

S&B

προσηλωμένοι στις **αξίες** μας **ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2008**

προσηλωμένοι στις **αξίες** μας ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2008

Οι Αξίες μας

Ακεραιότητα

Τηρούμε τις υποσχέσεις μας.

Σχέσεις εμπιστοσύνης με τους πελάτες μας

Επιδιώκουμε τη σε βάθος κατανόηση και ικανοποίηση των αναγκών των πελατών μας και ενστερνιζόμαστε τις επιδιώξεις τους για το μέλλον.

Σεβασμός για τους ανθρώπους μας

Αναγνωρίζουμε την αξία των ανθρώπων μας, ενθαρρύνουμε και στηρίζουμε την ανάπτυξή τους μέσα σε ένα ασφαλές εργασιακό περιβάλλον αμοιβαίας εμπιστοσύνης και σεβασμού.

Κοινωνική υπευθυνότητα

Λειτουργούμε επαγγελματικά και υπεύθυνα, κερδίζοντας το σεβασμό των «Συμμετόχων» στις δραστηριότητές μας.

περιεχόμενα

4 Μήνυμα της Διοίκησης

6 Σχετικά με την S&B

8 Η Προσέγγιση της S&B στη Βιώσιμη Ανάπτυξη

12 Η Διακυβέρνηση της Βιώσιμης Ανάπτυξης

15 Διάλογος με τους «Συμμετόχους»

18 Οικονομική Συνεισφορά

20 Ανθρώπινο Δυναμικό

26 Υγιεινή & Ασφάλεια

32 Περιβάλλον

42 Κοινωνική Συνεισφορά

48 Παράμετροι Απολογισμού

49 Περιεχόμενα Απαιτήσεων του GRI

Μήνυμα της Διοίκησης

Το 2008 ολοκληρώσαμε τη στρατηγική απόφαση των μετόχων μας για επικέντρωση του Ομίλου στους φυσικούς πόρους με αποεπένδυση από τις μη σχετικές με τα Βιομηχανικά Ορυκτά εμπορικές δραστηριότητες της Μοτοδυναμική Α.Ε.Ε. και Ergotrak Α.Ε. Αυτή η εστίαση του ενδιαφέροντός μας στο Σκοπό μας ενδυναμώνει ακόμη περισσότερο τη δέσμευση στη στρατηγική μας για Βιώσιμη Ανάπτυξη.

Η στρατηγική μας για Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι συνεπής με τις Αξίες μας και αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της επιχειρηματικής μας στρατηγικής. Καθώς οι δραστηριότητες των φυσικών πόρων αντιμετωπίζουν πολλές προκλήσεις για να γίνουν αποδεκτές από το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο, ιδιαίτερα στην Ευρώπη και επιδιώκουμε να βελτιώσουμε συνεχώς τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές μας επιδόσεις. Πιστεύουμε ότι τα οφέλη για την κοινωνία, ιδιαίτερα για τις τοπικές κοινότητες που βρίσκονται κοντά στις δραστηριότητές μας, είναι σημαντικά, και ότι η επιχειρηματική λογική για τις πρόσθετες προσπάθειες που καταβάλλουμε είναι ισχυρή.

Το 2008 αντιπροσωπεύει μια χρονιά σημαντικών οικονομικών προκλήσεων για τον Όμιλό μας, που χαρακτηρίστηκε από τη χωρίς προηγούμενο διεθνή οικονομική κρίση προς τέλος του έτους. Καθώς πολλές από τις τελικές αγορές που εξυπηρετούμε με τα προϊόντα μας άρχισαν να παρουσιάζουν απότομη ύφεση, οι πωλήσεις και η κερδοφορία μας μειώθηκαν σημαντικά, τους τελευταίους δύο μήνες του έτους, τάση που συνεχίζεται και μέσα στο 2009. Πρόκειται για πολύ δύσκολους καιρούς που απαιτούν από τον οργανισμό μας ευελιξία και γρήγορη προσαρμογή σε μία κρίση, τη διάρκεια και την ένταση της οποίας κανείς δεν μπορεί να προβλέψει, καθώς και την αμείωτη προσήλωση στις αξίες και στις αρχές που έχουμε υιοθετήσει.

Συνεχίσαμε να δίνουμε έμφαση στις στενές σχέσεις με τους πελάτες μας. Παραμένοντας κοντά τους, αντιλαμβανόμενοι τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ίδιοι και συνεχίζοντας να παρέχουμε ολοκληρωμένες λύσεις με την προσέγγισή μας «από την αγορά στο ορυχείο», καταφέραμε, μέσα σε αυτό το αντίξοο περιβάλλον, να διατηρήσουμε τις ηγετικές μας θέσεις στην αγορά και σκοπεύουμε να συνεχίσουμε να τις διατηρούμε.

Η αναδιοργάνωση και βελτιστοποίηση των διοικητικών μας δομών, που ολοκληρώθηκε στις αρχές του 2008, προσέφερε νέες ευκαιρίες ανάπτυξης στα στελέχη μας καθώς και άλλα λειτουργικά οφέλη. Η ταχύτητα ενσωμάτωσης αυτών των αλλαγών είναι ενδεικτική της αποτελεσματικότητας με την οποία οι άνθρωποί μας και ο οργανισμός μας προσαρμόζονται με επιτυχία σε αλλαγές.

Όσον αφορά την ασφάλεια στην εργασία και τη συνεχή μας προσπάθεια για «μηδέν ατυχήματα», ο δείκτης συχνότητας για όλες τις δραστηριότητές μας στην Ελλάδα το 2008 κατέγραψε ιστορικό χαμηλό, στο 2,01, με σύνολο τριών ατυχημάτων. Ο δείκτης σοβαρότητας, όμως, αυξήθηκε στο 112,05 (σε σχέση προς το 36,1 το προηγούμενο έτος), λόγω αρκετών χαμένων ημερομισθίων, κυρίως εξαιτίας ενός συγκεκριμένου ατυχήματος.

Το 2008, σε συνεργασία με ειδικούς εξωτερικούς συμβούλους, δόθηκε περαιτέρω έμφαση στην αναβάθμιση των Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων που απαιτούνται για την αδειοδότηση των εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων της Εταιρίας μας. Τα συστήματα που εφαρμόζουμε για την παρακολούθηση των περιβαλλοντικών επιδόσεων και της από-

δοσής μας, μας επιτρέπουν να εξελίσσουμε συνεχώς την ποιότητα και την εγκυρότητα των μελετών αυτών, καθώς και των πρακτικών που υιοθετούμε για τη μείωση του περιβαλλοντικού μας αποτυπώματος.

Μεταξύ των προσπαθειών μας για υποστήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης στις τοπικές κοινωνίες όπου δραστηριοποιούμαστε, η Πρωτοβουλία ΜΗΛΟΣ, η πρωτοπόρα συνεργασία μας με το Δήμο Μήλου που ξεκίνησε το 2007, προχώρησε, μέσω της πλήρους οικονομικής και τεχνικής υποστήριξης της S&B, στην κατασκευή της πρώτης μονάδας επεξεργασίας αστικών λυμάτων στο νησί. Πρόκειται για ένα πολύ σημαντικό έργο υποδομής που συνέβαλε, μεταξύ άλλων, στο να απονεμηθεί στο νησί της Μήλου το Βραβείο Βιωσιμότητας «Δάφνη» 2008.

Δύο σημαντικές δημόσιες πρωτοβουλίες που αναλήφθηκαν το 2008 πιστοποιούν τη συνεχή μας δέσμευση στη προώθηση της Βιώσιμης Ανάπτυξης. Προσυπογράψαμε τις δέκα (10) αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου των Ηνωμένων Εθνών (Global Compact) και γίναμε ιδρυτικό μέλος του Ελληνικού Δικτύου Global Compact. Διαδραματίσαμε, επίσης, ηγετικό ρόλο στην ίδρυση του Συμβουλίου ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, το οποίο αποτελεί το Ελληνικό τμήμα του περιφερειακού δικτύου του Διεθνούς Επιχειρηματικού Συμβουλίου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (WBCSD)

Επιπλέον, η ιδιαίτερα σημαντική Πρωτοβουλία για τις Πρώτες Ύγες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στη διαμόρφωση της οποίας είχαμε ενεργό συμμετοχή, ανέδειξε, για πρώτη φορά σε θεσμικό επίπεδο, την εξαιρετική σημασία των ορυκτών για τη βιώσιμη ανάπτυξη της ευρωπαϊκής βιομηχανίας, γενικότερα. Η Πρωτοβουλία προάγει, επίσης, την αποδοτικότητα στη χρήση των φυσικών πόρων, την ανακύκλωση και την προώθηση χρήσης ανανεώσιμων υλικών. Σε αυτό το πλαίσιο, συμμετείχαμε και στο σχεδιασμό και την προώθηση της επικοινωνιακής καμπάνιας του Συνδέσμου Μεταλλευτικών Επιχειρήσεων για την ενημέρωση του κοινού σχετικά με τη σημασία των ορυκτών και τις χρήσεις τους στην καθημερινή μας ζωή.

Ο Κοινωνικός μας Απολογισμός είναι ένα πολύ σημαντικό εργαλείο λογοδοσίας για εμάς, που στηρίζει τις διαρκείς μας προσπάθειες για να κερδίζουμε και να διατηρούμε την κοινωνική άδεια λειτουργίας. Έτσι, με ικανοποίηση δημοσιεύουμε τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές μας επιδόσεις, βάσει των αυστηρών Κατευθυντήριων Οδηγιών Βιωσιμότητας του GRI.

Καθώς συνεχίζουμε να αντιμετωπίζουμε τη διεθνή οικονομική κρίση, δεσμευόμαστε να προσαρμοζόμαστε με υπευθυνότητα και να αντιμετωπίζουμε τις αντιξοότητες της αγοράς με σφραγισμένη και φροντίδα για το μακροπρόθεσμο όφελος όλων των «συμμετόχων» μας: των μετόχων, των εργαζομένων, των πελατών μας και των τοπικών κοινωνιών γύρω μας.

Η συμπεριφορά μας θα συνεχίσει να υπαγορεύεται από τις αξίες μας και τη δέσμευσή μας στις αρχές της Βιώσιμης Ανάπτυξης και της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, οι οποίες αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της επιχειρηματικής μας λειτουργίας.

Οδυσσέας Π. Κυριακόπουλος
Πρόεδρος Δ.Σ.

Ευθύμιος Ο. Βιδάλης
Διευθύνων Σύμβουλος

S & B

The image shows a modern building with a mix of orange and blue panels. In the foreground, a light-colored wall features a large, stylized logo. The logo consists of the letters 'S', '&', and 'B' in a bold, white, sans-serif font, set against a dark green rectangular background. Below this green background is a horizontal grey bar. The entire logo is enclosed within a white border.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ S&B

Παρέχουμε καινοτόμες βιομηχανικές λύσεις αναπτύσσοντας φυσικούς πόρους και δημιουργώντας προϊόντα προστιθέμενης αξίας

Ο Σκοπός της S&B

Η S&B Βιομηχανικά Ορυκτά Α.Ε., εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αθηνών από το 1994, είναι η μητρική εταιρία πολυεθνικού Ομίλου εταιριών με δραστηριότητα σε 21 χώρες και σε 5 ηπείρους. Βασικό κορμό της δραστηριότητας του Ομίλου S&B αποτελούν η εξόρυξη, η επεξεργασία και η εμπορία βιομηχανικών ορυκτών. Αξιοποιώντας τις πολυσιδεείς ιδιότητες των βιομηχανικών ορυκτών και στηριζόμενη στα εκτεταμένα

αποθέματά της, η S&B μετασχηματίζει ορυκτούς πόρους σε πάνω από 2.000 υψηλής ποιότητας και προστιθέμενης αξίας βιομηχανικές λύσεις για ευρύ φάσμα εφαρμογών σε 15 διαφορετικούς βιομηχανικούς τομείς. Η οργάνωση του Ομίλου S&B δομείται, ανεξάρτητα από τα νομικά πρόσωπα που τον αποτελούν, σε Κλάδους προϊόντων.

Συνεχιζόμενες Δραστηριότητες

€ 456
εκατ. πωλήσεις

€ 38
εκατ. λειτουργικά κέρδη

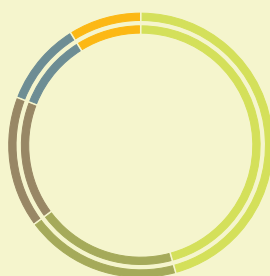
€ 14
εκατ. καθαρά κέρδη

€ 0,45
κέρδη ανά μετοχή

Πωλήσεις Βιομηχανικών Ορυκτών 2008

Ανά Κλάδο Δραστηριότητας

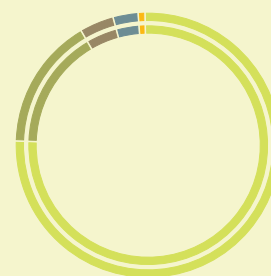
Μπεντονίτης	46%
Stollberg	19%
Περλίτης	16%
Βωξίτης	10%
Οτανί	9%

Πωλήσεις Βιομηχανικών Ορυκτών 2008

Ανά Περιοχή Δραστηριότητας

Ευρώπη	75%
Β. Αμερική	17%
Ασία	4%
Μέση Ανατολή & Αφρική	3%
Λοιπές Χώρες	1%

27

ορυχεία

51εργοστάσια &
εγκαταστάσεις**30**κέντρα
διανομήςσε **21** χώρες
και **5** ηπείρους**74** χώρες
πωλήσεων**2.086**

εργαζόμενοι

Από την αγορά στο ορυχείο

Το μοντέλο «από την αγορά στο ορυχείο» είναι η επιχειρηματική προσέγγιση της S&B για την πραγμάτωση του σκοπού της.

Η σε βάθος κατανόηση του τρόπου με τον οποίο τα προϊόντα μας βρίσκουν εφαρμογή σε διάφορες βιομηχανικές διεργασίες και προσθέτουν αξία σύμφωνα με τις ανάγκες των πελατών (η «αγορά»), αποτελεί τον παράγοντα κλειδί για την ανάπτυξη και μετατροπή των φυσικών πόρων (το «ορυχείο») σε βιομηχανικές λύσεις προστιθέμενης αξίας.

Οι άνθρωποί μας συνεχώς εμπλουτίζουν τις γνώσεις τους πάνω στα διάφορα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας πληθώρας τελικών προϊόντων. Διαθέτουν τα αναγκαία προσόντα, ώστε να εντοπίζουν προβλήματα, να σχεδιάζουν και να προτείνουν λύσεις που μπορούν να προσφέρουν τα προϊόντα μας, προσθέτοντας νέα αξία σε ήδη υπάρχοντα προϊόντα και/ή βιομηχανικές διεργασίες πελατών.

Κλάδοι προϊόντων

Μπεντονίτης - πρωτοπορώντας στην καινοτομία

- **No 1** παραγωγός μπεντονίτη στην Ε.Ε.
- **No 2** παραγωγός μπεντονίτη παγκοσμίως
- **44** ορυχεία & εγκαταστάσεις σε **14** χώρες
- περισσότερες από **1.000** εξειδικευμένες λύσεις σε **53** χώρες
- Χρήσεις: χυτήρια, βιομηχανία σφαιροποίησης σιδηρομεταλλεύματος, γεωτρήσεις, έργα πολιτικού μηχανικού, βιομηχανία άμμου υγιεινής κατοικιδίων, χαρτοβιομηχανία και άλλες ειδικές εφαρμογές.

Περλίτης - διευρύνοντας τις αγορές

- **No 1** προμηθευτής αδιόγκτου διαβαθμισμένου περλίτη παγκοσμίως
- **37** ορυχεία, εργοστάσια και κέντρα διανομής σε **11** χώρες
- περισσότερα από **100** προϊόντα που έχουν βάση το ορυκτό αυτό σε **35** χώρες
- Χρήσεις: συστατικό θερμομονωτικών πλακιδίων, σοβάδων και κονιαμάτων, υλικό στην υδροπονία, μέσο διήθησης υγρών, διάφορες βιομηχανικές λύσεις.

Βωξίτης - χαρακτηριστική ποιότητα

- **No 1** παραγωγός βωξίτη στην Ε.Ε.
- Ο Κλάδος Βωξίτη, αξιοποιώντας τις ειδικές ιδιότητες του ελληνικού τύπου βωξίτη, παρέχει υψηλής ποιότητας προϊόν, ιδιαίτερα για τις μεταλλουργικές εξειδικευμένες χρήσεις βωξίτη, όπως για τα αλουμινούχα τσιμέντα και τα τσιμέντα Portland, για τη σιδηροβιομηχανία και τη χαλυβουργία, για τις ορυκτές ίνες και τα λειαντικά.
- Η S&B είναι ο βασικός προμηθευτής μεταλλουργικού βωξίτη της ελληνικής βιομηχανίας αλουμινίου.

Stollberg - εξατομικεύοντας τις λύσεις

- **No 1** παραγωγός **συλλιπασμάτων συνεχούς χύτευσης** διεθνώς
- εργοστάσια σε **7** χώρες
- πωλήσεις σε **50** χώρες
- περισσότερες από 1.000 εξειδικευμένες λύσεις, με βάση ποικίλα βιομηχανικά ορυκτά και άλλα υλικά, που χρησιμοποιούνται για την επίλειψη των καλουπιών συνεχούς χύτευσης, υποβοηθώντας την παραγωγή υψηλής ποιότητας χάλυβα.

Οταβί - χτίζοντας νέες αλυσίδες

- Από τους μεγαλύτερους προμηθευτές βολλαστονίτη στην Ευρώπη
- Ο Κλάδος Οταβί επεξεργάζεται, εμπορεύεται και διαθέτει ποικιλία εξειδικευμένων ορυκτών εξυπηρετώντας τη βιομηχανία κεραμικών, την υαλοουργία, τη βιομηχανία πυριμάχων και τη μεταλλουργία.
- Ο Κλάδος Οταβί λειτουργεί ως «παράθυρο ευκαιριών» για την S&B, αναπτύσσοντας νέες αλυσίδες προϊόντων με βάση τη στρατηγική «από την αγορά στο ορυχείο».

Η προσέγγιση της S&B στη Βιώσιμη Ανάπτυξη

Δεσμευόμαστε να συνεχίσουμε με συνέπεια τις προσπάθειές μας για υπεύθυνη συνεισφορά στη Βιώσιμη Ανάπτυξη

Η Βιώσιμη Ανάπτυξη αποτελεί μια διαδικασία συνεχούς αλλαγής με στόχο την «ικανοποίηση των αναγκών του παρόντος χωρίς να διακυβεύεται η δυνατότητα των μελλοντικών γενεών για την ικανοποίηση των δικών τους αναγκών». Η διαδικασία αυτή απαιτεί την ισορροπία, ισότητα και μακροπρόθεσμη επιδίωξη και των τριών πυλώνων της Βιώσιμης Ανάπτυξης: Οικονομία – Περιβάλλον – Κοινωνία.

Για την κατανόηση της προσέγγισης της S&B προς τη Βιώσιμη Ανάπτυξη απαιτείται ένα τρισδιάστατο πλαίσιο που περιλαμβάνει την επιχειρηματική λογική της Εταιρίας, τις προκλήσεις βιώσιμης ανάπτυξης που αντιμετωπίζει και το χρονικό ορίζοντα με τον οποίο λειτουργεί. Η εθελοντική συνεισφορά της S&B στη Βιώσιμη Ανάπτυξη αντικατοπτρίζεται στη στρατηγική της για Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη.

Η επιχειρηματική λογική

Η επιχειρηματική λογική της S&B για Βιώσιμη Ανάπτυξη και Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη απεικονίζεται με το γνωστό τρίγωνο της Βιώσιμης Ανάπτυξης, το οποίο ουσιαστικά σημαίνει ότι η μακροπρόθεσμη δημιουργία αξίας για τους μετόχους διασυνδέεται, ως στρατηγική επιλογή και όχι ως φιλοσοφική αφαιρετική έννοια, με τις πρακτικές βιώσιμης ανάπτυξης και τον υπεύθυνο απολογισμό σε σχέση με αυτές.

Για την πραγμάτωση του Σκοπού και του Οράματός μας και για τη διασφάλιση της επαρκούς προμήθειας των προϊόντων μας διεθνώς σε βάθος χρόνου, την οποία υποσχόμαστε, χρειαζόμαστε την κοινωνική άδεια λειτουργίας και ανάπτυξης. Αυτό προσπαθούμε να επιτύχουμε εστιάζοντας στους επιχειρηματικούς μας στόχους ενώ παράλληλα διαχειριζόμαστε σωστά τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες για βιώσιμη ανάπτυξη.

Οι προκλήσεις

Οι βασικές προκλήσεις βιώσιμης ανάπτυξης που αντιμετωπίζει η S&B είναι:

- Η διασφάλιση και υπεύθυνη διαχείριση των φυσικών πόρων: ώστε να μπορεί να ικανοποιεί την τρέχουσα και μελλοντική ζήτηση για τα προϊόντα της και, παράλληλα, να βελτιώνει την αποδοτικότητα στη χρήση των φυσικών πόρων
- Η προστασία της Υγιεινής & Ασφάλειας στην εργασία
- Η αναγνώριση της αξίας όλων των ανθρώπων της και η προώθηση της ανάπτυξης και εξέλιξής τους

- Η ελαχιστοποίηση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των δραστηριοτήτων της Εταιρίας: πρόληψη, προστασία, ελαχιστοποίηση, αποκατάσταση
- Η φροντίδα για τις τοπικές κοινωνίες: η προώθηση της ισόρροπης και βιώσιμης ανάπτυξής τους, η επίτευξη ισορροπίας μεταξύ της δραστηριότητας της Εταιρίας και άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων, όπως ο τουρισμός

Η μακρόπνοη προοπτική

Για να αντιληφθεί κανείς τη φύση των δραστηριοτήτων της S&B και τις προκλήσεις βιώσιμης ανάπτυξης που αντιμετωπίζει, απαιτείται καταρχήν και κυρίως κατανόηση της φύσης της δουλειάς μας. Στον τομέα μας είναι απαραίτητο να αναλαμβάνουμε μακροπρόθεσμες δεσμεύσεις απέναντι στους φυσικούς πόρους που εξορύσσουμε, στους ανθρώπους που απασχολούμε, στις κοινότητες που επηρεάζουμε και στους πελάτες που εξυπηρετούμε. Παράλληλα, πρέπει να δημιουργούμε αξία για τους μετόχους μας σε επίσηια οικονομική βάση, αλλά και μακροπρόθεσμα.

Η ανάπτυξη και μετατροπή των φυσικών πόρων σε βιομηχανικές λύσεις προστιθέμενης αξίας απαιτούν έναν αριθμό σημαντικών βημάτων τα οποία δεν είναι αυτονόητα. Η αρχική έρευνα για κοιτάσματα, εάν

στεφθεί από επιτυχία, ακολουθείται από αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και απόφαση για επένδυση. Ακολουθεί η διαδικασία αδειοδοτήσεων, η οποία περιλαμβάνει πρωταρχικά και κυρίως εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και κοινωνικό διάλογο με την τοπική κοινωνία. Μετά τη λήψη των απαραίτητων εγκρίσεων, ξεκινά η εξόρυξη: προγραμματισμός και σχεδιασμός του ορυχείου και απόληψη του ορυκτού πόρου με χρονικό ορίζοντα για περισσότερο και από 25 χρόνια. Ο σχεδιασμός και οι εργασίες αποκατάστασης ενσωματώνονται εξαρχής στη διαδικασία εξόρυξης. Για αποκατάσταση υψηλής ποιότητας, απαιτείται σεβασμός στις ανάγκες και στους ρυθμούς της φύσης. Την πραγματικότητα αυτή έχουν κατανοήσει η ειδική της S&B και την έχουν εντάξει στον πυρήνα των προσαθειών μας για επιτυχή αποκατάσταση τις τελευταίες δύο δεκαετίες.

Η στρατηγική προσέγγιση

Για την S&B, η διασφάλιση ενός βιώσιμου μέλλοντος απαιτεί την ισόρροπη επίδωξη οικονομικής, περιβαλλοντικής και κοινωνικής ανάπτυξης μέσω:

- **Πολιτικών** στους διάφορους τομείς Βιώσιμης Ανάπτυξης και Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης του ενδιαφέροντός της
- **Πρακτικών**: συστηματικές και περιεκτικές δράσεις που αναλαμβάνει η Εταιρία σε αυτούς τους τομείς
- **Επιδόσεων**: στην πορεία προς την υλοποίηση και τα τελικά αποτελέσματα αυτών των δράσεων

Η διεύρυνση και εξάπλωση της S&B υπήρξε το αποτέλεσμα στοχευμένων και καλά προγραμματισμένων στρατηγικών κινήσεων, κυρίως μέσω εξαγορών. Τη διεύρυνση και εξάπλωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας ακολουθεί η σταδιακή και συστηματική, σε επίπεδο Ομίλου, ενσωμάτωση των εταιρικών διαδικασιών και συστημάτων στις θυγατρικές μας διεθνώς. Αυτή η «διεθνοποίηση» ξεκίνησε με τις πολιτικές, τα συστήματα και τις διαδικασίες Ανθρωπίνων Πόρων, και ακολούθησαν οι πολιτικές, τα συστήματα και οι διαδικασίες για το Περιβάλλον, την Υγιεινή και την Ασφάλεια. Η ενσωμάτωση πραγματοποιείται μέσω τοπικών κέντρων που λειτουργούν στην Ελλάδα, τη Γερμανία και τη Βόρεια Αμερική, καλύπτοντας μέχρι σήμερα περισσότερο από το 75% του προσωπικού του Ομίλου και σχεδόν 90% των προϊόντων που παράγονται διεθνώς.

Απολογισμός

Ο Ετήσιος και ο Κοινωνικός Απολογισμός της S&B που εκδίδονται κάθε ημερολογιακό έτος συμπληρώνουν και επεκτείνουν τον υποχρεωτικό οικονομικό απολογισμό σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Η διαδικασία απολογισμού καταδεικνύει τη δέσμευση της Εταιρίας για λογοδοσία σε όλα τα σχετικά και σημαντικά θέματα βιώσιμης ανάπτυξης,

παρέχει μία πρόσθετη πηγή αναφοράς και ένα εργαλείο διαχείρισης και προωθεί την αποτελεσματική εμπλοκή των «συμμετόχων» στα θέματα αυτά. Περισσότερα για τη διαδικασία, το σκοπό και τα όρια του Απολογισμού μας μπορείτε να βρείτε στο κεφάλαιο Παράμετροι Απολογισμού του ανά χείρας εντύπου.

Η συμβολή της S&B στο διάλογο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη

Η S&B προωθεί το δημόσιο διάλογο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη μέσω της ενεργού συμμετοχής της σε επιτροπές και ομάδες εργασίας διεθνών, ευρωπαϊκών και εθνικών οργανισμών και κλαδικών ενώσεων, οι οποίες αναφέρονται αναλυτικά στο κεφάλαιο Διάλογος με τους «συμμετόχους» μας. Παράλληλα, υποστηρίζει και ενστερνίζεται αρχές Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και Βιώσιμης Ανάπτυξης (βλ. παρακάτω Πίνακα) και ηγείται πρωτοβουλιών με στόχο τη διάδοση της έννοιας και των σχετικών πρακτικών στον επιχειρηματικό κόσμο.

Το Νοέμβριο του 2008, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε τη «Νέα Ευρωπαϊκή Πολιτική για τις Ορυκτές Πρώτες Ύλες και την Κάλυψη των Ουσιωδών Αναγκών των Ευρωπαϊκών Οικονομιών για Ανάπτυξη και Απασχόληση στην Ευρώπη», γνωστή και ως Πρωτοβουλία Verheugen, η οποία ανέδειξε για πρώτη φορά την εξαιρετική σημασία των ορυκτών πρώτων υλών για τη βιώσιμη ανάπτυξη της Ευρώπης. Η S&B είχε ενεργό συμμετοχή στην προεργασία αυτής της Πρωτοβουλίας, μέσω

του Ad Hoc Group 10 για την Πρόσβαση σε Φυσικούς Πόρους και Δευτερογενείς Πρώτες Ύλες (περισσότερα στον Κοινωνικό Απολογισμό 2007), και της δημόσιας διαβούλευσης για το περιεχόμενο της Ανακοίνωσης που έγινε στις αρχές του 2008.

Στο πλαίσιο αυτής της πρωτοβουλίας, η Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αποφάσισε τη σύσταση ειδικής επιτροπής διαβούλευσης σχετικά με τη σύνταξη ενός «Οδηγού ανάπτυξης εξορυκτικών δραστηριοτήτων εντός περιοχών Natura». Στην επιτροπή αυτή συμμετέχουν εκπρόσωποι των Υπουργείων Περιβάλλοντος, Δασών κ.λπ. από τα κράτη μέλη, εκπρόσωποι Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, καθώς και εκπρόσωποι του εξορυκτικού κλάδου (Euromines, IMA-Europe, ICMM, UEPG και CEPMC). Η S&B συμμετέχει ενεργά στις εργασίες της επιτροπής αυτής μέσω του Ευρωπαϊκού Συνδέσμου Εξορυκτικών Επιχειρήσεων (Euromines).

Δημόσιες δεσμεύσεις

Πέραν της ενδοεταιρικής δέσμευσης και στρατηγικής προσέγγισης προς τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, έχουμε αναλάβει και δημόσιες δεσμεύσεις σε έναν αριθμό βασικών πρωτοβουλιών, αρχών, εθελούσιων συμφωνιών και κωδίκων που καθοδηγούν τις βέλτιστες πρακτικές σήμερα.

Οι εξωεταιρικές και ενδοεταιρικές δεσμεύσεις μας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη υπαγορεύονται από προσεκτική διερεύνηση των θεμάτων που μας απασχολούν και στηρίζουν το διάλογο με τους «συμμετόχους» μας (stakeholders), αλλά και την προσέγγισή μας προς τη διαχείριση της βιώσιμης ανάπτυξής μας. Και τα δύο αυτά θέματα αναλύονται περαιτέρω σε επόμενα κεφάλαια.

Διεθνώς

- Αρχές Οικουμενικού Σύμφωνου των Ηνωμένων Εθνών (Global Compact)
- Αρχές Εταιρικής Διακυβέρνησης του ΟΟΣΑ κ.ά.
- Κατευθυντήριες Οδηγίες Απολογισμού του Global Reporting Initiative
- Πρότυπο ISO 14001 για Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης

Ε.Ε.

- Χάρτα Βιώσιμης Ανάπτυξης της IMA – Europe
- Συμφωνία για το Κρυσταλλικό Πυριτικό

Ελλάδα

- Κώδικας Αρχών Βιώσιμης Ανάπτυξης του Συμβουλίου ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη
- Κώδικας Αρχών Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΣΜΕ
- Χάρτα Δικαιωμάτων και Υποχρεώσεων των εταιριών-μελών του ΣΕΒ

Οικουμενικό Σύμφωνο Ηνωμένων Εθνών

Το Μάιο του 2008, η S&B έγινε μέλος του **Οικουμενικού Συμφώνου (Global Compact) των Ηνωμένων Εθνών**, της μεγαλύτερης διεθνώς εθελοντικής πρωτοβουλίας για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, στην οποία συμμετέχουν περισσότερες από 5.000 εθνικές και πολυεθνικές εταιρίες από 120 χώρες διεθνώς. Παράλληλα, η S&B έγινε ένα από τα ιδρυτικά μέλη του **Ελληνικού Δικτύου Global Compact**, στο οποίο συμμετέχουν ήδη 70 ελληνικές εταιρίες. Η απόφαση αυτή υπογραμμίζει τη σταθερή δέσμευση της S&B για βιώσιμη ανάπτυξη και αποδεικνύει τη θέληση της Εταιρίας να συμβάλει στην ευρύτερη διάχυση της. Ο οργανισμός που συντονίζει τις δραστηριότητες του Ελληνικού Δικτύου Global Compact είναι το Ελληνικό Δίκτυο Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, του οποίου η S&B είναι ιδρυτικό μέλος και κατέχει και μία θέση στο Διοικητικό του Συμβούλιο. Η S&B συμμετέχει επίσης στη Διοικητική Επιτροπή του Ελληνικού Δικτύου Global Compact.

(Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε την ιστοσελίδα www.globalcompactnetworkhellas.gr)

Το Νοέμβριο του 2008, ο ΣΕΒ προχώρησε στη δημιουργία του **Συμβουλίου ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη**. Ο φορέας αυτός, που λειτουργεί ως αστική μη κερδοσκοπική εταιρία υπό την αιγίδα του ΣΕΒ, δημιουργήθηκε για να αποτελέσει τον ισχυρό και δυναμικό συντελεστή των επιχειρήσεων που θέλουν και μπορούν να παίξουν ηγετικό ρόλο μεταξύ των μελών του ΣΕΒ στην προώθηση της Βιώσιμης Ανάπτυξης στην ελληνική επιχειρηματική πραγματικότητα. Φιλοδοξεί επίσης να δημιουργήσει το απαραίτητο πλαίσιο διαλόγου για τη συζήτηση και τη στάθμιση των κρίσιμων θεμάτων της Βιώσιμης Ανάπτυξης μεταξύ επιχειρήσεων, Πολιτείας και, γενικότερα, της κοινωνίας. Επιπλέον, ο φορέας αυτός συμμετέχει στο περιφερειακό δίκτυο του Διεθνούς Επιχειρηματικού Συμβουλίου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (WBCSD). Το Συμβούλιο ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη ιδρύθηκε από 31 ελληνικές επιχειρήσεις - μέλη του ΣΕΒ που εκπροσωπούν κυρίως τη μεταποίηση. Τα μέλη του Συμβουλίου αναλαμβάνουν την υποχρέωση εφαρμογής κοινού Κώδικα Αρχών Βιώσιμης Ανάπτυξης μέσα από συνεχή βελτίωση και προσαρμογή.

Ο Διευθύνων Σύμβουλος της S&B, ως μέλος του Δ.Σ. του ΣΕΒ, είχε ηγετικό ρόλο στη δημιουργία του Συμβουλίου και είναι ο πρώτος Πρόεδρος του Διοικητικού του Συμβουλίου. Ήδη, κατά τον πρώτο μήνα ίδρυσής του το Συμβούλιο ΣΕΒ συνδιοργάνωσε μαζί με το Megaron Plus μια σημαντική εκδήλωση με θέμα «Βιώσιμη Ανάπτυξη και Κλιματικές Αλλαγές» με ομιλήτη τον Sir Nicholas Stern (26/11/2008, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών).

Η Διακυβέρνηση της Βιώσιμης Ανάπτυξης

Εταιρική Διακυβέρνηση

Η S&B έχει θεσμοθετήσει και ακολουθεί σύγχρονο Σύστημα Εταιρικής Διακυβέρνησης, το οποίο, πέραν των νομικών και καταστατικών της υποχρεώσεων, περιλαμβάνει και εθελούσιες δεσμεύσεις που πηγάζουν από την επιχειρηματική της δεοντολογία. Το 2007 εκδόθηκε η 3η Αναθεώρηση αυτών των «Αρχών Εταιρικής Διακυβέρνησης του Ομίλου S&B» (η έκδοση είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα της S&B).

Το Σύστημα Εταιρικής Διακυβέρνησης της S&B στοχεύει στην επίτευξη μακροχρόνιας ανάπτυξης της επιχείρησης, με γνώμονα την ισότιμη και ακριβοδίκαιη προώθηση των συμφερόντων όλων ανεξαιρέτως των Μετόχων και την ευρύτερη κοινωνική υπευθυνότητα (περισσότερες λεπτομέρειες στην αντίστοιχη ενότητα του Ετήσιου Απολογισμού και στην ιστοσελίδα της Εταιρίας).

Διαχείριση Κινδύνων

Η S&B λειτουργεί σε ένα πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων που έχει στόχο να αναγνωρίζει, να αξιολογεί και να ελέγχει τους βασικούς επιχειρηματικούς κινδύνους που μπορεί να έχουν επίπτωση στις δραστηριότητές της, οι οποίοι αφορούν: κινδύνους Μεταφορών, κινδύνους Τιμών Ενέργειας, κινδύνους Πρώτων Υλών, Περιβαλλοντικούς κινδύνους, κινδύνους Υγιεινής, Ασφάλειας και Ποιότητας, Ασφαλιστικούς κινδύνους, Νομικούς κινδύνους, κινδύνους Αδειοδοτικών Δικαιωμάτων, Χρηματοοικονομικούς κινδύνους.

Ειδικά, οι Περιβαλλοντικοί κίνδυνοι και οι κίνδυνοι Υγιεινής & Ασφάλειας αξιολογούνται από το Κεντρικό Συμβούλιο Υγιεινής, Ασφάλειας, Περιβάλλοντος του Ομίλου με επικεφαλής τον Διευθύνοντα Σύμβουλο. Επιπλέον, η πιστοποίηση με Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης κατά ISO 14001 των εγκαταστάσεων του Ομίλου που παράγουν το 84% των προϊόντων βοηθά στον προσδιορισμό και στην αντιμετώπιση τέτοιων κινδύνων που εντοπίζονται από τις εσωτερικές και εξωτερικές επιθεωρήσεις.

Δομή & Υπευθυνότητες

Βασικό στοιχείο του οργανωτικού σχήματος του Ομίλου S&B είναι η συμμετοχική και αποκεντρωμένη λήψη και εφαρμογή των αποφάσεων στο πλαίσιο μιας κοινής για τον Όμιλο στρατηγικής.

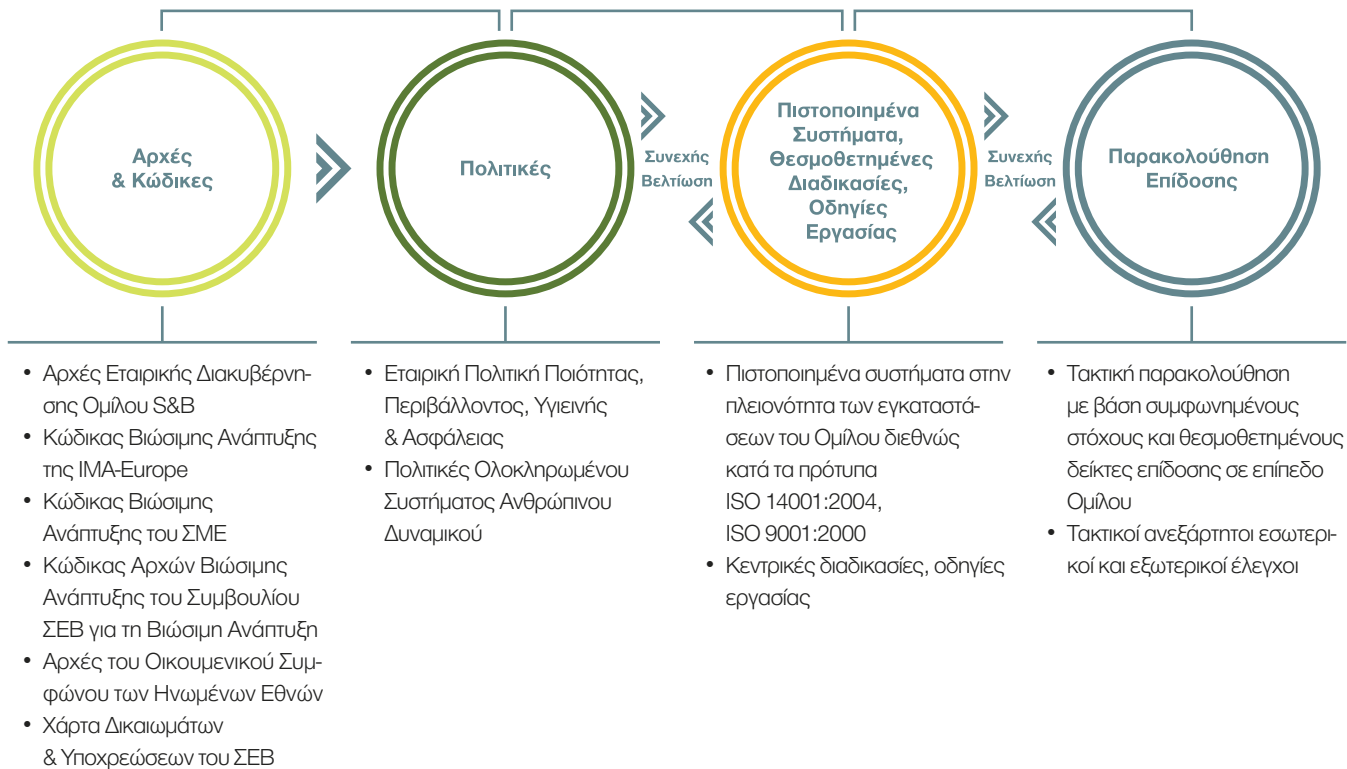
Από το 2008, ο απολογισμός, η στρατηγική και τα θέματα Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης παρουσιάζονται και επικυρώνονται από το **Διοικητικό Συμβούλιο** του Ομίλου S&B, το οποίο παρέχει και κατευθυντήριες οδηγίες για τις πολιτικές κατευθύνσεις του Ομίλου. Επιπλέον, λειτουργούν τρεις Επιτροπές σε επίπεδο Διοικητικού Συμβουλίου με αρμοδιότητες σε θέματα Ανθρώπινου Δυναμικού του Ομίλου, όπως αναλύεται στην ξεχωριστή έκδοση «Αρχές Εταιρικής Διακυβέρνησης» του Ομίλου S&B, 3η Αναθεώρηση – 2007.

Συγκεκριμένα λειτουργούν:

- Η **Επιτροπή Ανθρωπίνων Πόρων**
- Η **Επιτροπή Συνταξιοδοτικού Προγράμματος**
- Η **Ελεγκτική Επιτροπή**

Η **Διεύθυνση Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης & Επικοινωνίας Ομίλου**, της οποίας ηγείται ανώτερο στέλεχος του Ομίλου αναφερόμενο στον Διευθύνοντα Σύμβουλο, είναι υπεύθυνη για το σχεδιασμό της Κοινωνικής πολιτικής και της πολιτικής Περιβάλλοντος, Υγιεινής & Ασφάλειας του Ομίλου, καθώς και για το συντονισμό όλων των συναφών δραστηριοτήτων. Έχει, επίσης, την ευθύνη εκπροσώπησης της Εταιρίας προς όλους τους εκτός της επιχείρησης «συμμετόχους» και του χειρισμού γενικώς των σχέσεων της Εταιρίας με αυτούς. Στη Διεύθυνση αυτή υπάγονται και οι κεντρικές υπηρεσίες που αφορούν το Περιβάλλον και την Υγιεινή & Ασφάλεια, των οποίων προϊστάτα ανώτερο στέλεχος του Ομίλου.

Αξίες S&B

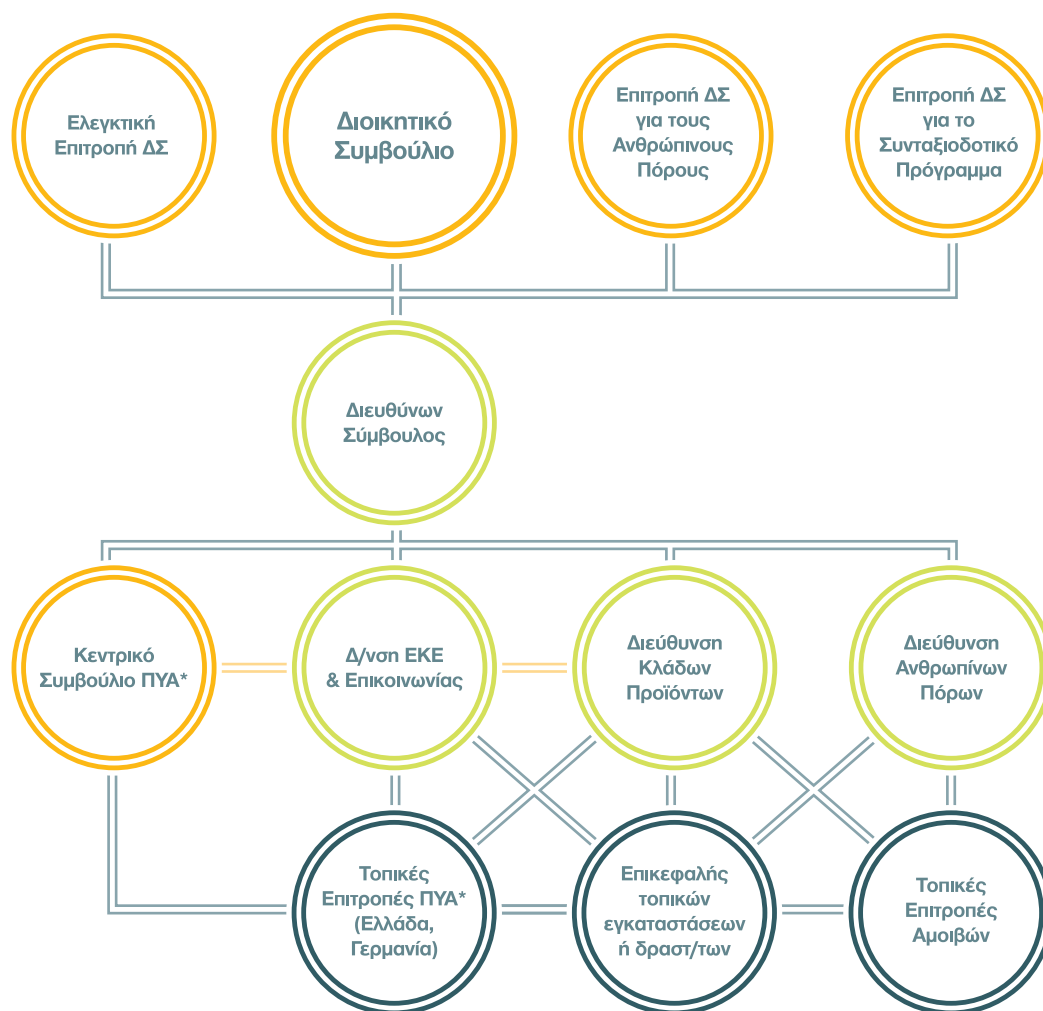
Από το 2005 λειτουργεί το **Κεντρικό Συμβούλιο Υγιεινής, Ασφάλειας, Περιβάλλοντος (ΥΑΠ)** Ομίλου, του οποίου προϊστάται ο Διευθύνων Σύμβουλος. Οι αρμοδιότητές του εστιάζονται:

- στον καθορισμό της στρατηγικής του Ομίλου σε θέματα ΥΑΠ,
- στην παρακολούθηση των στόχων και της επίδοσης του Ομίλου σε θέματα ΥΑΠ (δείκτες μέτρησης, περιπτώσεις μη συμμόρφωσης με τις εταιρικές πολιτικές ή τη νομοθεσία),
- στην ενημέρωση των εταιριών του Ομίλου για τη διεθνή νομοθεσία και τα θέματα που προκύπτουν εξ αυτής
- στην εποπτεία των κατά τόπους πιστοποιήσεων
- στην παρακολούθηση των επενδύσεων σε θέματα ΥΑΠ,
- στο διάλογο για τυχόν σημαντικά παράπονα των τοπικών κοινοτήτων
- στον εντοπισμό και στη διάχυση βέλτιστων πρακτικών

Παράλληλα, λειτουργούν δύο **Τοπικές Επιτροπές Περιβάλλοντος, Υγιεινής & Ασφάλειας**, μία για την **Ελλάδα** και μία για τη **Γερμανία**, οι οποίες, σε συνδυασμό, αντιπροσωπεύουν περίπου το 57% του προσωπικού και περίπου το 80% των παραγόμενων προϊόντων του Ομίλου παγκοσμίως.

Η **Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού Ομίλου**, της οποίας ηγείται επίσης ανώτερο στέλεχος της S&B αναφερόμενο στον Διευθύνοντα Σύμβουλο, χειρίζεται όλα τα θέματα που αφορούν τις σχέσεις Εταιρίας-εργαζομένων και τις κοινωνικές παροχές του προσωπικού. Επίσης, η ίδια Διεύθυνση ασχολείται με το σχεδιασμό και την εφαρμογή συστημάτων και διαδικασιών για τη συνεχή εκπαίδευση και ανάπτυξη του προσωπικού, σύγχρονων και αξιοκρατικών συστημάτων διοίκησης προσωπικού, διαδικασιών συμμετοχικής διοίκησης, καθώς και διαδικασιών ενσωμάτωσης του ανθρώπινου δυναμικού του Ομίλου παγκοσμίως.

Οργανωτική δομή για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη

● Καθοδηγητικά Όργανα Ομίλου

● Διαχειριστικά Όργανα Ομίλου

● Διαχειριστικά Όργανα σε τοπικό επίπεδο

* ΠΥΑ: Περιβάλλον, Υγιεινή & Ασφάλεια

Έλεγχος & Διαφάνεια

Η δέσμευση, η ορθή διακυβέρνηση και διαχείριση και ο απολογισμός αποτελούν βασικές αρχές προς μια διαφανή επικοινωνία της λειτουργίας και της επίδοσης του Ομίλου S&B. Όμως, αυτά είναι απαραίτητα να συνεπικουρούνται από ανεξάρτητους μηχανισμούς αποτελεσματικού επιχειρησιακού ελέγχου. Ο Εσωτερικός Έλεγχος του Ομίλου S&B, που διέπεται από λεπτομερή Κανονισμό και αναφέρεται στην Ελεγκτική Επιτροπή του Διοικητικού Συμβουλίου, αποσκοπεί στη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις διαδικασίες που σχετίζονται με οικονομικά και λειτουργικά θέματα και βεβαίως περιλαμβάνουν και ελέγχους για απάτες, διαφθορά, συγκρούσεις συμφερόντων κ.λπ. Παρότι δεν έχει ακόμη θεσπιστεί ενιαίος Κώδικας Δεοντολογίας, τόσο οι Αρχές Εταιρικής Διακυβέρνησης όσο και οι διαδικασίες του Ομίλου S&B, που εκσυγχρονίζονται διαρκώς, παρέχουν το απαιτούμενο πλαίσιο συμμόρφωσης προς όλους τους εργαζομένους.

Επιπλέον, τα οικονομικά αποτελέσματα αλλά και η δραστηριότητα της Εταιρίας ελέγχονται και από Εξωτερικούς Ελεγκτές, στο πλαίσιο τακτικών νόμιμων υποχρεώσεών της. Εκτός από τις εσωτερικές, γίνονται και εξωτερικές επιθεωρήσεις στο πλαίσιο της πιστοποίησης της πλειονότητας των εγκαταστάσεων του Ομίλου S&B κατά ISO 9001:2000 και ISO 14001:2004. Οι δραστηριότητες εξόρυξης και οι εγκαταστάσεις επεξεργασίας της S&B αδειοδοτούνται και επιβλέπονται από τις αρμόδιες αδειοδοτικές αρχές και τα συναρμόδια υπουργεία, όπως η Επιθεώρηση Μεταλλείων στην Ελλάδα ή αντίστοιχα όργανα σε χώρες του εξωτερικού. Τέλος, οι σημαντικότεροι εργολάβοι της S&B ελέγχονται μέσα από τις διαδικασίες προμηθειών και αυτών του πιστοποιημένου συστήματος ποιότητας της Εταιρίας.

Διάλογος με τους «Συμμετόχους»

Εστιάζοντας στους «συμμετόχους μας» το 2008

Η Εταιρία μας υποστηρίζει και είναι ανοιχτή σε ειλικρινή διάλογο με κάθε ενδιαφερόμενη ομάδα. Θεωρεί ότι βάση για την επίτευξη του κοινού στόχου, που είναι η βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών όπου δραστηριοποιείται, αποτελούν η ενημέρωση, η εποικοδομητική ανταλλαγή απόψεων και ο παραγωγικός διάλογος σε κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης και σεβασμού.

Εργαζόμενοι

Το 2008 η S&B αριθμούσε 2.086 άμεσα εργαζομένους σε 15 χώρες και 5 ηπείρους, με περισσότερους από τους μισούς να ανήκουν στο εργατοτεχνικό προσωπικό (περισσότερες λεπτομέρειες στην ενότητα Ανθρώπινο Δυναμικό).

Συνεχίστηκε και το 2008 η αμφίδρομη επικοινωνία μεταξύ εργαζομένων και Διοίκησης μέσω:

- Εταιρικών ανακοινώσεων, ενημερωτικών συναντήσεων, συνεδρίων, ομάδων εργασίας κ.λπ.
- **Το 2008 οργανώθηκε η τακτική συνάντηση Leadership για 60 διευθυντικά στελέχη του Ομίλου** (βλ. ενότητα Ανθρώπινο Δυναμικό)
- Τετραμηνιαίας έκδοσης της εταιρικής εφημερίδας σε 3 γλώσσες (ελληνικά, αγγλικά & γερμανικά).

Το 2008 η μορφή και το περιεχόμενό της ανανεώθηκαν και εκσυγχρονίστηκαν με στόχο την προσαρμογή τους στη διεθνή πραγματικότητα του Ομίλου S&B, ώστε να πλησιάσει περισσότερο τους συναδέλφους παγκοσμίως.

- Συστηματικής αξιολόγησης της επίδοσης των εργαζομένων σε τακτά χρονικά διαστήματα
- Λειτουργίας σύγχρονου, ηλεκτρονικού Πληροφοριακού Συστήματος Ανθρώπινου Δυναμικού που υποστηρίζεται από διαδικτυακή πλατφόρμα
- Τακτικών Ερευνών Ικανοποίησης προσωπικού, όπως αυτή του 2006, που παρουσιάστηκε στον Απολογισμό 2006.

Συνεργάτες & Προμηθευτές

Οι συνεργάτες & προμηθευτές της S&B είναι κυρίως παροχείς υπηρεσιών, και ιδιαίτερα εργολαβικών υπηρεσιών κατά τις φάσεις της εξόρυξης και της μεταφοράς των ορυκτών. Οι θαλάσσιες μεταφορές αποτελούν επίσης ένα σημαντικό μέρος των υπηρεσιών που χρησιμοποιεί η Εταιρία, ειδικά στην Ελλάδα που αποτελεί το σημαντικότερο κέντρο εξαγωγών του Ομίλου προς την ανατολική ακτή των ΗΠΑ, τη βόρεια Ευρώπη και τη δυτική Μεσόγειο.

Οι σχέσεις με τους συνεργάτες και τους προμηθευτές μας διέπονται από διαδικασίες ενταγμένες στους Κλάδους Προϊόντων, αλλά και στη Διεύθυνση Εφοδιαστικής Αλυσίδας και στο Τμήμα Προμηθειών. Ειδικά για τους εργολάβους εξόρυξης και μεταφοράς, που συμμετέχουν σημαντικά στη δραστηριότητα της Εταιρίας, η S&B επενδύει σε μακροχρόνιους δεσμούς μαζί τους και έχει τις ίδιες απαιτήσεις και από αυτούς σε θέματα περιβάλλοντος, υγιεινής & ασφάλειας (βλ. ενότητα Υγιεινή & Ασφάλεια σχετικά με την εκπαίδευση).

Τοπικές κοινωνίες

Η φύση της παραγωγικής δραστηριότητας του Ομίλου S&B (εξόρυξη και επεξεργασία) επηρεάζει τις τοπικές κοινωνίες όπου αναπτύσσεται, με τη σημαντικότερη επίδραση να εντοπίζεται στην Ελλάδα (Μήλο & Φωκίδα). Σταδιακά, η παρουσία και η επίδραση της S&B διευρύνονται και σε άλλες περιοχές ανά την υφήλιο.

- Συνεχίστηκε η τακτική επικοινωνία και οι σχέσεις με τις τοπικές κοινωνίες, είτε μέσω διάφορων οργάνων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είτε άλλων δημόσιων φορέων, ιδιωτικών συλλόγων και οργανώσεων (περισσότερα στην ενότητα Κοινωνική Συνεισφορά).
- Συνεχίστηκε και το 2008 ο διάλογος με την τοπική αυτοδιοίκηση και μέσω της γνωμοδοτικής διαδικασίας που προβλέπεται για κάθε αιτούμενη άδεια της Εταιρίας, η οποία αποτελεί βασικό σημείο ανταλλαγής απόψεων με την τοπική κοινωνία και όπου ακούγονται όλες οι πλευρές.
- Επιπλέον, η S&B έχει δημιουργήσει θεσμοθετημένες μορφές συνεργασίας με τις τοπικές κοινωνίες: Πρωτοβουλία Φωκίδα, Πρωτοβουλία ΜΗΛΟΣ (περισσότερα στην ενότητα Κοινωνική Συνεισφορά).

Πελάτες

Λόγω της φύσης των προϊόντων και των υπηρεσιών που προσφέρει, η S&B έχει σχετικά μικρό αριθμό πελατών με τους οποίους δημιουργεί μακροχρόνιες σχέσεις. Ο Όμιλος S&B παρέχει περισσότερες από 2.000 εξειδικευμένες λύσεις εξυπηρετώντας 15 διαφορετικούς βιομηχανικούς κλάδους, όπως τα χυτήρια, η χαλυβουργία, οι κατασκευές και τα δομικά υλικά, η μεταλλουργία, η γεωργία κ.ά.

Σημαντική κατά το 2008 ήταν η διάκριση του Κλάδου Stollberg με το «Βραβείο Εξαιρετικού Προμηθευτή 2007» από την εταιρία US Steel Kosice, σε αναγνώριση της μακράς περιόδου επιτυχημένης συνεργασίας, κατά τη διάρκεια της οποίας οι κοινές προσπάθειες των δύο εταιριών είχαν ως αποτέλεσμα σημαντική αύξηση της αποδοτικότητας της διαδικασίας συνεχούς χύτευσης χάλυβα.

Συνεχίστηκε, επίσης, η τακτική επικοινωνία με τους πελάτες μας:

- από τους ανθρώπους των πωλήσεων, της τεχνικής υποστήριξης και της έρευνας & ανάπτυξης για εφαρμογές νέων προϊόντων
 - με πολλές επισκέψεις στα ορυχεία και στις εγκαταστάσεις επεξεργασίας
 - με τη συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις & συνέδρια όπως: το 19ο Διεθνές Συνέδριο Βιομηχανικών Ορυκτών του ειδησεογραφικού οργανισμού Metal Bulletin, το Συνέδριο Μεταλλουργίας Σιδήρου του Brazilian Association of Metallurgy and Materials, το Εθνικό Συνέδριο Χυτηρίων της Βουλγαρίας *Metalcasting 2008*, η έκθεση *Ankiras 2008*, το Πανευρωπαϊκό Συνέδριο της IMA-Europe *Προκλήσεις για την Οικο-αποδοτικότητα του κλάδου των Βιομηχανικών Ορυκτών* κ.ά.
 - μέσω της πληροφόρησης για τα προϊόντα από φυλλάδια, Δελτία Δεδομένων Ασφαλείας Υλικών, ιστοσελίδες, τεχνική και επιστημονική υποστήριξη κ.λπ.
- Επίσης, πραγματοποιούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα Έρευνες Ικανοποίησης Πελατών, όπως αυτή του 2006 (Κοινωνικός Απολογισμός 2006).

Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) και Ακαδημαϊκοί & Επιστημονικοί Φορείς

- ΜΚΟ: μεγάλες οργανώσεις εθνικής και διεθνούς εμβέλειας με τις οποίες συνδιαλέγεται ή και συνεργάζεται η S&B, όπως για παράδειγμα η Ελληνική Εταιρία, η WWF – Hellas, η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία
- Ακαδημαϊκοί και Επιστημονικοί φορείς στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, όπως: ΕΘΙΑΓΕ, τα Πανεπιστήμια Αθηνών, Θεσ/νίκης, Θεσσαλίας, Πατρών κ.ά.

Οι σημαντικότερες συνεργασίες του 2008 ήταν:

- Η συνεργασία με την Ελληνική Εταιρία Περιβάλλοντος & Πολιτισμού για τη διεξαγωγή του περιβαλλοντικού εκπαιδευτικού προγράμματος «Με Χρώματα & Αρώματα» στη Μήλο
- Οι μελέτες βάσης: «Καταγραφή πανίδας στην Γκιώνα», με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, και «Καταγραφή πανίδας και χλωρίδας στη Μήλο & Μελέτη αναπαραγωγής φυτών», με το Ινστιτούτο Μεσογειακών Οικοσυστημάτων και Τεχνολογίας Δασικών Προϊόντων του ΕΘΙΑΓΕ και το Πανεπιστήμιο Αθηνών

Μέτοχοι, Επενδυτές & Αναλυτές	<p>Η μετοχική σύνθεση της S&B σύμφωνα με τα στοιχεία της 31ης Μαρτίου 2009, ήταν:</p> <ul style="list-style-type: none"> 59,6% - Οικογένεια ιδρυτών 9,5% - Έλληνες θεσμικοί επενδυτές 21,2% - Ξένοι θεσμικοί επενδυτές 9,0% - Ιδιώτες Έλληνες επενδυτές 0,7% - Ίδιες μετοχές <p>Την επιχειρηματική πορεία του Ομίλου S&B καλύπτουν Έλληνες και ξένοι οικονομικοί αναλυτές.</p>	<p>Συνεχίστηκε η τακτική επικοινωνία με διάφορους τρόπους:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ιστοχώρος (www.sandb.com) • Δελτία Τύπου και Ανακοινώσεις • Επενδυτικές ημερίδες • Ετήσιο Δελτίο, Ετήσιος Εταιρικός & Κοινωνικός Απολογισμός • Γραφείο Εξυπηρέτησης Μετόχων & Ενημέρωσης Επενδυτών • Παρουσίαση οικονομικών αποτελεσμάτων σε τηλεσυνδιασκέψεις (conference calls)
Δημόσιες Αρχές	<p>Δημόσιες αρχές σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο στις 21 χώρες δραστηριότητας του Ομίλου, αλλά και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.</p>	<p>Η δημόσια διοίκηση σε όλες τις χώρες όπου δραστηριοποιείται ο Όμιλος S&B αποτελεί σημαντικό «συμμέτοχο» για την Εταιρία, αφού της παρέχει το δικαίωμα πρόσβασης σε φυσικούς πόρους, καθώς και τη νομική άδεια λειτουργίας για τις δραστηριότητές της. Ο διαφανής και αντικειμενικός διάλογος που διεξάγει η S&B με τις κάθε είδους αρχές βασίζεται σε τεκμηριωμένες θέσεις της Εταιρίας και προσβλέπει στην αμφίδρομη ενημέρωση και συνεργασία.</p>
Επιχειρηματικές Οργανώσεις	<p>Η S&B συμμετέχει ενεργά σε κλαδικές ενώσεις επιχειρήσεων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.</p>	<p>Η S&B είναι ενεργό μέλος:</p> <ul style="list-style-type: none"> • του Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ) • του Συμβουλίου ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, το οποίο ιδρύθηκε το 2008 και του οποίου πρόεδρος είναι ο Διευθύνων Σύμβουλος της S&B (βλ. ενότητα για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη) • του Συνδέσμου Μεταλλευτικών Επιχειρήσεων (ΣΜΕ) πρόεδρος του οποίου, από τον Απρίλιο 2005 μέχρι το Μάιο 2009, ήταν ο Διευθύνων Σύμβουλος της S&B. Ανώτατο στέλεχος της διοικητικής ομάδας της S&B διατελεί σήμερα Αντιπρόεδρος του ΣΜΕ. • του Ελληνικού Δικτύου για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, Αντιπρόεδρος του οποίου είναι η Διευθύντρια ΕΚΕ & Επικοινωνίας της S&B • Διάφορων επιμελητηρίων
Διεθνείς Φορείς	<p>Η S&B συμμετέχει και υποστηρίζει αρχές, κώδικες και εθελοντικές συμφωνίες διεθνών φορέων στους οποίους συμμετέχει ενεργά.</p>	<p>Το Μάιο του 2008 η S&B προσυπέγραψε το Οικουμενικό Σύμφωνο των Ηνωμένων Εθνών συν-ιδρύοντας και το Ελληνικό Δίκτυο Global Compact. Επίσης, είναι ενεργό μέλος:</p> <ul style="list-style-type: none"> • του Ευρωπαϊκού Συνδέσμου Βιομηχανικών Ορυκτών (Industrial Minerals Association – Europe), όπου η S&B προεδρεύει της EUBA (European Bentonite Association) με ανώτατο στέλεχος και συμμετέχει σε διάφορες επιτροπές με στελέχη της Εταιρίας • της Euromines (Ευρωπαϊκός Σύνδεσμος Μεταλλευτικών Επιχειρήσεων) με συμμετοχή στελεχών σε διάφορες επιτροπές • Διάφορων επιμελητηρίων στο εξωτερικό
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ)	<p>Τα ΜΜΕ συμπεριλαμβάνουν έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα.</p>	<p>Τακτική επικοινωνία με τα ΜΜΕ μέσω:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δελτίων Τύπου & Ανακοινώσεων • Παρουσιάσεων οικονομικών αποτελεσμάτων σε συναντήσεις με οικονομικούς συντάκτες.

Οικονομική Συνεισφορά

Πωλήσεις Βιομηχανικών Ορυκτών 2008 Ανά Βιομηχανική Χρήση

Μεταλλουργία

& Επεξεργασία Μετάλλου 55%

Χυτήρια	23%
Συνεχής Χύτευση Χάλυβα	20%
Σφαιροποίηση Σιδήρου	6%
Αλούμινα	4%
Παραγωγή Σιδήρου	2%

26%

Διάφορα

7%	Γεωτρήσεις
4%	Πυρίμαχα
4%	Υαλουργία & Κεραμικά
3%	Γεωργία
3%	Άμμος Υγιεινής
5%	Λοιπά

19%

Κατασκευές

12%	Κατασκευές & Οικοδομικά Υλικά
4%	Έργα Πολιτικού Μηχανικού
3%	Τσιμεντοβιομηχανία

Οικονομικές Επιδόσεις 2008

Για τον Όμιλο S&B, το 2008 αντιπροσωπεύει μια χρονιά σημαντικών οικονομικών προκλήσεων. Κατά το πρώτο εξάμηνο η ζήτηση διατηρήθηκε σε υψηλά επίπεδα με αποτέλεσμα σημαντική αύξηση στις πωλήσεις. Παράλληλα, όμως, οι τιμές του πετρελαίου, των θαλάσσιων ναύλων και πολλών υλικών και πρώτων υλών έφθασαν σε επίπεδα ρεκόρ. Με την έλευση του φθινοπώρου, ωστόσο, καθώς η ξαφνική και πρωτοφανής χρηματοοικονομική κρίση άρχισε να επηρεάζει την πραγματική οικονομία, οι πιέσεις στο κόστος αμβλύθηκαν αλλά η ζήτηση σε πολλές αγορές που εξυπηρετεί η S&B με τα προϊόντα της σημείωσε απότομη ύφεση.

Το 2008 σηματοδοτείται, επίσης, και από την απόφαση των μετόχων της S&B για επικέντρωση του Ομίλου στους φυσικούς πόρους με αποσπένδυση από δραστηριότητες μη σχετικές με τα βιομηχανικά ορυκτά. Η εκκώρση της Μοτοδυναμική Α.Ε.Ε. ολοκληρώθηκε το Φεβρουάριο, και η πώληση της Ergotrak Α.Ε. τον Ιούλιο. Έτσι, τα ετήσια οικονομικά αποτελέσματα του Ομίλου δεν είναι συγκρίσιμα με αυτά των προηγούμενων ετών. Εφεξής, βάση αναφοράς και σύγκρισης θα αποτελούν οι Συνεχιζόμενες Δραστηριότητες του Ομίλου που αφορούν τα Βιομηχανικά Ορυκτά.

Στο σύνολο του 2008, οι πωλήσεις για τις Συνεχιζόμενες Δραστηριότητες αυξήθηκαν κατά 8%, φθάνοντας τα €456 εκατ., στα οποία περιλαμβάνονται τόσο η συμμετοχή από εξαγορές όσο και οργανική ανάπτυξη 3%. Τα λειτουργικά κέρδη και τα κέρδη EBITDA παρουσίασαν μικρή μείωση σε σχέση με το προηγούμενο έτος, της τάξεως του 3% και 5% αντίστοιχα. Τα καθαρά κέρδη μετά από φόρους και δικαιώματα μειοψηφίας ανήλθαν στα €14 εκατ., μειωμένα κατά 38% σε σχέση με το 2007.

Στο πρώτο τρίμηνο του 2008 υλοποιήθηκε η αναδιοργάνωση και βελτιστοποίηση των διοικητικών δομών της S&B, παρέχοντας ευκαιρίες εξέλιξης στα ανώτερα διοικητικά στελέχη καθώς και άλλα λειτουργικά οφέλη. Η ταχύτατη εφαρμογή και υιοθέτηση αυτής της πρωτοβουλίας είναι ενδεικτική της αποτελεσματικότητας με την οποία ο οργανισμός προσαρμόζεται στις αλλαγές.

Σε αυτό το ασταθές και με πολλές προκλήσεις οικονομικό περιβάλλον, η διατήρηση των ηγετικών θέσεων που ήδη κατέχει η S&B στις αγορές που την ενδιαφέρουν, ήταν και συνεχίζει να είναι πρώτη προτεραιότητα για τους ανθρώπους της. Φροντίζουν να παραμένουν κοντά στους πελάτες, αφοσιωμένοι στη διατήρηση των στενών σχέσεων μαζί τους και συνεχίζουν να παρέχουν ολοκληρωμένες βιομηχανικές λύσεις, με βάση την επιχειρηματική προσέγγιση της S&B «από την αγορά στο ορυχείο».

Επιπλέον, σε ανταπόκριση προς τις αντίξοες συνθήκες και τη σοβαρή διεθνή οικονομική κρίση, το βάθος και μέγεθος της οποίας δεν μπορεί κανείς να προβλέψει, υλοποιείται μία σειρά σταδιακά εφαρμοζόμενων μέτρων με στόχο την προσαρμογή των επιπέδων παραγωγής στη ζήτηση, τη βελτίωση των ταμειακών ροών και τη μείωση του κόστους.

Με δεδομένες τις τρέχουσες εξελίξεις στην οικονομία και στις κεφαλαιαγορές, η επίτευξη του μακροχρόνιου οράματος της S&B και των σχεδίων της για συνεχή ανάπτυξη αναπόφευκτα αναβάλλονται, αλλά ο μακροπρόθεσμος στόχος της να γίνει μία από τις κορυφαίες εταιρίες βιομηχανικών ορυκτών στον κόσμο παραμένει σταθερός.

€ 4,9

εκατ. στους
μετόχους

€ 72,1

εκατ. σε αμοιβές
και παροχές
προσωπικού

€ 320,4

εκατ. σε πάσης
φύσεως
προμηθευτές

€ 45

εκατ. για φόρους,
υποχρεώσεις και
κοινωνική συνεισφορά

Τα προϊόντα της S&B για τον άνθρωπο και το περιβάλλον

Τα ορυκτά, εκτός από τη συμβολή τους στην ποιότητα του σύγχρονου τρόπου της ζωής μας, συμβάλλουν και στην προστασία του περιβάλλοντος, καθώς πολύ συχνά υποκαθιστούν άλλα μη φυσικά υλικά, των οποίων η χρήση είναι επιβλαβής για το περιβάλλον. Επίσης, πολλά από αυτά έχουν φιλικές προς το περιβάλλον ιδιότητες, τις οποίες

προσδίδουν και στα προϊόντα των οποίων αποτελούν συστατικά. Τα προϊόντα του Ομίλου S&B, ειδικότερα, έχουν εφαρμογές που, σπριζόμενες στο μοναδικό συνδυασμό των φυσικών ιδιοτήτων των βιομηχανικών ορυκτών και με συνεχή προσπάθεια ανάπτυξης καινοτόμων νέων προϊόντων, συμβάλλουν ενεργά στην προστασία του περιβάλλοντος.

Μπεντονίτης

Καθημερινή Ζωή: Ο μπεντονίτης είναι γνωστός ως «το ορυκτό με τις 1.000 χρήσεις» και χρησιμοποιείται σε πάρα πολλούς κλάδους, από τα χυτήρια, τη σφαιροποίηση σιδηρομεταλλεύματος και τις γεωτρήσεις πετρελαίου, μέχρι την άμμο υγιεινής κατοικίδιων ζώων, τα απορρυπαντικά και τα καλλυντικά.

Περιβάλλον: Η διογκωσιμότητα, η ικανότητα ιοντοανταλλαγής και η υδροστεγανότητα του μπεντονίτη τον καθιστούν κατάλληλο για σειρά περιβαλλοντικών εφαρμογών όπως: η στεγάνωση των πυθμένων Χώρων Υγειονομικής Ταφής Αποβλήτων, που διασφαλίζει τη μακροχρόνια προστασία των υπόγειων νερών από τη ρύπανση, η επεξεργασία υγρών και βιομηχανικών αποβλήτων για την απομάκρυνση βαρέων μετάλλων, η απομελάνωση χαρτιού για ανακύκλωση. Η υψηλή πλαστικότητα του

μπεντονίτη τον καθιστά κατάλληλο για εγκιβωτισμό δοχείων με ραδιενεργά απόβλητα, ώστε να εμποδίζεται η μετάδοση μεγάλων πιέσεων και να εξασφαλίζεται η σταθερότητα και η στεγανότητα των δοχείων.

Μία από τις σημαντικότερες χρήσεις του μπεντονίτη είναι ως συνδετικού υλικού της άμμου καλουπιών χυτηρίων. Προϊόντα της S&B όπως το ANTRAPUR, το POLYCARBON και το PRIOCARBON έχουν επιτύχει τη μείωση των εκπομπών οργανικών ενώσεων, που αποτελούν ένα σύνθετο περιβαλλοντικό θέμα στα χυτήρια, με ταυτόχρονη βελτίωση της απόδοσης των μεθόδων χύτευσης, ενώ το καινοτόμο προϊόν ENVIBOND συνεισφέρει και σε ένα καθαρότερο εργασιακό περιβάλλον μειώνοντας σημαντικά τη «μαυρίλα» που παράγεται κατά τη διαδικασία της χύτευσης.

Περλίτης

Καθημερινή Ζωή: Ο περλίτης αποτελεί συστατικό των ηχοθερμομονωτικών υλικών που προστατεύουν τα οικοδομήματά μας (όπως π.χ. τα πάνελ οροφής στα γραφεία μας και τα κεραμίδια στα σπίτια μας). Ακόμα, τον συναντάμε στις γλάστρες και στους κήπους μας με τη μορφή των λευκών διογκωμένων σφαιριδίων που αποστραγγίζουν το χώμα για υγιή φυτά, αλλά συμμετέχει και στη διαδικασία παραγωγής υγρών τροφίμων και ποτών κατά τη φάση της διήθησής τους (έλαια, χυμοί κ.λπ.)

Περιβάλλον: Ο διογκωμένος περλίτης, χάρη στο υψηλό πορώδες του, στη χημική καθαρότητα, σταθερότητα και αδράνειά του, καθώς και στη δυνατότητα συγκράτησης νερού στους πόρους του, αποτελεί άριστο υλικό για θερμομόνωση και ηχομόνωση.

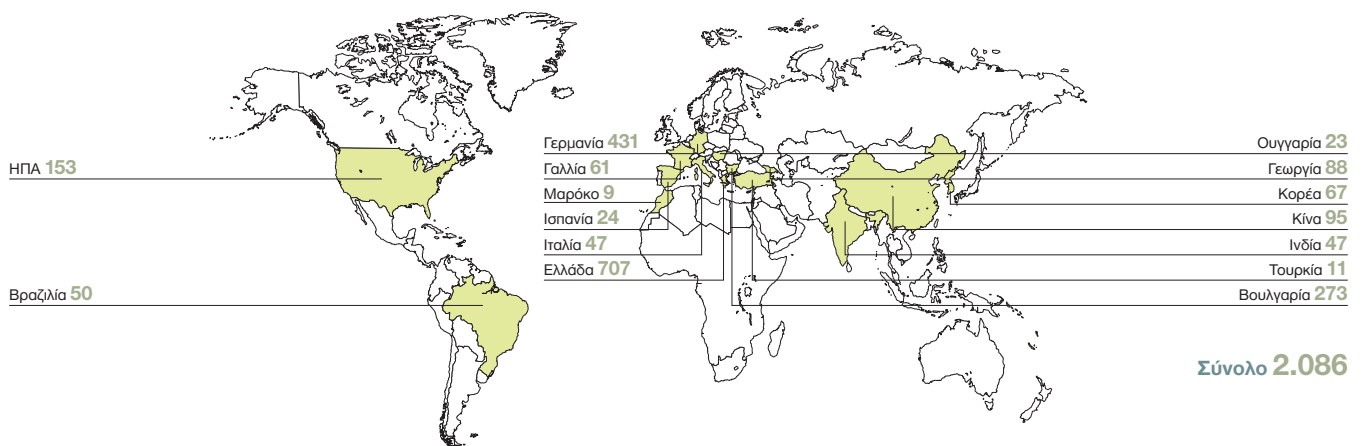
Επίσης, η χρησιμοποίησή του ως υποστρώματος στις υδροπονικές καλλιέργειες συμβάλλει στη μείωση της κατανάλωσης νερού σε σύγκριση με τις συμβατικές καλλιέργειες.

Βωξίτης

Καθημερινή Ζωή: Ο βωξίτης είναι η πρώτη ύλη για την παρασκευή του αλουμινίου, από το οποίο δημιουργούνται τα κουτάκια συσκευασίας χυμών, ποτών, τροφίμων κ.λπ. αλλά και τα κουφώματα στα σπίτια μας και τα μεταλλικά μέρη των αυτοκινήτων μας. Ακόμα, αποτελεί συστατικό του τσιμέντου που έχει κατακλύσει τις πόλεις μας με τη μορφή των διάφορων τύπων κτηρίων.

Περιβάλλον: Έμμεση περιβαλλοντική εφαρμογή αποτελεί η χρήση του βωξίτη στην παραγωγή πετροβάμβακα, υλικού με ιδιαίτερες μονωτικές ιδιότητες και υψηλή θερμοκρασία τήξης και, επομένως, ανθεκτικού σε περιπτώσεις πυρκαγιάς.

Ανθρώπινο Δυναμικό

Το 2008 ολοκληρώθηκε η υλοποίηση της ανανεωμένης οργανωτικής δομής της S&B, με στόχο τόσο την αξιοποίηση περαιτέρω συνεργιών όσο και την παροχή ευκαιριών για επαγγελματική εξέλιξη στελεχών. Η απορρόφηση των εταιριών που εξαγοράστηκαν και η περαιτέρω ενσωμάτωση των θυγατρικών του Ομίλου στα συστήματα ανθρώπινου δυναμικού συνεχίστηκαν με αμείωτο ρυθμό. Τέλος, δόθηκε έμφαση στην ενδυνάμωση και υποστήριξη των στελεχών με στόχο την ανάπτυξη ηγετικών συμπεριφορών, ομαδικής εργασίας και γρήγορης προσαρμογής στις συνεχείς αλλαγές.

Ανθρώπινο Δυναμικό της S&B

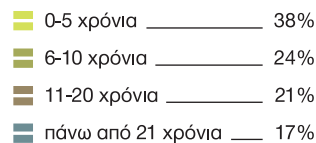
Στο τέλος του 2008, το ανθρώπινο δυναμικό αριθμούσε παγκοσμίως 2.086 άτομα, εκ των οποίων το 66% απασχολούνταν εκτός Ελλάδας, σε 15 χώρες στην Ευρώπη, στην Ασία, στη Βόρεια και Νότια Αμερική, καθώς και στην Αφρική. Επίσης, περίπου 500 άτομα απασχολούνται έμμεσα, ως προσωπικό εργολάβων, στις παραγωγικές δραστηριότητες της Εταιρίας κυρίως στην Ελλάδα και την Κίνα. Από το σύνολο των εργαζομένων, ποσοστό 17% ανήκει στο στελεχιακό δυναμικό, 22% στο διοικητικό προσωπικό και 61% στο εργατοτεχνικό προσωπικό. Για περισσότερους από τους μισούς εργαζομένους της S&B είναι **μεγάλος τοπικός εργοδότης**, σε χώρες όπως η Ελλάδα (Μήλος και Φωκίδα), η Βουλγαρία, η Βραζιλία, η Ινδία, η Γαλλία κ.ά. Στις περιοχές αυτές, η συντριπτική πλειοψηφία των εργαζομένων είναι ντόπιοι.

Η S&B υποστηρίζει την **ίση μεταχείριση των δύο φύλων** και την **παροχή ίσων ευκαιριών**, τόσο για την κάλυψη κενών θέσεων εργασίας όσο και για την επαγγελματική εξέλιξη των εργαζομένων της. Σχεδόν το 20% του προσωπικού της το 2008 αποτελούνταν από γυναίκες, μολοντί η φύση της εξορυκτικής δραστηριότητας της Εταιρίας δεν ευνοεί ιδιαίτερα την απασχόληση γυναικών. Επίσης, τρία από τα δέκα μέλη της ανώτατης Διευθυντικής Ομάδας της S&B είναι γυναίκες, όπως και τέσσερα από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

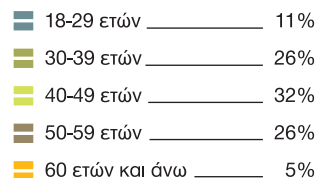
Ο **δείκτης κινητικότητας προσωπικού** παγκοσμίως κυμάνθηκε σε χαμηλά επίπεδα, της τάξης του 3,2%, γεγονός που υποδεικνύει την ικανοποίηση των εργαζομένων ως προς την εργασία τους και το εργασιακό περιβάλλον.

Κατανομή Προσωπικού

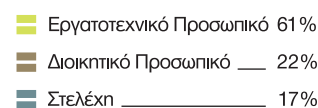
Ανά Έτη Υπηρεσίας στην Εταιρία

Ανά Ηλικία

Ανά Κατηγορία

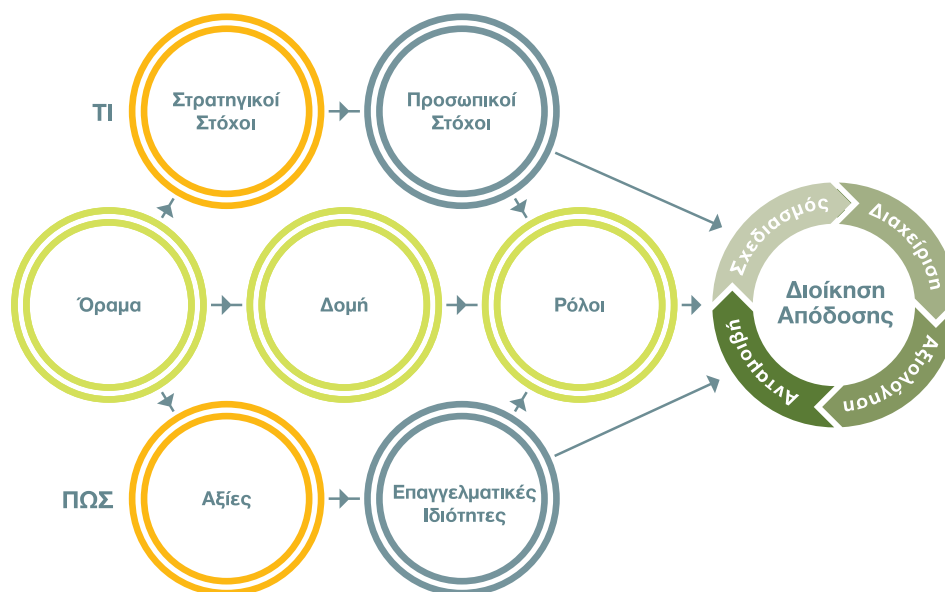

Συστήματα Ανθρώπινου Δυναμικού

Το 2008 ξεκίνησε και στη Βουλγαρία μερική εφαρμογή των Συστημάτων Ανθρώπινου Δυναμικού, τα οποία στην ολοκληρωμένη τους μορφή εφαρμόζονται στην Ελλάδα, στη Γερμανία, στη Γαλλία και στη Βόρεια Αμερική και περιλαμβάνουν τη διαδικασία Αξιολόγησης Θέσεων και Απόδοσης και το Σύστημα Αμοιβών και Παροχών. Η προσπάθεια επέκτασης των εφαρμογών αυτών στη Βουλγαρία αφορούν, σε πρώτο στάδιο, κυρίως τη διαδικασία αξιολόγησης θέσεων και σύνδεσης με το σύστημα αμοιβών της Εταιρίας. Στο ίδιο πλαίσιο σχεδιάστηκε στη χώρα αυτή και νέα οργανωτική δομή, με σκοπό την ενίσχυση της επικοινωνίας, της συνεργασίας, της ανάληψης ευθυνών και της επί-

τευξης στόχων. Η νέα δομή υλοποιήθηκε το καλοκαίρι του 2008 και, μαζί με την πραγματοποίηση μηνιαίων συναντήσεων επίλυσης προβλημάτων, έχει συμβάλει σε ένα ιδιαίτερα θετικό κλίμα που διακρίνεται από ομαδικότητα.

Στις υπόλοιπες γεωγραφικές περιοχές εφαρμόζεται σταδιακά ένα πλαίσιο απασχόλησης και κανόνων συνεπές με τις πάγιες πρακτικές της Εταιρίας, το οποίο σαφώς ξεπερνά τις απαιτήσεις της εργατικής νομοθεσίας σε κάθε χώρα και συγχρόνως σέβεται τις θεσμικές ή κοινωνικές τοπικές ιδιαιτερότητες και ανταποκρίνεται σε αυτές.

Αμοιβές & Παροχές

Η S&B εφαρμόζει συστήματα καθορισμού, διαχείρισης και εξέλιξης των αμοιβών των εργαζομένων, χαρακτηριζόμενα από τη μέγιστη δυνατή διαφάνεια, αντικειμενικότητα και συνέπεια, με βασικούς στόχους:

- τη διασφάλιση εσωτερικής συνέπειας και αξιοκρατίας στις αποδοχές των εργαζομένων
- την εξασφάλιση ανταγωνιστικών σε σχέση με την αγορά πακέτων αμοιβών
- τη διαφύλαξη της αξιοπιστίας και της αντικειμενικότητας στη διαχείριση και εξέλιξη των αμοιβών

Το Σύστημα Αμοιβών και Παροχών βασίζεται στην αξιολόγηση της βεβαιότητας της κάθε θέσης εργασίας με βάση συγκεκριμένα κριτήρια, και το αποτέλεσμα της αξιολόγησης της θέσης δεν επηρεάζεται από το φύλο ή άλλα χαρακτηριστικά του κάτοχου της θέσης.

Στον Όμιλο λειτουργούν σήμερα τρεις Τοπικές Επιτροπές Αμοιβών, μία στην Ελλάδα, μία στη Γερμανία και μία στις ΗΠΑ. Οι Επιτροπές αυτές συνεδριάζουν τουλάχιστον μία φορά ετησίως και διασφαλίζουν την τήρηση των αρχών του Συστήματος.

Πέραν του συστήματος σταθερών αμοιβών, η Εταιρία έχει αναπτύξει και εφαρμόζει συστήματα μεταβλητών αμοιβών τα οποία περιλαμβάνουν:

- Ετήσια έκτακτη αμοιβή (bonus) σχετιζόμενη άμεσα με την επίτευξη καθορισμένων ατομικών και ομαδικών στόχων, ιδιαίτερα στην περίπτωση των στελεχών
- Πριμ παραγωγικότητας ή άλλων κινήτρων στο διοικητικό και τεχνικό προσωπικό
- Συμμετοχή του προσωπικού στα κέρδη της S&B
- Πρόγραμμα δικαιωμάτων προαίρεσης για τα ανώτερα στελέχη, που εφαρμόζεται από το 2001

Επίσης, η S&B προσφέρει στους εργαζομένους σειρά πρόσθετων παροχών όπως:

- Προγράμματα Νοσοκομειακής και Ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης
- Ασφάλεια Ζωής/Ατυχήματος/Απώλειας Εισοδήματος
- Εταιρικό Συνταξιοδοτικό Πρόγραμμα
- Πρόγραμμα Προληπτικών Ιατρικών Εξετάσεων

Αξιολόγηση της Απόδοσης

Η S&B εφαρμόζει ένα ολοκληρωμένο Σύστημα Αξιολόγησης της Απόδοσης, το οποίο εξελίσσεται και προσαρμόζεται συστηματικά, για να ανταποκριθεί τόσο στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της Εταιρίας όσο και της αγοράς γενικότερα. Το σύστημα αυτό, για το οποίο μάλιστα η S&B βραβεύτηκε το 2005 με το Βραβείο «Καλύτερης Πρωτοβουλίας

Ανθρώπινου Δυναμικού» της KPMG, στηρίζεται σε συγκεκριμένους στόχους και ιδιότητες-συμπεριφορές βάσει των οποίων αξιολογείται η απόδοση των εργαζομένων, επιβραβεύονται τα κύρια επιτεύγματά τους, καθορίζονται οι εκπαιδευτικές ανάγκες και το σχέδιο ανάπτυξής τους.

Εκπαίδευση & Ανάπτυξη

Η Εταιρία δεσμεύεται να παρέχει ευκαιρίες επιμόρφωσης, εκπαίδευσης και ανάπτυξης στους εργαζομένους της. Ειδικά για τα στελέχη, η διάγνωση των αναγκών εκπαίδευσης και των τομέων ανάπτυξης των επαγγελματικών ιδιοτήτων τους γίνεται κυρίως μέσω του Συστήματος Αξιολόγησης της Απόδοσης. Διαπιστώνονται οι συμπεριφορές και δεξιότητες προς βελτίωση και οι ανάγκες εκπαίδευσης, συζητούνται με τον προϊστάμενο του αξιολογούμενου και αναλόγως σχεδιάζονται, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού, τόσο ατομικά όσο και ομαδικά προγράμματα εκπαίδευσης και ανάπτυξης, είτε ενδοεταιρικά είτε σε συνεργασία με επιλεγμένους εκπαιδευτικούς φορείς.

Το 2008 ολοκληρώθηκαν περίπου 19.700 ώρες εκπαίδευσης στην Ελλάδα, τη Γερμανία και τη Β. Αμερική, οι οποίες αντιστοιχούν σε 19,7 ώρες εκπαίδευσης ανά εργαζόμενο που εκπαιδεύτηκε (έναντι 18,5 το 2007) και σε 15,3 ώρες εκπαίδευσης ανά εργαζόμενο στο σύνολο του ανθρώπινου δυναμικού στις παραπάνω χώρες. Αξίζει να σημειωθεί πως συνεχίστηκε η εκπαίδευση και των εργαζομένων σε εργολάβους. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε σε θέματα περιβάλλοντος, ποιότητας και υγιεινής & ασφάλειας, διοίκησης επιχειρήσεων και πωλήσεων, καθώς και πληροφορικής.

Στοχευμένη Εκπαίδευση

Το 2008, πραγματοποιήθηκε στις εγκαταστάσεις της Εταιρίας στην Κηφισιά εκπαιδευτικό πρόγραμμα με θέμα «Ανάπτυξη Διαπραγματευτικών Δεξιοτήτων», σε συνεργασία με εξωτερικό φορέα εξειδικευμένο αποκλειστικά στο συγκεκριμένο αντικείμενο. Ο στόχος του προγράμματος ήταν η βελτίωση του επιπέδου των διαπραγματευτικών δεξιοτήτων και της διαπραγματευτικής απόδοσης των συμμετεχόντων.

Στην εκπαίδευση αυτή συμμετείχαν στελέχη από διάφορα τμήματα, για τα οποία οι διαπραγματεύσεις αποτελούν βασικό εργαλείο για την επίτευξη των αποτελεσμάτων του ρόλου τους.

Το 2008 σχεδιάστηκε στην ηλεκτρονική Πλατφόρμα Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού και η διαδικασία υποβολής και έγκρισης των προγραμμάτων εκπαίδευσης. Πρόκειται για αυτοματοποιημένο σύστημα που ξεκίνησε πιλοτικά στην Ελλάδα και αξιοποιεί τις δυνατότητες της τεχνολογίας με στόχο την απλοποίηση της διαχείρισης των εκπαιδευτικών αναγκών και τη μείωση του χρόνου που μεσολαβεί από την υποβολή έως την έγκριση ενός προγράμματος.

Στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής της πολιτικής, η Εταιρία, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, χρηματοδοτεί και μακροχρόνια προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και εξειδίκευσης, όπως προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα.

Επίσης, συνεχίστηκε η προσπάθεια ενδυνάμωσης των εργαζομένων μέσω της ενημέρωσής τους στα συστήματα ανθρώπινου δυναμικού καθώς και σε βασικά εργασιακά θέματα, με εισηγητές στελέχη από τη Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού. Οι εκπαιδεύσεις αυτές είναι βιωματικές και η κατανόηση των θεωριών πραγματοποιείται μέσω δράσης, όπως παιχνίδια ρόλων (role plays) πάνω σε συγκεκριμένα σενάρια και μελέτες περιπτώσεων (case studies). Στόχος είναι οι εκπαιδεύσεις αυτές να συνεχιστούν και την επόμενη χρονιά σε άλλες γεωγραφικές περιοχές.

Η εκπαίδευση διήρκεσε 4 ημέρες με συνεχή ενεργή συμμετοχή των εκπαιδευομένων σε εικονικές διαπραγματεύσεις. Η μαγνητοσκόπηση κάθε διαπραγμάτευσης παρείχε τη δυνατότητα ανάλυσης και αξιολόγησης κάθε ρόλου αλλά και της ομάδας εν γένει.

Επίσης, στις ΗΠΑ, πραγματοποιήθηκε σεμινάριο ανάπτυξης δεξιοτήτων πωλήσεων και ανάπτυξης σχέσεων με τους πελάτες, που απευθύνθηκε σε στελέχη πωλήσεων και τεχνικής υποστήριξης, καθώς και ο πρώτος κύκλος της εκπαίδευσης διευθυντικών στελεχών στη φιλοσοφία διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού της S&B.

Αναδιοργάνωση εταιρικής δομής – συνάντηση Leadership

Καθώς στο δυναμικό περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται η S&B οι προκλήσεις αλλάζουν, η ανάγκη για ευελιξία στον τρόπο οργάνωσης της Εταιρίας είναι σημαντική. Για το λόγο αυτό γίνονται τακτικά οργανωτικές αλλαγές, οι οποίες όχι μόνο δίνουν τη δυνατότητα στην Εταιρία να ανταποκριθεί στις νέες προκλήσεις, αλλά προσφέρουν ευκαιρίες εξέλιξης και στα στελέχη της, τα οποία καλούνται να συνεργαστούν με νέες ομάδες, να φέρουν νέες ιδέες και να επιτύχουν νέους στόχους.

Το 2008 τέθηκε σε ισχύ η ανανεωμένη οργανωτική δομή της Εταιρίας, η οποία, χωρίς ριζική αλλαγή στη λογική της διοικητικής δομής, αποτέλεσε την ευκαιρία για ανανέωση και ανάπτυξη προσώπων ξεκινώντας από την κορυφή της διοίκησης (συνολικά 5 από τα 10 μέλη της ανώτατης διευθυντικής ομάδας βρέθηκαν σε νέους ρόλους), και διευρύνθηκε γενικότερα στο σύνολο της οργάνωσης, μέσω της δημιουργίας νέων τμημάτων, του εμπλουτισμού ρόλων κ.ά. Στον πολύ μικρό αριθμό στελεχών που βρέθηκαν εκτός της νέας οργάνωσης και δεν βρίσκονταν σε ηλικία συνταξιοδότησης, η S&B

παρέχει προγράμματα υποστήριξης από ειδικευμένους συμβούλους επιχειρήσεων για την επιτυχή ανάληψη νέων προκλήσεων στην αγορά και την ταχύτερη δυνατή επαγγελματική τους αποκατάσταση.

Η προσαρμογή στις αλλαγές και στη νέα δομή υπήρξε εξαιρετικά γρήγορη και αποτελεσματική, χάρη στο ομαδικό πνεύμα και τη διάθεση συνεργασίας από όλους τους εργαζομένους.

Σε συνέχεια αυτών των αλλαγών, πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο του 2008 η τακτική συνάντηση Leadership, στην οποία έλαβαν μέρος εξήντα διευθυντικά στελέχη της S&B από εννέα χώρες. Στη συνάντηση αυτή, οι νέοι γενικοί διευθυντές των Κλάδων και οι διευθυντές Τμημάτων παρουσίασαν τις απόψεις τους σχετικά με τις ευκαιρίες, τις προκλήσεις και την ευρύτερη στρατηγική των ομάδων τους, ενώ ακολούθησαν δραστηριότητες τόσο εκπαιδευτικού όσο και διαδραστικού χαρακτήρα, με στόχο την περαιτέρω σύσφιξη των σχέσεων και τη δημιουργία κλίματος αμοιβαίας εμπιστοσύνης και σεβασμού.

Προσέλκυση & Επιλογή Προσωπικού

Η Εταιρία χρησιμοποιεί αξιολογικά εργαλεία επιλογής προσωπικού, ειδικά σχεδιασμένα και προσαρμοσμένα στις ανάγκες της. Αξιολογούνται τόσο οι δεξιότητες των υποψηφίων, απαραίτητες για την επίτευξη των απαιτήσεων της θέσης αλλά και των στρατηγικών στόχων της Εταιρίας, όσο και η ικανότητά τους να ανταποκρίνονται στις προκλήσεις του επιχειρησιακού χώρου και, συγχρόνως, να ενστερνίζονται τις αξίες της Εταιρίας. Η διαδικασία περιλαμβάνει τη συμπλήρωση ερωτηματολογίων προσωπικότητας καθώς και τεστ δεξιοτήτων, τα οποία, σε συνδυασμό με τη διεξαγωγή δομημένων συνεντεύξεων, συντελούν στη διαμόρφωση εμπειριστατωμένης άποψης για το προφίλ των υποψηφίων.

Εφαρμόζεται, επίσης, ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Ένταξης των νέων εργαζομένων, με σκοπό την ομαλή και αποτελεσματική ενσωμάτωσή τους στην εργασία και στην οικογένεια της S&B.

Πρακτικές Mentoring και Ανάθεσης Έργου

Η Εταιρία, στο πλαίσιο της προσπάθειας ανάπτυξης και ενδυνάμωσης των ανθρώπων της, εφαρμόζει, από το 2007, τις πρακτικές του Mentoring και της Διατμηματικής Ανάθεσης Έργου.

Το **Mentoring** βασίζεται στο θεωρητικό μοντέλο GROW του John Whitmore και αποτελεί μια δομημένη σχέση συνεργασίας μεταξύ του Mentee (στέλεχος) και του Mentor (ανώτατο διευθυντικό στέλεχος από άλλη διεύθυνση). Το Mentoring αποσκοπεί στην κάλυψη αναγκών του Mentee, όπου ο Mentor εφοδιάζει και ενδυναμώνει τον Mentee με γνώσεις, εμπειρία, ιδέες. Το Mentoring δεν υποκαθιστά τη σχέση προϊστάμενου-υφισταμένου αλλά λειτουργεί συμπληρωματικά, διατηρώντας παράλληλα την πλήρη εμπιστευτικότητα.

Η πρωτοβουλία **Διατμηματικής Ανάθεσης Έργου** έχει ως στόχο τη συμμετοχή ικανών στελεχών σε έργα εκτός της διεύθυνσης και του τομέα εργασίας τους, ώστε να αντιμετωπίσουν νέες προκλήσεις, να εμπλουτίζουν τις γνώσεις τους και να διευρύνουν τους ορίζοντές τους πέραν του συγκεκριμένου αντικείμενου της εργασίας τους.

Ανθρώπινα Δικαιώματα

Πάνω από το 80% των εργαζομένων στον Όμιλο S&B απασχολείται σε χώρες που υποστηρίζουν τη Διακήρυξη της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας για τις Θεμελιώδεις Αρχές και Δικαιώματα στην Εργασία (1998), έχοντας επικυρώσει τις οκτώ βασικές συμβάσεις της ΔΟΕ, χώρες δηλαδή των οποίων το νομοθετικό πλαίσιο εναρμονίζεται με τις απαιτήσεις αυτών των συμβάσεων. Σε χώρες δραστηριότητας του Ομίλου όπως η Κίνα και η Ινδία, οι οποίες δεν έχουν εναρμονίσει πλήρως τη νομοθεσία τους με αυτές τις απαιτήσεις, οι επικεφαλής των εκεί δραστηριοτήτων είναι υπεύθυνοι να διασφαλίζουν τη λειτουργία σύμφωνα με τις Αξίες, την κουλτούρα, τις δεσμεύσεις, τα πρότυπα, τις πολιτικές και τις πρακτικές του Ομίλου. Όλοι οι εργαζόμενοι της S&B δεσμεύονται να σέβονται τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς

Διεσδυτική ματιά στο μέλλον

Η S&B, επιδιώκοντας τη συνεχή επαφή με τον κόσμο των φοιτητών και την αγορά εργασίας, απ' όπου μπορεί να αντλήσει πιθανά μελλοντικά στελέχη, διατηρεί στενές επαφές με την πανεπιστημιακή κοινότητα. Στο πλαίσιο αυτό απασχολεί φοιτητές για πρακτικές ασκήσεις, διοργανώνει επισκέψεις στις εγκαταστάσεις της, πραγματοποιεί παρουσιάσεις σε σχολές και συμμετέχει συστηματικά σε Ημέρες Καριέρας που διοργανώνουν εκπαιδευτικά ιδρύματα και άλλοι φορείς. Επιπλέον, συμμετέχει σε εκπαιδευτικούς διαγωνισμούς όπως το Global Management Challenge, στο οποίο συμμετείχε το 2008 για 3η διαδοχική χρονιά με τη χορηγία φοιτητικών ομάδων.

Μέσα στο 2008 ολοκληρώθηκε ο πρώτος πιλοτικός κύκλος εφαρμογής των δύο αυτών πρακτικών με την αξιολόγηση-ανατροφοδότησή τους από όλους τους συμμετέχοντες. Σε ό,τι αφορά το Mentoring η πλειοψηφία των συμμετεχόντων έκρινε ότι οι συναντήσεις με τους Μέντορες υπήρξαν ιδιαίτερα παραγωγικές, συμβάλλοντας στη διεύρυνση των γνώσεών τους, στη βελτίωση της απόδοσής τους και της διαχείρισης της καριέρας τους, καθώς και στην προσωπική τους ανάπτυξη. Για την Διατμηματική Ανάθεση Έργου, οι συμμετέχοντες έκριναν ότι η εμπλοκή τους σε έργο εκτός του καθιερωμένου ρόλου τους, τους έδωσε την ευκαιρία να αναπτύξουν δεξιότητες σε νέους τομείς εργασίας, να προβάλλουν τις δυνατότητές τους και εκτός του τμήματός τους, να γνωρίσουν τις λειτουργίες της Εταιρίας ως σύνολο καθώς και των σχέσεων-συνεργιών των τμημάτων μεταξύ τους.

Μέσα στο 2008 ξεκίνησε επίσης και ο δεύτερος κύκλος εφαρμογής τους για την Ελλάδα και αποφασίστηκε η επέκταση των πρακτικών και εκτός Ελλάδας.

και τα δικαιώματα των εργαζομένων, ενώ είναι αυτονόητο πως για την Εταιρία δεν υπάρχουν ούτε και είναι ανεκτές περιπτώσεις αναγκαστικής ή παιδικής εργασίας ή στέρησης του δικαιώματος στην ελευθερία του συνδικαλιζέσθαι ή της συλλογικής διαπραγματεύσεως.

Σε θέματα που αφορούν την ίση μεταχείριση και την έλλειψη κάθε είδους διάκρισης (φύλου, φυλής, προσωπικής διάκρισης κ.ά.) η Εταιρία λειτουργεί με βάση τις εκάστοτε ισχύουσες νομοθεσίες ανά χώρα, και στη σπάνια περίπτωση ύπαρξης περιστατικού, την υπόθεση χειρίζεται η τοπική Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού ή ο τοπικός επικεφαλής. Το 2008 δεν υπήρξε περιστατικό αναφοράς άνισης μεταχείρισης από εργαζόμενο στην Ελλάδα, στη Γερμανία και στις ΗΠΑ.

Εναρμόνιση Επαγγελματικής & Προσωπικής Ζωής

Η S&B, κατανοώντας την αξία της εξισορρόπησης μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής, εφαρμόζει σειρά παροχών, οι οποίες ως σύνολο βραβεύτηκαν το 2007 από την KPMG ως «καλή πρωτοβουλία στον τομέα του ανθρώπινου δυναμικού».

Το Πρόγραμμα Εναρμόνισης Επαγγελματικής και Προσωπικής Ζωής περιλαμβάνει διευκολύνσεις που αφορούν τους εξής τομείς:

- Προσωπική Ανάπτυξη και Ευημερία
- Ευέλικτες Μορφές Εργασίας
- Υγεία και Φυσική Κατάσταση
- Γονικές Παροχές
- Διευκολύνσεις της καθημερινής ζωής

Στην Ελλάδα π.χ. παρέχονται υπηρεσίες Κοινωνικής Λειτουργού της Εταιρίας, ενώ στη Β. Αμερική προσφέρεται στους εργαζόμενους η δυνατότητα να επικοινωνήσουν ανώνυμα με εξωτερικούς επαγγελματίες συμβούλους, προκειμένου να λάβουν βοήθεια σε οποιοδήποτε θέμα τους απασχολεί και επηρεάζει την εργασιακή τους ζωή (κυρίως ψυχολογικής φύσεως ή διαχείρισης στρες), την προσωπική τους υγεία και ισορροπία.

Πρώθηση υγιών στάσεων και συμπεριφορών υγείας

Το 2008, η Εταιρία, σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Κοινωνικής & Προληπτικής Ιατρικής, διοργάνωσε στα γραφεία της Αθήνας εκδήλωση-ενημερωτική ομιλία του κ. Ι. Τούντα, Αναπληρωτή Καθηγητή Κοινωνικής Ιατρικής Πανεπιστημίου Αθηνών. Η ομιλία εστιάστηκε στην υιοθέτηση στάσεων και συμπεριφορών οι οποίες μπορούν να διαφυλάξουν και να βελτιώσουν την υγεία, και συγκεκριμένα στη διατροφή, στη φυσική άσκηση, στο στρες και στη διακοπή του καπνίσματος.

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στο σχεδιασμό προγράμματος παρέμβασης στον κρίσιμο τομέα της διακοπής του καπνίσματος. Το πρόγραμμα αυτό απευθύνεται στους εργαζόμενους που επιθυμούν να απαλλαγούν από την καπνιστική συνήθεια και θα ολοκληρωθεί μέσα στο 2009 από συμβούλους Υγείας του Ινστιτούτου.

Επίσης, κάποιες άλλες πρωτοβουλίες που επικεντρώνονται στην Ελλάδα περιλαμβάνουν τον επαγγελματικό προσανατολισμό σε παιδιά των εργαζομένων, τη διευκόλυνση πληρωμής λογαριασμών των εργαζομένων από υπάλληλο της Εταιρίας, την εγκατάσταση πλυντηρίου αυτοκινήτων, τη δημιουργία σύγχρονου γυμναστηρίου.

Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσεται και η παρακίνηση και υποστήριξη των εργαζομένων να συμμετέχουν σε αθλητικά και καλλιτεχνικά δρώμενα. Το 2008 η S&B συμμετείχε για τρίτη διαδοχική χρονιά στους Ευρωπαϊκούς Επιχειρηματικούς Αγώνες (Europe Corporate Games) με ιδιαίτερα δυναμική παρουσία 53 συνολικά αθλητών-εργαζομένων από την Αθήνα, τη Μήλο και τη Φωκίδα. Οι αθλητές πραγματοποίησαν πολύ καλές εμφανίσεις σε αγώνισμα όπως η επιτραπέζια αντισφαίριση, η καλαθοσφαίριση, το ποδόσφαιρο και η κολύμβηση. Η κολύμβηση είχε την τιμητική της, αφού χάρισε στους αθλητές-εργαζομένους 2 χρυσά, 3 αργυρά και 2 χάλκινα μετάλλια, αναδεικνύοντας την ομάδα της Εταιρίας τρίτη στην κατάταξη στο συγκεκριμένο αγώνισμα και τέταρτη στον όμιλό της. Παράλληλα, η Εταιρία συμμετείχε και πάλι στο Διεθνές Κλασικό Μαραθώνιο της Αθήνας και στον Μαραθώνιο της πόλης Duisburg της Γερμανίας, με συμμετοχή 3 και 9 συναδέλφων αντίστοιχα.

Ενημέρωση γονέων-εργαζομένων: Παιδί και Εφηβεία

Μέσα στο 2008 πραγματοποιήθηκε στο Συνεδριακό Κέντρο Μήλου από εξωτερικό συνεργάτη ψυχολόγο ειδικό τετράωρο πρόγραμμα ενημέρωσης για τους εργαζομένους-γονείς της Εταιρίας στη Μήλο, με παιδιά σε εφηβική ηλικία, με θέμα: «Παιδί στην εφηβεία: πραγματικότητα και ανησυχίες». Συζητήθηκαν θέματα όπως:

- Διαμόρφωση ταυτότητας
- Παρεκκλίνουσα συμπεριφορά
- Ναρκωτικά
- Φιλία
- Ανεξαρτησία
- Κατάθλιψη
- Άγχος Εξετάσεων

Οι γονείς που συμμετείχαν μπόρεσαν να μοιραστούν και να εκφράσουν προβληματισμούς και να ζητήσουν καθοδήγηση σε προσωπικό επίπεδο. Το ενδιαφέρον διατηρήθηκε αμείωτο και διατυπώθηκε η επιθυμία να υπάρξει και συνέχεια της ενημέρωσης με επέκταση και στις μικρότερες ηλικίες.

Υγιεινή & Ασφάλεια στην Εργασία

Το 2008 η προσπάθεια εστιάστηκε στη διερεύνηση των αιτιών και στη λήψη μέτρων για τη μείωση των τροχαίων συμβάντων στα οποία εμπλέκεται όχημα ή μηχανήμα σε κίνηση. Για το σκοπό αυτό ενισχύθηκε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα Ασφαλής Οδήγηση και διευρύνθηκε η εφαρμογή του για δύο ακόμη έτη.

Προκλήσεις

Η διαφοροποίηση των προϊόντων και των μεθόδων εξόρυξης και επεξεργασίας στις διάφορες περιοχές δραστηριοποίησης του Ομίλου S&B υπαγορεύει διαφορετικές εργασιακές πρακτικές, με αποτέλεσμα την ποικιλομορφία των κινδύνων κατά την εργασία.

Οι κυριότερες προκλήσεις στα θέματα **Ασφάλειας στην Εργασία** προέρχονται από επικίνδυνες ενέργειες ή καταστάσεις και αφορούν:

- την κίνηση οχημάτων - μηχανημάτων
- την πτώση πετρωμάτων
- τις πτώσεις από ύψος

- τον κακό χειρισμό εργαλείων και μηχανημάτων
- τη χρήση εκρηκτικών

Οι κυριότερες προκλήσεις στα θέματα **Υγιεινής στην Εργασία** προέρχονται από την έκθεση σε φυσικούς παράγοντες στο εργασιακό περιβάλλον, όπως κυρίως ο θόρυβος και η σκόνη και δευτερευόντως, οι δονήσεις. Επίσης, αλλά σε πολύ μικρότερο βαθμό, μπορεί να προκύπτουν κίνδυνοι από την έκθεση σε επιβλαβή αέρια στις υπόγειες εκμεταλλεύσεις.

Διαχείριση

Η προσπάθεια για την επίτευξη του στόχου «Μηδέν ατυχήματα» που έχει τεθεί από τη Διοίκηση της Εταιρίας αποτελεί το κύριο σημείο της πολιτικής της S&B για την Υγιεινή & Ασφάλεια (Υ&Α) στην εργασία, όπως αυτή εκφράζεται στην Ενιαία Εταιρική Πολιτική Ποιότητας, Περιβάλλοντος και Υγιεινής & Ασφάλειας.

Για την εκπλήρωση του στόχου η Εταιρία επενδύει στους παρακάτω στρατηγικούς άξονες:

- την ορθολογική εκτίμηση των επαγγελματικών κινδύνων,
- τη συνεχή βελτίωση των συνθηκών εργασίας,
- την ανάδειξη και εφαρμογή ασφαλών εργασιακών μεθόδων και πρακτικών,

- τη διατήρηση και βελτίωση διαδικασιών και οδηγιών που εξασφαλίζουν και προάγουν ασφαλείς συνθήκες,
- τη συνεχή εκπαίδευση με στόχο την πρόληψη των επικίνδυνων καταστάσεων, όπως αυτές ορίζονται από τη γραπτή εκτίμηση των επαγγελματικών κινδύνων αλλά και τη σχετική νομοθεσία και
- την εφαρμογή ειδικών μεθόδων ευαισθητοποίησης και βελτίωσης της συμπεριφοράς των εργαζομένων σε θέματα Υ&Α.

Αξίζει να σημειώσουμε πως για το 2009 έχει προγραμματιστεί προετοιμασία για πιστοποίηση σύμφωνα με το πρότυπο Διαχείρισης Υγιεινής & Ασφάλειας στην Εργασία OHSAS 18001 τριών τουλάχιστον εγκαταστάσεων του Ομίλου σε Γερμανία, Ελλάδα και Ινδία.

Εσωτερικές επιθεωρήσεις

Και κατά το 2008 πραγματοποιήθηκαν εσωτερικοί έλεγχοι ασφαλείας, τόσο από την Κεντρική Υπηρεσία όσο και από τους κατά τόπους υπεύθυνους, με στόχο τον εντοπισμό σημείων αποκλίσεων, είτε από την ισχύουσα νομοθεσία είτε από τις οδηγίες - διαδικασίες της

Εταιρίας σε θέματα Υ&Α. Τα ευρήματα συζητήθηκαν με τους υπεύθυνους και κατηγοριοποιήθηκαν ανάλογα με το βαθμό επικινδυνότητας και τις προτεραιότητες του κάθε τμήματος, και καταρτίστηκε πρόγραμμα αντιμετώπισής τους.

Ασφάλεια στην εργασία

Ασφαλής συμπεριφορά

Η ανάγκη για συνεχή βελτίωση οδήγησε στην υιοθέτηση νέων πρόσθετων μεθόδων, με σκοπό την αλλαγή της στάσης και της συμπεριφοράς των εργαζομένων κατά την εργασία σε θέματα Υ&Α. Η πρωτοπόρα αυτή παρέμβαση ξεκίνησε εδώ και 4 χρόνια, με τη βοήθεια εξωτερικού συμβούλου και περιλαμβάνει:

- **Επισκέψεις Ασφάλειας** δύο διαδοχικών επιπέδων ιεραρχίας σε εργαζόμενο, στο χώρο εργασίας του, και εξέταση του τρόπου εκτέλεσης μιας συγκεκριμένης εργασίας. Στόχος των επισκέψεων ασφαλείας είναι η επιβράβευση των ασφαλών πρακτικών, ο εντοπισμός των ανασφαλών ενεργειών και η άμεση εφαρμογή βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων μέτρων για τη βελτίωση συγκεκριμένων παραμέτρων ασφαλείας στην εργασία που επιθεωρείται.
- **Βαρόμετρα Ασφάλειας**, τα οποία είναι μια μέθοδος «στάθμισης» των επικίνδυνων συμπεριφορών που παρατηρούνται σε μια θέση εργασίας. Τελικός στόχος είναι να μετρηθούν και να αναδειχθούν επικίνδυνες ενέργειες και καταστάσεις που εμφανίζονται προτού εκδηλωθούν συμβάντα.
- **Διερευνήσεις Συμβάντων** με χρήση δύο μεθόδων:
 - α) τα «5 γιατί» (5 whys), που χρησιμοποιείται από τους προϊσταμένους τμημάτων, σε συνεργασία με εκπροσώπους των εργαζομένων, στη διερεύνηση συμβάντων για τη λήψη άμεσων και μακροπρόθεσμων μέτρων βελτίωσης της ασφάλειας στο τμήμα,
 - β) το «Δέντρο των Αιτιών» (Fault Tree Analysis), που αποτελεί εργαλείο διερεύνησης συμβάντων από τη διοίκηση, ώστε να εντοπίζονται οι γενεσιουργές αιτίες τους (root causes) και να λαμβάνονται μέτρα για τη μη επανάληψή τους. Τα μέτρα αυτά είναι δυνατόν να περιλαμβάνουν μέχρι και οργανωτικές αλλαγές, εφόσον κρίνεται απαραίτητο.

Διαχείριση και χρήση εκρηκτικών

Η χρησιμοποίηση εκρηκτικών στα μεταλλεία είναι μία από τις πιο επικίνδυνες εργασίες. Εκτός από τη συνεχή εκπαίδευση των χειριστών εκρηκτικών υλικών, **το 2008** αναθεωρήθηκε και ανανεώθηκε ένα παλαιότερο εκπαιδευτικό φυλλάδιο της Εταιρίας με στόχο να υποστηρίξει τα υφιστά-

Ασφαλής Οδήγηση

Κατά **το 2008** αποφασίστηκε να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στη μείωση των «τροχαίων» συμβάντων που προκαλούνται από όχημα σε κίνηση ή από κινητό εξοπλισμό. Συστάθηκε ειδική ομάδα εργασίας για την ασφαλή οδήγηση με σκοπό να αναλύσει τα ιστορικά στοιχεία Μήλου και Φωκίδας για τα τροχαία συμβάντα και να παρουσιάσει συγκεκριμένες προτάσεις για τη βελτίωση της κατάστασης προς το Κεντρικό Συμβούλιο Υ&Α Ελλάδας. Η ανάλυση των στοιχείων υπέδειξε μια σειρά ενεργειών που χρειάζεται να ληφθούν από την Εταιρία, αλλά κυρίως ανέδειξε πως τα αίτια των τροχαίων συμβάντων, ανεξάρτητα από το είδος του κινητού εξοπλισμού, έχουν να κάνουν πρωτίστως με «συμπεριφορές».

Αναφορικά με τα παραπάνω, **το 2008** πραγματοποιήθηκαν:

230 Επισκέψεις Ασφαλείας στις οποίες διαπιστώθηκαν ίδια περίπου ποσοστά επικίνδυνων ενεργειών και επικίνδυνων καταστάσεων (της τάξης του 17%). Ο στόχος για το 2009 είναι να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στον εντοπισμό επικίνδυνων ενεργειών, ως βασικού στοιχείου της συγκεκριμένης μεθοδολογίας, η οποία εστιάζει στην αλλαγή της συμπεριφοράς των εργαζομένων κατά την εργασία.

1650 Βαρόμετρα Ασφάλειας, τα οποία απεικονίζουν ποσοτικά τις απαιτήσεις ασφαλείας που έχει κάθε τμήμα από το προσωπικό του. Οι απαιτήσεις με χαμηλό ποσοστό συμμόρφωσης αποτελούν περιοχές βελτίωσης, για τις οποίες λαμβάνονται βραχυπρόθεσμα μέτρα.

10 Διερευνήσεις Συμβάντων, από τις οποίες εντοπίστηκαν περιοχές που επιδέχονται βελτίωση, όπως:

- εκπαίδευση επιτόπου στις εργασίες υπόγειας εκμετάλλευσης κοιτασμάτων.
- βελτιώσεις μηχανημάτων με εύχρηστα και λειτουργικά συστήματα πέδησης, έρευνα για νέες ζώνες καθισμάτων των ξεσκαρωτών κ.λπ.
- δημιουργία διαδικασίας για την εκπαίδευση νέων εργολάβων στις εργασίες του συνεργείου πριν την ένταξή τους στην παραγωγή,
- ενημέρωση – αναθεώρηση της γραπτής εκτίμησης επαγγελματικών κινδύνων που αφορούν μη συχνές, αλλά επικίνδυνες, εργασίες τεχνικών συνεργείου.

μενα εργαλεία εκπαίδευσης της Εταιρίας και να επισημάνει, με απλό και κατανοητό τρόπο, όλους τους κινδύνους που απορρέουν από τη χρησιμοποίηση εκρηκτικών. Το νέο έντυπο θα διανεμηθεί το πρώτο εξάμηνο του 2009 σε όλους όσοι χρησιμοποιούν εκρηκτικά κατά την εργασία τους.

Μεταξύ άλλων αποφασίστηκε:

- Σχεδιασμός ειδικού Προγράμματος Επικοινωνίας, με στόχο να παρακινήσει την αλλαγή της στάσης και της συμπεριφοράς του ατόμου σε θέματα οδικής ασφάλειας, η οποία θα ξεκινήσει το 2009.
- Εξέταση της συμμόρφωσης και προσαρμογή στον Κανονισμό αριθ. 561/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2006, που αφορά τον τομέα των οδικών μεταφορών.
- Επανεξέταση ορισμένων σχετικών διαδικασιών εργασίας της Εταιρίας, όπως για παράδειγμα το άδειασμα φορτηγών σε υπαίθριες αποθέσεις ή σε κοάνες τροφοδοσίας εργοστασίων.

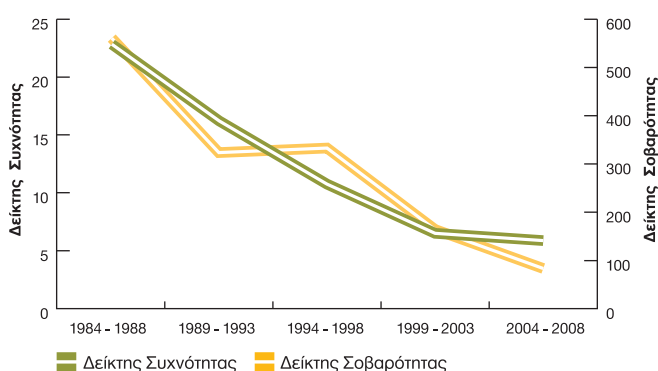
Δείκτες Ασφάλειας

Το 2008, ο Δείκτης Συχνότητας σε όλες τις δραστηριότητες της Ελλάδας έφτασε στο χαμηλότερο ιστορικά επίπεδο του 2,01 (σε σύγκριση με 3,9 το 2007), αλλά ο Δείκτης Σοβαρότητας αυξήθηκε σε 112,05 (σε σύγκριση με 36,1 το προηγούμενο έτος) λόγω των χαμένων ημερομισθίων από ένα κυρίως συμβάν. Ο αριθμός των συμβάντων ήταν 3 σε

σχέση με 6 το 2007, αλλά τα χαμένα ημερομίσθια αυξήθηκαν σε 167 σε σχέση με 55 το προηγούμενο έτος. Να σημειωθεί ότι οι δείκτες αφορούν εργαζομένους της Εταιρίας και εργολάβους που δεν διαθέτουν αυτόνομη επίβλεψη, ενώ τα πολύ σοβαρά ατυχήματα και τα θανατηφόρα αναφέρονται ξεχωριστά.

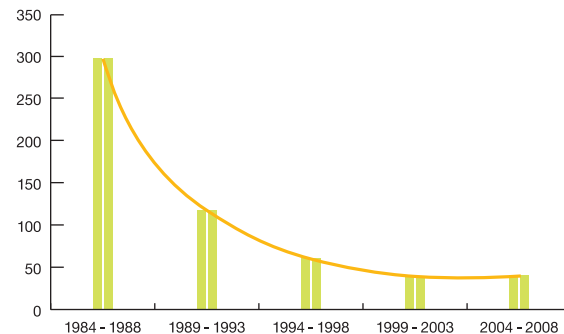
Δείκτες Συχνότητας και Σοβαρότητας

σε Μήλο - Φωκίδα - Ριτσώνα

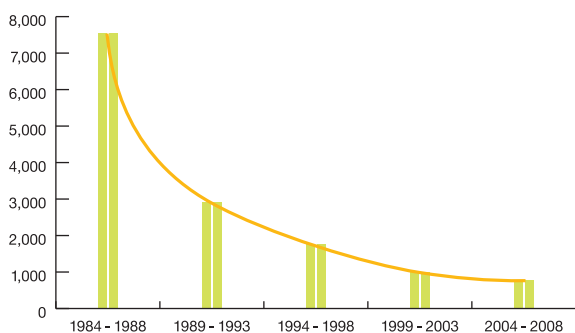
Αριθμός Συμβάντων

σε Μήλο - Φωκίδα - Ριτσώνα

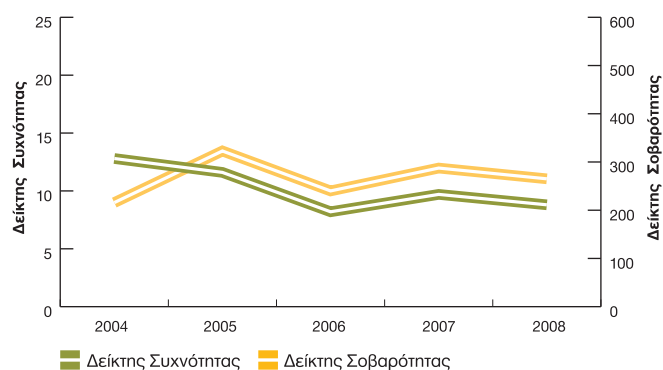

Αριθμός χαμένων ημερομισθίων

σε Μήλο - Φωκίδα - Ριτσώνα

Δείκτες Συχνότητας και Σοβαρότητας Ομίλου S&B

Στα παραπάνω διαγράμματα δεν περιλαμβάνονται πολύ σοβαροί τραυματισμοί και θανατηφόρα ατυχήματα που είναι:

Σοβαροί τραυματισμοί: 1 (1980), 2 (1982), 1 (1994)

Θανατηφόρα ατυχήματα: 1 (1986), 2 (2003), 1 (2007)

Επίσης, υπήρξε και 1 θανατηφόρο (2005) σε εργαζόμενο εργολάβου, ο οποίος διέθετε δική του επίβλεψη, και 1 θανατηφόρο τροχαίο (2005) σε φορτηγό Δ.Χ.

Η καταγραφή της επίδοσης του Ομίλου συνεχίζεται και παρουσιάζεται στο σχετικό παραπάνω διάγραμμα. Η συνολική επίδοση του Ομίλου δείχνει σχετική σταθερότητα του δείκτη συχνότητας και σοβαρότητας τα τελευταία 5 χρόνια.

Υγιεινή στην Εργασία

Η διασφάλιση της υγείας των εργαζομένων του Ομίλου S&B, με τη συνεχή βελτίωση των συνθηκών του εργασιακού περιβάλλοντος και με τη χρήση μέσων ατομικής προστασίας (ΜΑΠ), όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, αποτελεί δέσμευση όλων των ιεραρχικών επιπέδων διοίκησης. Ανεξάρτητα από νομικές υποχρεώσεις και θεσμοθετημένα όρια, η ασφαλής συμπεριφορά των εργαζομένων στο χώρο εργασίας υποδεικνύεται και επιβάλλεται από κανόνες που έχουν θεσπιστεί για να προστατεύσουν την υγεία των ιδίων, καθώς και αυτήν των συναδέλφων και των συνεργατών τους.

Διαχείριση θορύβου

Στη **Μήλο** οι μετρήσεις κατέδειξαν πως είναι ελάχιστες οι θέσεις εργασίας στις οποίες η 8ωρη, χρονικά σταθμισμένη έκθεση σε επίπεδα θορύβου που ξεπερνούν το ανώτερο θεσμοθετημένο όριο των 85 dB(A), πάνω από το οποίο απαιτείται λήψη μέτρων. Στις θέσεις αυτές οι εργαζόμενοι χρησιμοποιούν μέσα ατομικής προστασίας (ΜΑΠ).

Παρ' όλα αυτά, η Εταιρία έχει προβεί στην ανάθεση μελέτης, με σκοπό την περαιτέρω μείωση του θορύβου, ακόμη και κάτω από το όριο λήψης τεχνικών μέτρων για όλες τις εγκαταστάσεις και τον κινητό εξοπλισμό της Εταιρίας στη Μήλο.

Στη **Φωκίδα** εντοπίστηκαν κάποιες θέσεις εργασίας, σε χωματουργικά μηχανήματα, στις οποίες παρουσιάζεται αυξημένη στάθμη θορύβου. Για τα μηχανήματα αυτά έχει ήδη αρχίσει σειρά συντηρήσεων και

επισκευών, με στόχο τη μείωση του θορύβου στα επιτρεπόμενα όρια, ενώ οι εργαζόμενοι στις συγκεκριμένες θέσεις χρησιμοποιούν τα απαραίτητα ΜΑΠ.

Στις εγκαταστάσεις της Εταιρίας στη **Γερμανία**, οι μετρήσεις επιβεβαίωσαν πως ένα ελάχιστο ποσοστό εργαζομένων εκτίθεται σε θόρυβο πέραν του θεσμοθετημένου ορίου των 85 dB(A), και στις θέσεις αυτές οι εργαζόμενοι χρησιμοποιούν τα απαραίτητα ΜΑΠ.

Στη **Βουλγαρία**, το 46% περίπου των εργαζομένων χρησιμοποιεί υποχρεωτικά ΜΑΠ, λόγω της εργασίας του σε θέσεις όπου τα επίπεδα θορύβου υπερβαίνουν το όριο των 85 dB(A). Έχει ξεκινήσει πρόγραμμα βελτίωσης των συνθηκών με στόχο τη μείωση του θορύβου.

Διαχείριση σκόνης

Η πλειονότητα των μετρήσεων που έγιναν στη **Μήλο** επιβεβαίωσε τα αποτελέσματα των περασμένων ετών, τα οποία έδειχναν χαμηλά επίπεδα σκόνης και συνεχή βελτίωση στον τομέα αυτό.

Στη **Φωκίδα** οι αντίστοιχες μετρήσεις που πραγματοποιήθηκαν το 2008 δεν έδειξαν υπερβάσεις των νόμιμων ορίων. Παρ' όλα αυτά, το γραφείο Υ&Α προμηθεύτηκε σύγχρονο εξοπλισμό για την εκτέλεση, εντός του 2009, μετρήσεων σε όλα τα εργοτάξια. Από τα αποτελέσματα των μετρήσεων αυτών θα ληφθούν μέτρα, όπου κριθεί απαραίτητο.

Στη **Γερμανία** το ποσοστό των εργαζομένων σε περιβάλλον όπου το επίπεδο σκόνης ξεπερνά το 80% των ορίων της τοπικής νομοθεσίας,

ανέρχεται μόλις σε 10%. Σε όλες τις περιπτώσεις υπέρβασης των ορίων οι εργαζόμενοι χρησιμοποιούν τα απαραίτητα ΜΑΠ.

Στη **Βουλγαρία** οι σχετικές μετρήσεις που έχουν ξεκινήσει τα τελευταία έτη δείχνουν πως το 52% των προσωπικού εργάζεται σε περιβάλλον στο οποίο το επίπεδο σκόνης ξεπερνά το 80% των ορίων της τοπικής νομοθεσίας.

Η μείωση του θεσμοθετημένου ορίου σκόνης και θορύβου στο 80%, του ορισμένου από τη νομοθεσία, αποτελεί εσωτερικό στόχο της Εταιρίας για τη μεγαλύτερη δυνατή αναβάθμιση του εργασιακού περιβάλλοντος.

Διαχείριση άλλων φυσικών παραμέτρων

Συνεχίστηκαν οι **μετρήσεις δονήσεων** στη **Φωκίδα**, σύμφωνα με τους κανόνες του Π.Δ. 176/2005 και προσδιορίστηκαν οι παράμετροι που πρέπει να βελτιωθούν, κυρίως σε παλαιά μηχανήματα, ώστε να μην υπερβαίνουν τα όρια ανάληψης δράσης. Οι αντίστοιχες μετρήσεις που έγιναν στη **Μήλο** κατέδειξαν ότι δεν υπάρχει υπέρβαση των ορίων για ανάληψη δράσης, γεγονός που οφείλεται κυρίως στο σύγχρονο εξοπλισμό και στην καλή κατάσταση των οδοστρωμάτων κυκλοφορίας των οχημάτων.

Στα υπόγεια μεταλλεία της **Φωκίδας** πραγματοποιήθηκαν συνολικά 205 (έναντι 68 μετρήσεων το 2007) **μετρήσεις στρεπτικής αντοχής των κοχλιών υποστήριξης οροφής**, από τις οποίες εντοπίστηκε περιορισμένος αριθμός μεμονωμένων αστοχιών, λόγω εσφαλμένης λειτουργίας του μηχανήματος ηλώσεως το οποίο και επιδιορθώθηκε αμέσως.

Μετρήσεις παροχής αέρα και επιβλαβών αερίων στα υπόγεια μεταλλεία

Κατά το 2008 πραγματοποιήθηκαν 1.563 **μετρήσεις παροχής αέρα και επιβλαβών αερίων** (CO, CO₂, NO₂, SO₂) στα υπόγεια μεταλλεία της **Φωκίδας**, σε σύγκριση με 1.394 που πραγματοποιήθηκαν το 2007,

δηλαδή 12% επιπλέον. Από τις μετρήσεις αυτές διαπιστώθηκε πως μόνο στο 1% των περιπτώσεων υπήρξαν οριακές υπερβάσεις, ποσοστό που δείχνει σημαντική βελτίωση συγκρινόμενο με ποσοστό 14% το 2007.

Φροντίδα για την υγεία των εργαζομένων

Παρέχεται προληπτικός ιατρικός έλεγχος (check up) της υγείας των εργαζομένων με πρόγραμμα γενικών και εξειδικευμένων εξετάσεων που καταρτίζει ο κατά τόπους Ιατρός Εργασίας της Εταιρίας στις διάφορες δραστηριότητες του Ομίλου. Το πρόγραμμα αυτό απορρέει από την εκτίμηση των επαγγελματικών κινδύνων κάθε χώρου εργασίας. Είναι αυτονόητο πως τηρείται απόλυτα το ιατρικό απόρρητο.

Επιπλέον, η Εταιρία λαμβάνει και επιμέρους πρωτοβουλίες προώθησης υγιών στάσεων και συμπεριφορών του προσωπικού της. Συγκεκριμένα, το 2008, σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Κοινωνικής & Προληπτικής Ιατρικής, σχεδίασε ειδικό πρόγραμμα στον κρίσιμο τομέα της διακοπής τους καπνίσματος για τους εργαζομένους της Αθήνας (περισσότερες λεπτομέρειες στην ενότητα Ανθρώπινο Δυναμικό).

Εκπαίδευση στην Υ&Α

Στη διάρκεια του 2008 πραγματοποιήθηκαν 1.053 ώρες εκπαίδευσης στη Μήλο, 1.363 στη Φωκίδα και 51 στη Ριτσώνα. Ενδεικτικά θέματα εκπαίδευσης κατά το 2008 ήταν: Κίνδυνοι στην εργασία, πυρασφάλεια, ασφάλεια στις οξυγονοκολλήσεις, διαδικασία check list, ασφαλής οδήγηση, ασφαλής χειρισμός εκρηκτικών υλών και άσκηση απεγκλωβισμού σε υπόγεια εκμετάλλευση, κανόνες ασφαλούς εργασίας σε ηλεκτρολογικούς χώρους, χρήση των κατάλληλων ΜΑΠ και ασφαλείς πρακτικές στη χρήση εργαλείων, τρόποι προφύλαξης από επιπτώσεις

θορύβου, δονήσεων και αέριων ρύπων, εκπαίδευση οδηγών μεταφορών επικίνδυνων εμπορευμάτων κ.λπ.

Εκπαίδευση σε θέματα Υ&Α παρέχεται και στο προσωπικό των εργολάβων, η οποία περιλαμβάνει τόσο τις συμβατικές υποχρεώσεις όσο και επιπλέον ενημερώσεις και εκπαιδεύσεις σε εξειδικευμένα θέματα, π.χ. εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Ασφαλής Οδήγηση» (βλ. περυσινό Κοινωνικό Απολογισμό στο αντίστοιχο κεφάλαιο).

Στο πλαίσιο της εθελοντικής συμφωνίας σχετικά με την υιοθέτηση καλών πρακτικών για τη διαχείριση και χρήση του κρυσταλλικού πυριτικού και των προϊόντων που το περιέχουν για την προστασία της υγείας των εργαζομένων, στην οποία έχουμε αναφερθεί εκτενώς σε προηγούμενους απολογισμούς, η S&B ολοκλήρωσε μέσα στο 2008 σχετική εκπαίδευση - ενημέρωση σε εργαζομένους στη Μήλο, στη Φωκίδα και στη Γερμανία. Η ευαισθητοποίηση των εργαζομένων στους κινδύνους που απορρέουν από την έκθεση σε σκόνη κρυσταλλικού πυριτικού αλλά και γενικότερα τη σκόνη θα συνεχιστεί και το 2009 με στόχο τη βελτίωση των αποτελεσμάτων εφαρμογής της συμφωνίας, τα οποία θα αναφερθούν το 2010.

Ευθύνη για τα Προϊόντα

Το 2008 συνεχίστηκε η παρακολούθηση των οδηγιών εφαρμογής του κανονισμού REACH στον όμιλο S&B και έγινε προκαταχώριση για τις ουσίες εκείνες που επιβάλλεται, αλλά και για άλλες για τις οποίες η εξαι-

ρεση δεν ήταν σαφής, προκειμένου να εξεταστεί σε επόμενο στάδιο, διασφαλίζοντας στο μεταξύ την παραγωγή και εμπορία των διατιθέμενων από την Εταιρία προϊόντων.

Επενδύσεις Υγιεινής & Ασφάλειας

Μήλος 2008*

σε χιλ. €

Εγκαταστάσεις επεξεργασίας μπεντονίτη	61,8
Εγκαταστάσεις επεξεργασίας περλίτη	106,5
Μέσα ατομικής προστασίας	58,1
Πυροπροστασία εγκαταστάσεων	51,0
Λοιπά*	39,5
Σύνολο	317,0

Φωκίδα 2008

σε χιλ. €

Σύστημα κατάσβεσης στο δωμάτιο των υπολογιστών με αέριο FM200	4,1
Βαθμονομητής ηχοδοσίμετρου	1,3
Ασφαλτόστρωση σε δρόμους μεταφοράς μεταλλεύματος	18,5
Μέσα ατομικής προστασίας	99,9
Σύνολο	123,8
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	440,8

* Η επένδυση για την αποθήκη ξηρού μπεντονίτη, αφορά τόσο το Περιβάλλον όσο και την Υ&Α αλλά για λόγους συνέπειας αναφέρεται στην ενότητα Περιβάλλον (σελ. 39 & 41)

Περιβάλλον

Το 2008 χαρακτηρίστηκε από τη συνεχή ανάπτυξη των περιβαλλοντικών πρακτικών και τη βελτίωση των απαιτούμενων για την αδειοδότηση Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, μέσω καινοτόμων ερευνητικών έργων, μελετών και συνεργασιών με ανεξάρτητους επιστημονικούς φορείς. Επίσης, στο πλαίσιο της συνεχούς προσπάθειας για ορθολογική χρήση και διαχείριση των φυσικών πρώτων υλών που εξορύσσονται, το 2008 δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στη μελέτη εναλλακτικής διαχείρισης των «ψιλών» περλίτη στη Μήλο.

Προκλήσεις

Ο σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον αποτελεί κεντρική φιλοσοφία της Εταιρίας για ολόκληρο το φάσμα των δραστηριοτήτων της: εξόρυξη, βιομηχανική επεξεργασία και διακίνηση προϊόντων. Βασική αρχή της S&B για την προστασία του περιβάλλοντος είναι η πρόληψη. Στηριζόμενη στην ενιαία Εταιρική Πολιτική Ποιότητας, Περιβάλλοντος, Υγιεινής & Ασφάλειας, η S&B εφαρμόζει εξελιγμένες πρακτικές και μεθόδους περιβαλλοντικής διαχείρισης και υιοθετεί προηγμένες τεχνολογίες στη λειτουργία της.

Τα περιβαλλοντικά θέματα που καλείται να διαχειριστεί η S&B αφορούν:

- τη διαχείριση των αποθεμάτων των ορυκτών πόρων και των μεγάλων ποσοτήτων υλικών που εξορύσσονται
- την αποκατάσταση του τοπίου σε θιγόμενες από την εξόρυξη περιοχές
- την προστασία και διαχείριση της βιοποικιλότητας στις περιοχές εξόρυξης
- τη διαχείριση εκπομπών σκόνης από την επεξεργασία των προϊόντων
- τη διαχείριση ενέργειας και νερού
- τη διαχείριση στερεών & υγρών αποβλήτων

Περιβαλλοντική διαχείριση

Από το 2004 έχει ξεκινήσει η καταγραφή και συγκέντρωση των επιδόσεων του Ομίλου από τις ανά τον κόσμο θυγατρικές σε θέματα περιβάλλοντος, υγιεινής & ασφάλειας. Σήμερα συλλέγονται σχετικά στοιχεία για 64 δείκτες και, στη συνέχεια, καταγράφονται, παρακολουθούνται και αναλύονται οι επιδόσεις που καλύπτουν τις εγκαταστάσεις που παράγουν ουσιαστικά το 100% των προϊόντων του Ομίλου. Με βάση αυτά τα στοιχεία, εντοπίζονται και αξιολογούνται οι περιοχές που χρήζουν βελτίωσης και, επίσης, καθορίζονται οι σχετικές πολιτικές και τα επιμέρους προγράμματα.

Σε διεθνές επίπεδο, 17 παραγωγικές εγκαταστάσεις, από τις οποίες παράγεται το 84% των προϊόντων του Ομίλου, εφαρμόζουν πιστοποιημένο Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης σύμφωνα με το ISO 14001:2004,

με στόχο τη σταδιακή πιστοποίηση όλων. Πιστοποιημένα με το σύστημα αυτό είναι και τα κεντρικά γραφεία του Ομίλου στην Αθήνα. Τον Ιούλιο του 2008 ολοκληρώθηκε με επιτυχία η πιστοποίηση μίας ακόμη μονάδας του Κλάδου Stollberg, αυτής στη Βραζιλία.

Τα συστήματα που εφαρμόζουμε, εδώ και αρκετά χρόνια, για την παρακολούθηση των περιβαλλοντικών επιδόσεων και της απόδοσης μας επιτρέπουν να εξελίσσουμε συνεχώς την ποιότητα και αυστηρότητα των εκτιμήσεών μας για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των δραστηριοτήτων μας. **Έτσι, το 2008, σε συνεργασία με έμπειρους εξωτερικούς φορείς οι Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων που υποβάλλουμε για την αδειοδότηση των εγκαταστάσεών μας στην Ελλάδα εμπλουτίστηκαν περαιτέρω.**

Διαχείριση Εκμεταλλεύσιμων Εκτάσεων & Αποκατάσταση Τοπίου

Η κυρίαρχη πρόκληση την οποία καλείται να αντιμετωπίσει η Εταιρία είναι η δυνατότητα πρόσβασης στους ορυκτούς πόρους, σε συνδυασμό με την υπεύθυνη και αποτελεσματική διαχείρισή τους. Πριν αρχίσει η εξόρυξη, γίνεται λεπτομερής σχεδιασμός και οργάνωση του νέου ορυχείου, με στόχο την ορθολογική διαχείριση του κοιτάσματος και την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Σημαντικές παράμετροι αυτής της **σχεδίασης** είναι:

- Η απόκτηση όλων των προβλεπόμενων αδειών που αφορούν την τεχνική επάρκεια του σχεδιασμού των έργων και την αποτελεσματική αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.
- Ο αναλυτικός σχεδιασμός της αποκατάστασης του ορυχείου σε βάθος χρόνου, ώστε να ενσωματωθεί στη διαδικασία εξόρυξης.
- Ο προσανατολισμός των εκσκαφών με τρόπο που να ελαχιστοποιεί την οπτική όχληση.
- Η πρόβλεψη για χρησιμοποίηση των «άχρηστων» υλικών στην πλήρωση των εκσκαφών, όπου είναι δυνατόν, ως πρώτο στάδιο της διαδικασίας αποκατάστασης.

- Ο περιορισμός της διάνοιξης δρόμων πρόσβασης στους απολύτως απαραίτητους για την εξόρυξη και με κύριο κριτήριο την ένταξή τους στο υφιστάμενο δίκτυο δασοδρόμων.
- Η συλλογή και αποθήκευση γόνιμου εδάφους για τη μελλοντική του χρησιμοποίηση στη διαδικασία αποκατάστασης του τοπίου.

Για να αποκατασταθεί ένα ορυχείο, απαιτούνται επίπονες και μακροχρόνιες προσπάθειες με στόχο τη μείωση της οπτικής όχλησης, με την κατάλληλη ανάπλαση του χώρου, καθώς και την επαναφορά ενός βιώσιμου και αυτόνομου, σε βάθος χρόνου, οικοσυστήματος στις περιοχές που αποκαθίστανται. Η υλοποίησή της γίνεται με βάση τον εγκεκριμένο σχεδιασμό και πραγματοποιείται μετά την εξόφληση ενός ορυχείου ή κατά τη διάρκεια λειτουργίας του εφόσον αυτό είναι εφικτό. Η συστηματική παρακολούθηση των αποτελεσμάτων της αποκατάστασης και η εμπειρία που αποκομίζεται διασφαλίζουν τη βελτίωση όχι μόνο των αποκαταστάσεων, αλλά και της διαδικασίας σχεδιασμού της ίδιας της εξόρυξης.

Όμιλος S&B - Επιφάνεια σε χρήση για το 2008

■ Ελλάδα	86%
■ Γερμανία	6%
■ Βουλγαρία	4%
■ Ουγγαρία	3%
■ Ιταλία	1%

Πορεία Αποκατάστασης στην Ελλάδα (τέλος 2008)

■ Αποκατεστημένη Επιφάνεια	47,7%
■ Επιφάνεια σε χρήση	46,0%
■ Υπόλοιπο	6,3%

Στην Ελλάδα (Μήλο και Φωκίδα) εντοπίζεται σχεδόν το 86% της συνολικής επιφάνειας «σε χρήση» για εξορυκτικές δραστηριότητες του Ομίλου S&B. Γι' αυτό και στην Ελλάδα, μετά από 25 χρόνια συστηματικής ενασχόλησης με θέματα αποκατάστασης, έχουν αναπτυχθεί προηγμένη τεχνολογία, σύγχρονες μέθοδοι, καθώς και η κατάλληλη υποδομή, με αποτέλεσμα να βελτιστοποιούνται συνεχώς τα αποτελέσματα της αποκατάστασης. Όπως απεικονίζεται στα σχήματα και στο σχετικό πίνακα, ήδη στη Μήλο και στη Φωκίδα έχει αποκατασταθεί το 47,7% της συνολικής θιγμένης επιφάνειας επέμβασης. Από το υπόλοιπο 52,3%, το 46% βρίσκεται σε λειτουργία για τις ανάγκες εξόρυξης. Συνεπώς, το εναπομένον ποσοστό της θιγμένης επιφάνειας, όπου μπορούν να υλοποιηθούν εργασίες αποκατάστασης, ανέρχεται στο 6,3%. Σήμερα, η συνολική ενεργός επιφάνεια των εξορυκτικών δραστηριοτήτων της Εταιρίας στην Ελλάδα (Φωκίδα) που βρίσκεται μέσα σε περιοχή Natura είναι 20 στρέμματα.

Αξίζει, επίσης, να σημειωθεί ότι πριν το 1979 η νομοθεσία στην Ελλάδα προέβλεπε πως οι εξορυκτικές εταιρίες είναι υποχρεωμένες να καταβάλλουν ένα καθορισμένο αντίτιμο στο Δημόσιο, το οποίο στη συνέχεια είχε την αποκλειστική ευθύνη αποκατάστασης της θιγείσας επιφάνειας. Δυστυχώς, υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες, ενώ τα χρήματα καταβλήθηκαν στο ακέραιο, οι περιοχές δεν αποκαταστάθηκαν.

Η αποκατάσταση τοπίου στις διάφορες άλλες χώρες δραστηριοποίησης της S&B, όπως έχει αναλυθεί σε Απολογισμούς προηγούμενων ετών, εξαρτάται από το θεσμικό πλαίσιο που ισχύει, το μέγεθος του κοιτάσματος, το καθεστώς ιδιοκτησίας αλλά και άλλους τοπικές φύσεως παράγοντες που καθορίζουν την πρόοδο αποκατάστασης των θιγμένων επιφανειών.

Πορεία αποκατάστασης τοπίου στον Όμιλο S&B

Έκταση σε στρέμματα	Μήλος & Φωκίδα	Landshut	Kardjali	Egyházaskesző	Sardinia
	Ελλάδα	Γερμανία	Βουλγαρία	Ουγγαρία	Ιταλία
Επιφάνεια σε χρήση τέλος 2008	4.820	360	200	50	190
Νέα θιγείσα επιφάνεια κατά το 2008	93	30	0	10	0
Αποκατάσταση θιγμένης επιφάνειας κατά το 2008	174	50	0	0	0
Αποκατάσταση θιγμένων επιφανειών από την έναρξη της δραστηριότητας	4.995	338	15	15	0

Πορεία αποκατάστασης τοπίου στην Ελλάδα

Έκταση σε στρέμματα	Επιφάνεια σε χρήση	Αποκατασταθείσα	Αποκατεστημένη
	κατά το 2008	κατά το 2008	έως 31/12/2008
Μήλος	2.056	73	1.609
Φωκίδα	2.764	101	3.386
ΣΥΝΟΛΟ	4.820	174	4.995

- Θιγμένη επιφάνεια ή έκταση είναι αυτή, όπου έχουν γίνει εργασίες εξόρυξης ή απόθεσης ή αποκατάστασης, οι οποίες είτε έχουν ολοκληρωθεί είτε συνεχίζονται.
- Ενεργός επιφάνεια ή επιφάνεια «σε χρήση» είναι η (απαιτούμενη) έκταση όπου πραγματοποιούνται εργασίες εξόρυξης ή απόθεσης.
- Αποκατεστημένη επιφάνεια είναι αυτή, όπου έχουν ολοκληρωθεί οι εργασίες αποκατάστασης ή έχουν τελειώσει οι εργασίες φύτευσης.

Acer heldreichii στη θέση Λυκόπετρα της Γκιώνας τις 4 εποχές του έτους

Διαχείριση & Προστασία βιοποικιλότητας

Η S&B έχει εδώ και χρόνια συνειδητοποιήσει τη σημασία της προστασίας και διαχείρισης της βιοποικιλότητας τόσο για τις εκτάσεις που διαχειρίζεται όσο και για την προστασία και διατήρηση του φυσικού πλούτου γενικότερα. Άλλωστε, ως ενεργό μέλος της IMA-Europe υποστήριξε τη

δέσμευση των επιχειρήσεων του κλάδου να συμβάλλουν στην προστασία της βιοποικιλότητας, που εκφράστηκε με την υπογραφή της Διακήρυξης για την Αντίστροφη Μέτρηση 2010 για τη Βιοποικιλότητα από την IMA-Europe τον Απρίλιο του 2008.

Βιοποικιλότητα: η ποικιλότητα των ζώντων οργανισμών όλων των οικοσυστημάτων (χερσαίων, θαλάσσιων και άλλων υδάτινων οικοσυστημάτων) καθώς και η ποικιλότητα των οικολογικών συμπλεγμάτων στα οποία ανήκουν. Στην έννοια αυτή περιλαμβάνεται η ποικιλότητα εντός των ειδών, ανάμεσα σε είδη και η ποικιλότητα οικοσυστημάτων.

Ο ορισμός από τη Σύμβαση για τη Βιολογική Ποικιλότητα (που υπογράφηκε στο Rio de Janeiro το 1992)

Με δεδομένο ότι το μεγαλύτερο περιβαλλοντικό αποτύπωμα όσον αφορά την εξορυκτική δραστηριότητα του Ομίλου S&B βρίσκεται στην Ελλάδα, ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στη διαχείριση και στην προστασία της βιοποικιλότητας στις εκτάσεις που διαχειρίζεται η Εταιρία στη Φωκίδα και στη Μήλο. Η επιτυχής έκβαση μιας αποκατάστασης δεν κρίνεται μόνο από το οπτικό αποτέλεσμα, αλλά κυρίως από την επιτυχή εγκατάσταση ενός βιώσιμου και αυτόνομου οικοσυστήματος με ικανή ποικιλία βιολογικών ειδών κλωρίδας και πανίδας στην αποκαθιστούμενη έκταση. Για το σκοπό αυτό, η S&B επενδύει εδώ και πολλά χρόνια σε **κατάλληλες υποδομές, σε ανάπτυξη εξειδικευμένης τεχνολογίας και σε συνεχή έρευνα & ανάπτυξη**. Συγκεκριμένα, η Εταιρία υποστηρίζει την:

- Λειτουργία ειδικών τμημάτων Αποκατάστασης Τοπίου στελεχωμένων με έμπειρους δασολόγους
- Λειτουργία ιδιόκτητων φυτωρίων στη Μήλο και στη Φωκίδα, τα οποία, εκτός από την παραγωγή και προετοιμασία σπόρων και φυτών κατάλληλων για τις εργασίες αποκατάστασης, αποτελούν και «εργαστήρια» για τη διερεύνηση των κατάλληλων επιστημονικών μεθόδων που θα εξασφαλίσουν το βέλτιστο αποτέλεσμα
- Ανάπτυξη ειδικής τεχνολογίας στην αναπαραγωγή ντόπιων και σπάνιων φυτών, αλλά και φυτών ανθεκτικών στις ιδιαίτερες κάθε περιοχής
- Συνεχή έρευνα και ανάπτυξη σε συνεργασία με εξειδικευμένους ακαδημαϊκούς και ερευνητικούς φορείς για τη διεξαγωγή ειδικών μελετών
 - Διερεύνηση της βελτίωσης της φυτρωτικότητας και αναπαραγωγής των ντόπιων φυτών
 - Διερεύνηση του τρόπου αναπαραγωγής φυτών που χρησιμοποιούνται ή μπορούν να χρησιμοποιηθούν στις αποκαταστάσεις, και μάλιστα για πρώτη φορά
 - Διερεύνηση των απαραίτητων μηχανισμών, ώστε το οικοσύστημα που εγκαθίσταται να μπορεί να αντεπεξέλθει είτε σε αντίξοες κλιματεδαφικές συνθήκες είτε σε φυσικές καταστροφές είτε σε ανθρώπινες επεμβάσεις.

Το έργο που επιτελείται στα ιδιόκτητα φυτώρια της S&B στη Μήλο και στη Φωκίδα αποτελεί σημαντικό εργαλείο και κρίσιμο παράγοντα επιτυχίας μελέτης και υλοποίησης των εργασιών αποκατάστασης. Σημειώνεται ότι τα **Τμήματα Αποκατάστασης σε Μήλο και Φωκίδα** καλούνται να αντιμετωπίσουν πολύ διαφορετικές κλιματολογικές συνθήκες και **παράμετρους βιοποικιλότητας**, οι οποίες υπαγορεύονται από την ίδια τη φύση.

Συγκεκριμένα, η δραστηριότητα της S&B στη **Φωκίδα** εντοπίζεται κυρίως στο όρος Γκιώνα (2.150 μέτρα), όπου το κλίμα διαφοροποιείται ανάλογα με το υψόμετρο και κυμαίνεται από ήπιο μεσογειακό σε χαμηλές περιοχές μέχρι σε κλίμα με δριμύ χειμώνα για περιοχές άνω των 1.000 μ. και ψυχρό υποξηρικό στην ψευδαλπική ζώνη των 2.000 μ. και πάνω. Έτσι, το φυτώριο της Φωκίδας αναπαράγει φυτά τόσο για επίπεδα κοντά στη θάλασσα, όσο και για την ψευδαλπική ζώνη. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην παραγωγή ντόπιων φυτών κατάλληλων για την ιδιαίτερα απαιτητική αποκατάσταση της ψευδαλπικής ζώνης, καθώς και στην αναπαραγωγή της μαύρης πεύκης (*Pinus negra*), που χρησιμοποιείται σε υψόμετρα 600-1.800 μέτρων ως πρόδρομο είδος της ελάτης (*Abies cephalonica*), τυπικού είδους των δασών της περιοχής.

Από την άλλη πλευρά, η **Μήλος** είναι ένα από τα νησιά των Κυκλάδων στο Αιγαίο πέλαγος. Η Μήλος ανήκει κλωρίδικα στην ευμεσογειακή ζώνη βλάστησης προσαρμοσμένης στο έντονα μεσογειακό κλίμα που επικρατεί. Αυτό χαρακτηρίζεται από λίγες βροχοπτώσεις άνισα καταμεμημένες μέσα στο χρόνο. Συνεπώς, η βλάστηση της Μήλου χαρακτηρίζεται από φυτά που έχουν αναπτύξει μηχανισμούς αντοχής στην παρατεταμένη ξηρασία των θερινών μηνών, καθώς και σε άλλες δύσκολες συνθήκες όπως το φτωχό έδαφος, οι ισχυροί άνεμοι, η υψηλή αλατότητα, η συχνή βόσκηση και εκχέρωση από ανθρώπινες παρεμβάσεις. Έτσι, η δουλειά που γίνεται στο φυτώριο της Μήλου επικεντρώνεται στη μελέτη και αναπαραγωγή φυτών που έχουν αναπτύξει μηχανισμούς αντοχής σε αυτές τις συνθήκες.

Φυτά – επιτεύγματα του φυτωρίου στη Φωκίδα που χρησιμοποιούνται στις αποκαταστάσεις

Juniperus foetidissima

Marrubium velutinum

Sideritis raeseri

Nepeta spruneri

Acer heldreich

Corylus colurna

- Στη Φωκίδα μέσα στο 2008 φυτεύτηκαν 24.713 φυτά
- Τα περισσότερα από τα 39 είδη φυτών που χρησιμοποιούνται στη Φωκίδα είναι ντόπια ή ενδημικά των Βαλκανίων

Στα 20 χρόνια λειτουργίας του το φυτώριο της **Φωκίδας** με το έμπειρο προσωπικό του έχει να επιδείξει συνεχή έρευνα, μελέτη και πειράματα πεδίου, ενώ η μακροχρόνια ενασχόληση με το αντικείμενο και η συνεργασία με έγκυρους ερευνητικούς φορείς έχουν οδηγήσει σε σημαντικά επιστημονικά επιτεύγματα:

- Το έτος 2007 αναπαρήγαγε με επιτυχία, με τη μέθοδο του αγενούς πολλαπλασιασμού, 100 φυτά από το σπάνιο είδος **Μηλόκεδρος** ή **Βουνοκυπάρισσο** (*Juniperus foetidissima*), ένα φυτό που γίνεται μεγάλο δέντρο και που έχει ιδιαίτερη δυσκολία να αναπαραχθεί στη φύση από μόνο του.
- Το 2008 αναπαρήγαγε με επιτυχία 40 άτομα **Αγριοφουντουκιάς** (*Corylus colurna*), ένα σπάνιο για την περιοχή δέντρο.

Επίσης, με επιτυχία αναπαράγονται πλέον σήμερα 4 φυτά που χαρακτηρίζονται ως ενδημικά των Βαλκανίων:

- **Σφενδάμι** (*Acer heldreich*), από τα πιο σπάνια είδη δέντρων στην Ελλάδα, με ελάχιστα άτομα σε όλη την ελληνική επικράτεια

- **Τσάι του βουνού** (*Sideritis raeseri*)
- *Marrubium velutinum*
- *Nepeta spruneri*

Στη Φωκίδα χρησιμοποιούνται σήμερα στις υδροσπορές ή στις φυτεύσεις 39 διαφορετικά είδη φυτών. Τα περισσότερα από αυτά είναι ντόπια είδη, ενδημικά των Βαλκανίων, και κάποια είναι σπάνια, ενώ για περισσότερο από 25 είδη διεξάγονται ερευνητικά προγράμματα. Συγκεκριμένα, αναπαράγονται 25 είδη φυτών, τα 22 από τα οποία είναι ντόπια και όλοι οι σπόροι προέρχονται από την ευρύτερη περιοχή του Ν. Φωκίδας ή την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας.

Με βάση την τεχνογνωσία που έχει αποκτηθεί, **ο επόμενος στόχος** είναι ακόμη και **τα λιγοστά μη ντόπια φυτά που χρησιμοποιούνται στις αποκαταστάσεις της Φωκίδας**, κυρίως κατά τα πρώτα στάδια της αποκατάστασης, **να αντικατασταθούν με άλλα ντόπια**, ώστε να χρησιμοποιούνται αποκλειστικά φυτά του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής.

Φυτά – επιτεύγματα του φυτωρίου στη Μήλο που χρησιμοποιούνται στις αποκαταστάσεις

Dianthus fruticosus

Silene cythnia

Juniperus macrocarpa

Cistus creticus

Capparis spinosa

Calicotome villosa

- Μέσα στο 2008 συλλέχθηκαν στη Μήλο 150 κιλά σπόρων ξυλωδών φυτών και 1.250 κιλά σπόρων θάμνων
- Για την αποκατάσταση στη Μήλο χρησιμοποιούνται σήμερα μόνο ντόπια φυτά

Το φυτώριο της **Μήλου** λειτουργεί εδώ και 13 χρόνια και έχει να επιδείξει ειδική τεχνογνωσία στην αναπαραγωγή ντόπιων, ή ακόμη και σπάνιων φυτών, αλλά και φυτών ανθεκτικών στις ιδιαιτερότητες του νησιού.

Κατά το 2008, άρχισαν να χρησιμοποιούνται με επιτυχία και δύο ακόμη ενδημικά φυτά στις φυτεύσεις των αποκαταστάσεων: η **Αγριογαριφαλιά** (*Dianthus fruticosus*) και η **Σειληνή η Κύθνια** (*Silene cythnia*). Επίσης, μετά από μελέτη και πειράματα πεδίου, αναπαράγονται πλέον με επιτυχία και τα ντόπια φυτά *Cistus creticus* και *Cistus salvifolius* (μυρσίνη του φυτού **Κισσάρι**), καθώς επίσης και η ντόπια **Κάππαρη** (*Capparis spinosa*). Σήμερα, **για την αποκατάσταση στη Μήλο χρησιμοποιούνται μόνο ντόπια φυτά** (δέντρα, θάμνοι και πόες): τα 47 είναι ντόπια φυτά της Μήλου και 6 από αυτά αποτελούν χαρακτηριστικά φυτά του ευρύτερου οικοτόπου, στον οποίο ανήκει η Μήλος, δηλ. στα «φρύγανα του Αιγαίου».

Σημαντικό γεγονός κατά το 2008 αποτέλεσε η δημιουργία ειδικού χώρου στο φυτώριο που λειτουργεί ως Εργαστήριο Σπόρων με ειδικό **Προβλαστήριο Σπόρων**, που θα συμβάλει σημαντικά στην έρευνα για την ανάπτυξη και άλλων φυτών της Μήλου.

Με την εμπειρία και την τεχνογνωσία που έχουν αποκτηθεί στα τελευταία 25 χρόνια στην αποκατάσταση, τα τμήματα Αποκατάστασης Τοπίου της S&B αναγνωρίζονται και από τρίτους ως πηγές πολύτιμης εμπειρίας αλλά και φυτών και σπόρων, για την περιβαλλοντική αναβάθμιση και άλλων περιοχών. Ενδεικτικά για το 2008, κάποιες από αυτές τις δράσεις αναφέρονται στο κεφάλαιο της Κοινωνικής Συνεισφοράς.

Μελέτες βάσης

Για την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που απορρέουν από την εξορυκτική δραστηριότητα είναι απαραίτητη, μεταξύ άλλων, και η ύπαρξη στοιχείων αναφοράς για τη χλωρίδα και την πανίδα της περιοχής που θίγεται. Όμως, στις περιοχές της κύριας εξορυκτικής δραστηριότητας της Εταιρίας (Φωκίδα και Μήλο) δεν υπάρχουν επαρκή, έγκυρα και επικαιροποιημένα δεδομένα. Με δεδομένη αυτή

την έλλειψη, η Εταιρία με δική της πρωτοβουλία έχει προχωρήσει στην υλοποίηση των ακόλουθων μελετών βάσης. Αξίζει να σημειωθεί πως οι μελέτες αυτές αποτελούν ουσιαστική συμβολή στην επίτευξη του *Γενικού Σκοπού 17: Ουσιαστική ενίσχυση του γνωστικού υποβάθρου για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας της Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα*, η οποία αναμένεται να οριστικοποιηθεί εντός του 2009.

Μελέτη Πανίδας στην Γκίωνα

Ολοκληρώθηκε το ερευνητικό πρόγραμμα που υλοποιήθηκε από το Τμήμα Γεωπονίας, Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, με σκοπό την καταγραφή της πανίδας στην ευρύτερη περιοχή της Γκίωνας, όπου λειτουργούν τα μεταλλεία βωξίτη της Εταιρίας. Η καταγραφή της πανίδας (θηλαστικά και πτηνά) στηρίχθηκε σε εργασία πεδίου επί δύο διαδοχικά έτη (2005-2007). Οι διαπιστώσεις και τα συμπεράσματα από την καταγραφή και η συσχέτισή τους με την εξορυκτική δραστηριότητα ολοκληρώθηκαν το 2008. Ένα από τα σημαντικότερα από τα προστατευόμενα είδη που μελετήθηκαν είναι το αγριόγιδο. Η φθίνουσα τάση που παρουσιάζει ο

πληθυσμός του φαίνεται να οφείλεται σε παραμέτρους άλλες από την εξορυκτική δραστηριότητα, ενώ η παρατήρηση πως μελλοντική ανάπτυξη εξορυκτικής δραστηριότητας στις περιοχές που χρησιμοποιεί σήμερα το αγριόγιδο μπορεί δυνητικά να επηρεάσει την περιοχή εξάπλωσης του είδους (και όχι τον πληθυσμό του) αποτελεί χρήσιμη πληροφορία για το σχεδιασμό τυχόν εξορυκτικής δραστηριότητας. Επιπλέον, η καταγραφή βοήθησε ώστε να υπάρχουν στοιχεία για τον πληθυσμό και την περιοχή εξάπλωσης ενός σημαντικού αριθμού ειδών πανίδας, και έτσι θα μπορεί να γίνεται τεκμηριωμένη αξιολόγηση των επιπτώσεων των δραστηριοτήτων της Εταιρίας.

Μελέτη Χλωρίδας στη Μήλο και στη Φωκίδα

Το πενταετούς διάρκειας ερευνητικό πρόγραμμα (2005-2010) υλοποιείται σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων και Τεχνολογίας Δασικών Προϊόντων του ΕΘΙΑΓΕ και το Πανεπιστήμιο Αθηνών. Περιλαμβάνει:

- (α) Μελέτη αναπαραγωγικής βιολογίας φυτικών ειδών των περιοχών Παρνασσού-Γκίωνας και Μήλου.
- (β) Αποκατάσταση βλάστησης στην ψευδοαλπική ζώνη (Φωκίδα) και σε δυσμενείς ξηροθερμικές συνθήκες (Μήλος).
- (γ) Μελέτη της συμπεριφοράς κατά την υδροσπορά των φυτικών ειδών που παρουσιάζουν ενδιαφέρον από την άποψη της προστασίας και διατήρησης της βιοποικιλότητας στις αντίστοιχες περιοχές.

(δ) Μελέτη ειδών βλάστησης ανθεκτικών στη βόσκηση.

Και οι δύο παραπάνω μελέτες έχουν ήδη συμβάλει στην κατανόηση των μηχανισμών λειτουργίας του περιβάλλοντος (χλωρίδα και πανίδα) και κατ' επέκταση στη βελτιστοποίηση των δράσεων αποκατάστασης της Εταιρίας. Εξίσου σημαντική θα είναι και η αξιοποίηση των δεδομένων αυτών των μελετών για την αναβάθμιση του περιεχομένου των Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για νέες εκμεταλλεύσεις.

Διαχείριση εκπομπών σκόνης

Μετά την αποκατάσταση, το σημαντικότερο περιβαλλοντικό θέμα που αντιμετωπίζει η S&B σε επίπεδο Ομίλου αφορά τις εκπομπές σκόνης κατά την επεξεργασία των προϊόντων της. Για τον περιορισμό των εκπομπών αυτών, η Εταιρία εφαρμόζει κάθε δυνατή διαθέσιμη τεχνική, επενδύει συνεχώς σε εξοπλισμό αντιρρύπανσης, σε μέσα ατομικής

προστασίας και στην εκπαίδευση των εργαζομένων της. Επίσης, προκειμένου να υπάρχει τεκμηρίωση και έλεγχος της αποτελεσματικότητας της εφαρμογής των μέτρων αυτών, αλλά και για να εντοπίζονται οι ανάγκες για νέα μέτρα, γίνονται συστηματικές μετρήσεις σκόνης (βλέπε ενότητα για Υγιεινή & Ασφάλεια).

Το 2008 συνεχίστηκαν οι εργασίες κατασκευής του σιλό αποθήκευσης ξηρού μπεντονίτη στις εγκαταστάσεις της Εταιρίας στη Μήλο, που αποσκοπεί στην ελαχιστοποίηση των εκπομπών σκόνης από τη διαχείριση του ξηρού μπεντονίτη. Έχει ήδη ολοκληρωθεί το 50% της κατασκευής των δομικών έργων της αποθήκης, ενώ έχει μεταφερθεί στη Μήλο ο ηλεκτρομηχανολογικός εξοπλισμός, ο οποίος θα εγκατασταθεί μετά την ολοκλήρωση των απαιτούμενων έργων. Έως σήμερα έχει ήδη δαπανηθεί ποσό της τάξης των €6 εκατ. (από συνολικό προϋπολογισμό €9 εκατ.) για την κατασκευή του έργου, ενώ η εγκατάσταση προβλέπεται να τεθεί σε λειτουργία εντός του 2010.

Διαχείριση πρώτων υλών και υλικών

Ο Όμιλος S&B δραστηριοποιείται ο ίδιος ως προμηθευτής ορυκτών πρώτων υλών και ενδιάμεσων προϊόντων σε διάφορους βιομηχανικούς κλάδους. Οι πρώτες ύλες τις οποίες αγοράζει από τρίτους περιορίζονται στη σόδα που προστίθεται κατά τη φάση της ενεργοποίησης του μπεντονίτη και σε διάφορα άλλα πρόσθετα υλικά που χρησιμοποιούνται στις κατετοπιημένες μονάδες επεξεργασίας των διάφορων προϊόντων της S&B, όπως π.χ. στη Γερμανία.

Συνεπώς, βασικό μέλημα του Ομίλου S&B είναι η αποτελεσματική διαχείριση των δικών του αποθεμάτων ορυκτών πόρων και η αποδοτική χρήση των φυσικών πόρων που εξορύσσει και χρησιμοποιεί στην παραγωγική του διαδικασία. Ενδεικτικά αναφέρονται κάποιες σχετικές πρακτικές:

- Ορθολογική αξιοποίηση των πρώτων υλών μπεντονίτη, περλίτη, βωξίτη, με κατάλληλη σύνθεση διάφορων ποιοτήτων, ώστε να αποφεύγεται η «θυσία» υψηλής ποιότητας πρώτης ύλης, όπου αυτό δεν είναι απαραίτητο.

- Συνεχής αναβάθμιση της ποιότητας των προϊόντων με μείωση της ειδικής κατανάλωσης στις διάφορες χρήσεις και συνακόλουθη επέκταση του χρόνου ζωής των αποθεμάτων.
- Διερεύνηση δυνατότητας αξιοποίησης των υπερκείμενων στείρων υλικών σε άλλες χρήσεις.
- **Βελτιστοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας περλίτη με αποτέλεσμα τη μείωση της απόρριψης «ψιλών» περλίτη. Επισημαίνεται ότι τα τελευταία χρόνια αυξάνεται συνεχώς το χρήσιμο κλάσμα της παραγωγικής διεργασίας, δηλαδή αυξάνεται συνεχώς η αξιοποίηση της πρώτης ύλης.**
- **Δοκιμαστικές εφαρμογές χρήσης του λεπτομερούς κλάσματος του περλίτη που συγκρατείται στα φίλτρα αποκονίωσης.**

Σημειώνεται επίσης η χρησιμοποίηση και αξιοποίηση απορριμμάτων και παραπροϊόντων άλλων δραστηριοτήτων στην παραγωγή νέων προϊόντων του Κλάδου Stollberg, όπως γυαλί, σκουριά, ιπτάμενη τέφρα κ.ά., απ' όπου προέρχονται τα 10 από τα 45 συστατικά των προϊόντων του.

Διαχείριση αποβλήτων – ανακύκλωση

Η S&B παράγει μεταλλευτικά και μη μεταλλευτικά απόβλητα. Τα μεταλλευτικά, που αποτελούν το μεγαλύτερο όγκο των αποβλήτων της Εταιρίας, είναι αδρανή και χρησιμοποιούνται κυρίως για επαναπλήρωση των εκσκαφών με σκοπό τη διαμόρφωση του αναγλύφου κατά την αποκατάσταση. Η μείωση και η ορθολογική διαχείριση των «στείρων» αυτών αποβλήτων αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του σωστού σχεδιασμού της εξόρυξης και της αποκατάστασης, με άμεσο αποτέλεσμα στη συνολική μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος της εξορυκτικής δραστηριότητας.

Το 2008, η συνολική παραγωγή συμπαγών μεταλλευτικών αποβλήτων στην Ελλάδα ανήλθε σε 2,1 εκατ. κυβικά μέτρα (in situ) προερχόμενα από εργασίες αποκάλυψης και υπόγεια μεταλλεία.

Αναφορικά με τα λοιπά απόβλητα, εφαρμόζονται μέθοδοι ανακύκλωσης με στόχο τη βελτιστοποίηση του τρόπου διαχείρισης και αξιοποίησης των μη χρήσιμων υλικών. Από τη συλλογή των στοιχείων περιβαλλοντικής επίδοσης προκύπτει ότι υλικά όπως μπαταρίες μολύβδου, ελαστικά αυτο-

κινήτων, άχρηστα μέταλλα (scrap), λιπαντικά κινητήρων και χαρτί ανακυκλώνονται σε ποσοστό που, σε ορισμένες παραγωγικές δραστηριότητες του Ομίλου και για κάποια από τα παραπάνω υλικά, ξεπερνά το 90%. Όπου εντοπίζονται περιοχές που υπάρχει πεδίο βελτίωσης στη διαχείριση των υλικών αυτών, λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα.

Τα προϊόντα της Εταιρίας στη μεγάλη τους πλειονότητα πωλούνται χύδην και συνεπώς η κατανάλωση υλικών συσκευασίας αφορά μικρές ποσότητες των υλικών αυτών. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι για το έτος 2008 τα προϊόντα μπεντονίτη που πουλήθηκαν συσκευασμένα, απευθυνόμενα στην εσωτερική ελληνική αγορά, αντιπροσώπευσαν λιγότερο από το 2% των συνολικών πωλήσεων. Το αντίστοιχο ποσοστό για τον περλίτη ήταν λιγότερο από 1%. Εντούτοις, για το τμήμα αυτό της παραγωγής που πωλείται συσκευασμένο, η S&B, λόγω των υποχρεώσεων που απορρέουν από την Ευρωπαϊκή Οδηγία 94/62/EK και το Νόμο 2939/2001 σχετικά με τις συσκευασίες και την εναλλακτική τους διαχείριση, έχει συμβληθεί με εγκεκριμένο και αδειοδοτημένο από το ΥΠΕΧΩΔΕ Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσκευασιών.

Διαχείριση ενέργειας

Οι δραστηριότητες του Ομίλου S&B δεν είναι ιδιαίτερα ενεργοβόρες. Όμως ο Όμιλος είναι ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένος στα θέματα κατανάλωσης ενέργειας, τόσο σε ανταπόκριση στο σοβαρό πρόβλημα της κλιματικής αλλαγής εξαιτίας των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, όσο και γιατί το κόστος της ενέργειας δεν παύει να αποτελεί ένα σημαντικό μέρος του συνολικού κόστους παραγωγής των προϊόντων του.

Για το λόγο αυτό, εντός του 2008, θεσπίστηκε από το Κεντρικό Συμβούλιο Περιβάλλοντος του Ομίλου ο παρακάτω στόχος εξοικονόμησης ενέργειας: Μέχρι το 2020, μείωση της κατανάλωσης ενέργειας ανά τόνο προϊόντος, λαμβάνοντας ως έτος αναφοράς το 2005.

Προς την κατεύθυνση αυτή γίνονται σημαντικές προσπάθειες εξοικονόμησης ενέργειας σε συνεχή βάση, όπως η ξήρανση του μπεντονίτη σε «πλατείες» στη Μήλο κ.λπ.

Το 2008, η εγκατάσταση επεξεργασίας του Marl στη Γερμανία βραβεύτηκε από τις τοπικές αρχές για ένα πρόγραμμα ενεργειακής αποδοτικότητας που εφάρμοσε με επιτυχία στην παραγωγική της διαδικασία.

Επισημαίνεται ότι ο τύπος των παραγόμενων προϊόντων, αν είναι δηλαδή σε μορφή πούδρας ή κοκκώδη, επηρεάζει σημαντικά την κατανάλωση ενέργειας. Κάτι ανάλογο ισχύει και κατά την ανάπτυξη προπαρασκευαστικών έργων ενός μεταλλείου ή λατομείου, όπου υπάρχει μεν κα-

τανάλωση ενέργειας αλλά η παραγωγή προϊόντος από το συγκεκριμένο κοίτασμα είναι μηδενική ή εξαιρετικά μικρή. Για το λόγο αυτό η επίτευξη του παραπάνω στόχου θα πρέπει να αξιολογείται για διάστημα μεγαλύτερο των 3 χρόνων, ώστε να εξομαλύνεται η επίπτωση των παραγόντων που αναφέρονται.

Πρόοδος Ομίλου S&B ως προς το στόχο κατανάλωσης ενέργειας

	Στοιχεία έως 31/12/2008
Ορυχεία Μπεντονίτη	+6,9%
Εγκαταστάσεις επεξεργασίας Μπεντονίτη	-0,2%
Ορυχεία Περλίτη	-10,3%
Εγκαταστάσεις επεξεργασίας Περλίτη	-1,8%
Stollberg	+15,3%
Όταβι Γερμανίας	+42,1%
Βωξίτης	-20,9%

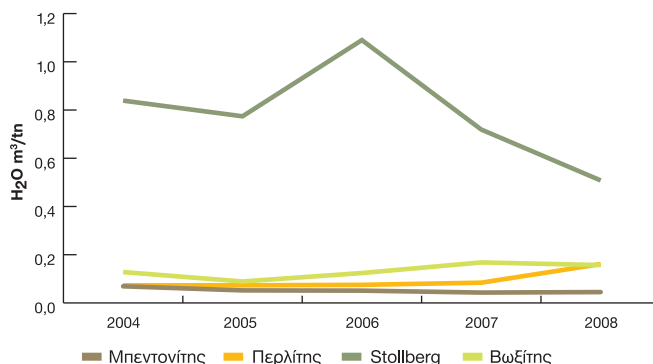
Βάση υπολογισμού: Με «αρχική ενέργεια ή ενέργεια αναφοράς» την κατανάλωση ενέργειας του 2005, στόχος είναι η μείωση της κατανάλωσης κατά 10% ως το 2020. Αφού υπολογίστηκε πόση θα πρέπει να είναι η κατανάλωση ενέργειας το 2020 προκειμένου να επιτευχθεί ο παραπάνω στόχος, η μείωση αυτή σε απόλυτα νούμερα κατανεμήθηκε γραμμικά ανά έτος στο εύρος της δεκαεπταετίας 2005 – 2020. Με βάση αυτή την κατανομή, υπολογίστηκε πόση θα έπρεπε να είναι η αντίστοιχη μείωση στην κατανάλωση ενέργειας μέχρι το τέλος του 2008. Τα ποσοστά που αναγράφονται στον πίνακα παρουσιάζουν την απόκλιση (θετική ή αρνητική) από την επιθυμητή κατανάλωση ενέργειας για το 2008, έτσι ώστε να επιτευχθεί ο στόχος του 2020. Με θετικό πρόσημο σημειώνεται η επίτευξη του στόχου κατά το αντίστοιχο ποσοστό, ενώ με αρνητικό πρόσημο σημειώνεται η αντίστοιχη απόκλιση από το στόχο.

Διαχείριση νερού

Τόσο η εξόρυξη όσο και η «ξηρά» επεξεργασία των ορυκτών προϊόντων της S&B δεν απαιτούν κατανάλωση σημαντικών ποσοτήτων νερού. Συνεπώς, η κατανάλωση νερού περιορίζεται κυρίως στη διαβροχή χωμάτινων δρόμων που χρησιμοποιούνται κατά τη μεταφορά των προϊόντων, ώστε να μειώνονται οι εκπομπές σκόνης. Εν τούτοις, αναγνωρίζοντας τη σημασία που έχει για το περιβάλλον η εξοικονόμηση του φυσικού αυτού πόρου, έχει ξεκινήσει η συλλογή στοιχείων κατανάλωσης νερού ανά τόνο παραγόμενου προϊόντος από τις διάφορες εγκαταστάσεις του Ομίλου. Επίσης, γίνονται διάφορες ενέργειες εξοικονόμησης νερού.

Για παράδειγμα, στη Μήλο, που χαρακτηρίζεται από δύσκολες κλιματικές συνθήκες με λίγες βροχοπτώσεις άνισα κατανεμημένες μέσα στο χρόνο, με δυνατούς ανέμους και ξηρά καλοκαίρια, τα φυτά που χρησιμοποιούνται πλέον για τις αποκαταστάσεις είναι προσεκτικά επιλεγμένα ώστε να μη χρειάζονται πότισμα. Επίσης, αξιοποιούνται τα βρόχινα νερά που μαζεύονται στον πυθμένα των ορυχείων του μπεντονίτη (ο οποίος είναι υδατοστεγής), αλλά και στις στέγες των κτηρίων στις εγκαταστάσεις της Εταιρίας, για τη διαβροχή των δρόμων ή για άλλες χρήσεις.

Κατανάλωση νερού ανά Κλάδο

Ανάλυση Κύκλου Ζωής Προϊόντων (LCA)

Ολοκληρώθηκε εντός του 2008 η μελέτη στην οποία συμμετείχε και την οποία συγχρηματοδότησε η Εταιρία, μέσω της IMA-Europe, για την ανάλυση της επίπτωσης που έχει η παραγωγή 15 προϊόντων βιομηχανικών ορυκτών στο περιβάλλον (εκπομπές στην ατμόσφαιρα, σε υδάτινους αποδέκτες και στο έδαφος), λαμβάνοντας υπόψη τις εισροές ενέργειας και υλικών. Στο πλαίσιο της μελέτης αυτής αξιολογήθηκαν 4 προϊόντα μπεντονίτη με εφαρμογή στη σφαιροποίηση σιδηρομεταλλεύματος, στα χυτήρια, στην άμμο υγιεινής και στη διαύγαση λαδιών. Τα δεδομένα της μελέτης, που εκπονείται από την Ecobilan της Price-

waterhouseCoopers, κοινοποιήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη διαμόρφωση βάσης δεδομένων επίπτωσης των προϊόντων στον κύκλο ζωής τους (European Life Cycle Data).

Η μελέτη αναμένεται να βοηθήσει στην ποσοτικοποίηση της εκτιμώμενης αμελητέας επίπτωσης των βιομηχανικών προϊόντων στον κύκλο ζωής τους, συγκριτικά με άλλα συνθετικά υλικά. Επίσης, με επέκταση της μελέτης θα καταστεί δυνατή η ανάπτυξη τεχνικής συγκριτικής περιβαλλοντικής ανάλυσης των προϊόντων της Εταιρίας, μεταξύ τους και στις διάφορες χρήσεις τους.

Περιβαλλοντικές δαπάνες 2000 - 2008

Έτη	Περιβαλλοντικές Δαπάνες (σε εκατ. €)		Περιβαλλοντικές Επενδύσεις (σε εκατ. €)	Σύνολο (σε εκατ. €)
	Αποκατάστασης τοπίου	Λοιπές δαπάνες		
2000	1,20	0,50	1,00	2,70
2001	1,15	0,52	1,20	2,87
2002	1,20	0,50	1,30	3,00
2003	1,05	0,30	1,00	2,35
2004	0,98	0,52	0,96	2,46
2005	1,17	0,43	0,39	1,99
2006	1,01	0,44	0,85	2,30
2007	1,12	0,34	2,78*	4,24*
2008	1,12	0,39	5,10**	6,61**

* Αναμορφωμένα στοιχεία 2007 ώστε να περιλαμβάνουν δαπάνη για την αποθήκη μπεντονίτη της Μήλου €1,5 εκατ.

** Δαπάνη 2008 για την αποθήκη μπεντονίτη στη Μήλο, €4.25 εκατ.

Επίδικες Υποθέσεις

Το φθινόπωρο του 2008, μετά από απόφαση των αρμόδιων Δικαστηρίων, ακυρώθηκε το πρόστιμο συνολικού ύψους €392.000 που είχε επιβληθεί τον Οκτώβριο του 2007 με απόφαση του ΥΠΕΧΩΔΕ για

δήθεν περιβαλλοντικές παραβάσεις στη δραστηριότητα της Εταιρίας στη Μήλο. Πλήρης τεκμηρίωση της θέσης της Εταιρίας βρίσκεται σε ειδική ενότητα του ιστοχώρου της (www.sandb.com).

Κοινωνική Συνεισφορά

Προκλήσεις

Για τον Όμιλο S&B, η ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας με τις τοπικές κοινωνίες όπου δραστηριοποιείται, βασισμένες σε αμοιβαία εμπιστοσύνη και σεβασμό, αποτελούν προϋπόθεση για τη βιωσιμότητα της Εταιρίας και για την «κοινωνική άδεια» που της επιτρέπει να λειτουργεί και να αναπτύσσεται σε βάθος χρόνου.

Μεγάλη πρόκληση για την Εταιρία στον τομέα της Κοινωνικής Συνεισφοράς αποτελεί και η ραγδαία διεθνοποίηση του Ομίλου S&B κατά την τελευταία δεκαετία. Στην Ελλάδα η κοινωνική συνεισφορά έχει ήδη εξελιχθεί σε μια στρατηγική προσέγγιση που καθοδηγεί τις επιμέρους δράσεις, δεδομένου ότι οι δραστηριότητες της Φωκίδας και της Μήλου έχουν μακρά ιστορία (75 χρόνια) καθώς και το μεγαλύτερο περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Επίσης, στην Ελλάδα βρίσκονται και τα κεντρικά γραφεία του Ομίλου.

Κοινωνική συνεισφορά στην Ελλάδα

Η κοινωνική πολιτική της S&B στην Ελλάδα έρχεται να συμπληρώσει τις ανάλογες πολιτικές για το ανθρώπινο δυναμικό, το φυσικό περιβάλλον, την υγιεινή & ασφάλεια στην εργασία. Η άσκηση της πολιτικής αυτής δεν γίνεται τυχαία: στηρίζεται στις Αξίες, στο Σκοπό και στο Όραμα της S&B, τιμά τις εσωτερικές και εξωτερικές δεσμεύσεις σε αρχές και κώδικες Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης τις οποίες υποστηρίζει η Εταιρία και ακολουθεί συγκεκριμένες στρατηγικές κατευθύνσεις που επικεντρώνονται στους παρακάτω άξονες:

- Δημιουργία και λειτουργία έργων πολιτιστικής υποδομής, όπως το Μεταλλευτικό Μουσείο Μήλου, το Συνεδριακό Κέντρο Μήλου και το Μεταλλευτικό Πάρκο Φωκίδας.

Διαχείριση

Τα στελέχη της Διεύθυνσης Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης & Επικοινωνίας και οι Υπεύθυνοι Τοπικών Σχέσεων στην Ελλάδα ή οι επικεφαλής των δραστηριοτήτων του Ομίλου στις άλλες χώρες, είναι υπεύθυνα να εφαρμόζουν την κοινωνική πολιτική της Εταιρίας και να σχεδιάζουν και να αξιολογούν δράσεις και προγράμματα, προσαρμοσμένα στις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής.

Η S&B στηρίζει την κοινωνική της πολιτική σε συνεχή διάλογο με τις τοπικές κοινωνίες, στην επαγγελματική και υπεύθυνη συμπεριφορά της, καθώς και σε συστηματικές κοινωνικές δράσεις και επενδύσεις, που βασίζονται στους παρακάτω άξονες:

- Προαγωγή της ισόρροπης και πολύπλευρης ανάπτυξης των τοπικών αυτών κοινωνιών
- Συμβατότητα της δραστηριότητας της S&B με άλλες τοπικές οικονομικές δραστηριότητες

- Υποστήριξη τοπικών οργανώσεων και πρωτοβουλιών υψηλού ενδιαφέροντος και αποδοχής, καθώς και έργων τοπικής υποδομής με οικονομικούς, τεχνικούς και άλλους πόρους.

- Ανάπτυξη έργων και πρωτοβουλιών που προβάλλουν τις περιοχές αυτές και συμβάλλουν στην ισόρροπη ανάπτυξή τους.

- Ενίσχυση του τοπικού ανθρώπινου δυναμικού με εκπαιδευτικές, πολιτιστικές και άλλες πρωτοβουλίες.

Τα τελευταία χρόνια η S&B έχει δώσει ιδιαίτερη έμφαση στη ανάπτυξη θεσμοθετημένων μορφών συνεργασίας και συνέργειας με τις τοπικές κοινωνίες. Σε αυτό το πλαίσιο έχει δημιουργήσει από κοινού με αυτές την «Πρωτοβουλία Φωκίδα» και την «Πρωτοβουλία ΜΗΛΟΣ».

«Πρωτοβουλία ΜΗΛΟΣ»: Ολοκλήρωση του πρώτου έργου στο νησί

Στο τέλος του 2008 παραδόθηκαν οι εγκαταστάσεις του «Εργοστασίου Επεξεργασίας Αστικών Λυμάτων» στη Μήλο. Η ολοκλήρωση του σημαντικού αυτού έργου υποδομής για το νησί σηματοδοτεί την ουσιαστική ενεργοποίηση της αναπτυξιακής εταιρίας Πρωτοβουλία ΜΗΛΟΣ Α.Ε. και χρηματοδοτήθηκε εξ ολοκλήρου από την S&B. Μεταξύ άλλων πρωτοβουλιών, το έργο αυτό συνετέλεσε στην απονομή του Βραβείου Αειφορίας Νήσων του Αιγαίου ΔΑΦΝΗ 2008 στο Δήμο Μήλου.

Η Πρωτοβουλία ΜΗΛΟΣ Α.Ε. είναι κοινή αναπτυξιακή εταιρία που ιδρύθηκε το φθινόπωρο του 2007 από το Δήμο Μήλου, μέσω της Δημοτικής Αναπτυξιακής Επιχείρησής του, και την S&B Βιομηχανικά Ορυκτά Α.Ε. Σκοπός της εταιρίας είναι να δρα συμπληρωματικά και υποστηρικτικά προς άλλες, ήδη υφιστάμενες αναπτυξιακές δομές, προάγοντας με κάθε τρόπο τη βιώσιμη ανάπτυξη στη Μήλο, με έμφαση στην ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη, το περιβάλλον, τον πολιτισμό και την ποιότητα ζωής.

Μεταλλευτικό Μουσείο Μήλου

www.milosminingmuseum.gr

Δέκα χρόνια λειτουργίας συμπλήρωσε το 2008 το Μεταλλευτικό Μουσείο Μήλου, το οποίο δημιουργήθηκε το 1998 από την S&B Βιομηχανικά Ορυκτά Α.Ε. με σκοπό να τιμήσει και να παρουσιάσει την ξεχωριστή, πλούσια και μακράιωνη μεταλλευτική ιστορία του νησιού. Κατά τη διάρκεια των 10 ετών λειτουργίας του, το Μουσείο έχει δεχθεί περισσότερους από 100.000 επισκέπτες από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Παράλληλα, έχει εξελιχθεί σε προσφιλή προορισμό εκπαιδευτικού τουρισμού από την Ελλάδα και το εξωτερικό, όπως φαίνεται από τις αυξημένες επισκέψεις εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, με περισσότερους από 400 μαθητές και φοιτητές κατά το 2008.

Στη διάρκεια του 2008 πραγματοποιήθηκαν:

- Ολοκλήρωση ανανέωσης του εκθεσιακού χώρου του α' ορόφου
- «Γεωλογικές Διαδρομές» με ξεναγήσεις σε ορυχεία, αποκατεστημένες περιοχές, καθώς επίσης και επισκέψεις σε τοποθεσίες ιδιαίτερου ηφαιστειακού και γεωλογικού ενδιαφέροντος
- Έκθεση φωτογραφιών της Μήλου «Πανόραμα εδάφους - σέρος» του Νίκου Βίτσοβιτς
- Αύξηση του εκπαιδευτικού τουρισμού με συχνές επισκέψεις εκπαιδευτικών ιδρυμάτων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και συμμετοχή στα εκπαιδευτικά προγράμματα του Μουσείου

Συνεδριακό Κέντρο Μήλου - Γεώργιος Ηλιόπουλος

www.miloscenter.gr

- 6.727 συμμετέχοντες μέσα στο 2008
- 4 συνέδρια, 7 ημερίδες, 22 εκδηλώσεις με την υποστήριξη της S&B
- Στήριξη του θεσμού Milos Conferences (2ο Διεθνές Συνέδριο «Γεωπεριβάλλον και Γεωτεχνική», 7-9 Σεπτεμβρίου 2008)
- Προβολή ταινιών με οικολογικά θέματα, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων «ΜΗΛΟΣ ECOCINEMA 2008»
- Χορηγία επιστημονικής ημερίδας «Κατακόμβες της Μήλου», 21 Ιουνίου 2008
- Εκδηλώσεις των σχολείων της Μήλου, όπως αυτή για την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος (Δημοτικό Σχολείο Μήλου), μουσική - θεατρική παράσταση αφιερωμένη σε μεγάλους Έλληνες συνθέτες και σικουργούς (Λύκειο Μήλου), «Μαθητική Συναυλία» της Μουσικής Σχολής του Δήμου

Μεταλλευτικό Πάρκο Φωκίδας - Vagonetto

www.vagonetto.gr

- Περίπου 9.000 επισκέπτες μέσα στο 2008
- Αναβάθμιση της εμπειρίας του επισκέπτη μέσα από την εγκατάσταση συστήματος ξενάγησης υψηλής τεχνολογίας σε 6 γλώσσες. Το έργο αυτό, που χρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, διακρίθηκε ως έργο - πρότυπο του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης

Πρωτοβουλία Φωκίδα

www.infokida.gr

- Διεύρυνση με την εισδοχή δύο νέων μελών (ενός τοπικού οινοποιείου και μιας ξενοδοχειακής επιχείρησης)
- Συμμετοχή σε εκθέσεις και εκδηλώσεις για την προώθηση της ελιάς, αλλά και της περιοχής της Φωκίδας ως τουριστικού προορισμού:
 - 13η Έκθεση «Τουριστικό Πανόραμα» στο Εκθεσιακό Κέντρο EXPOATHENS στην Ανθούσα Αττικής, 17 - 20 Απριλίου 2008
 - 2ο Φεστιβάλ Ελαιολάδου & Ελιάς, Αθήνα, 9 - 11 Μαΐου 2008
 - Εκδήλωση του Δήμου Άμφισσας και του Επιμελητηρίου Φωκίδας για την υποδοχή των «Δρόμων της ελιάς» κατά το ταξίδι τους προς την Κίνα για τους Ολυμπιακούς Αγώνες, 14 Ιουλίου 2008
 - 25η Διεθνής Έκθεση Τουρισμού - PHILOXENIA 2008, Θεσσαλονίκη, 30 Οκτωβρίου έως τις 2 Νοεμβρίου 2008

Πέραν των θεσμοθετημένων συνεργασιών, η S&B, όπως κάθε χρόνο, ενίσχυσε και χορήγησε δράσεις στον ελλαδικό χώρο στους καθορισμένους τομείς ενδιαφέροντός της, χαρακτηριστικά παραδείγματα των οποίων, για το έτος 2008, αναφέρονται στη συνέχεια:

Ευρύτερη κοινωνική συνεισφορά

- Συνέχιση του θεσμού «Βραβείο Εθελοντισμού – Αναστασία Αντωνιάδου» (Μήλος)
- Ενίσχυση κοινωνικών οργανώσεων όπως: Σύνδεσμος Θεραπευτικής Ιππασίας, Εταιρεία Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού και του Εφήβου, Σύλλογος Γονέων, Κηδεμόνων & Φίλων παιδιών με νεφρικές ασθένειες «ΕΛΠΙΔΑ», Εθελοντική Αιμοδοσία

Τέχνη και πολιτιστική κληρονομιά

- Ενίσχυση 15ου Πολιτιστικού Φεστιβάλ Μήλου
- Ενίσχυση πολιτιστικών συλλόγων και άλλων σχετικών φορέων στη Μήλο και στη Φωκίδα

Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος

- Ενίσχυση του Ταμείου Δασών μέσω ραδιομαραθωνίου που οργανώθηκε με πρωτοβουλία του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας
- Συνέχιση της συνεισφοράς στο πρόγραμμα «Επόμενη Μέρα» που σχεδιάστηκε με πρωτοβουλία του Ελληνικού Δικτύου για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και τη Μη Κυβερνητική Οργάνωση PRAKSIS, με συμμετοχή στο τριήμερο δενδροφύτευσης σε πυρόπληκτη περιοχή της Αυλίδας
- Χορηγία ταινιών με οικολογικά θέματα στο πλαίσιο των εκδηλώσεων «ECOCINEMA 2008» στον Πειραιά
- Ποικίλες δράσεις των Τμημάτων Αποκατάστασης σε Φωκίδα και Μήλο (βλ. δεξιά σελίδα)

Έργα τοπικής υποδομής

- Χρηματοδότηση του συνόλου της κατασκευής του Εργοστασίου Επεξεργασίας Ασπικών Λυμάτων στη Μήλο, που πραγματοποίησε η «Πρωτοβουλία ΜΗΛΟΣ»
- Αντικατάσταση μέρους του δικτύου ύδρευσης στο δημοτικό διαμέρισμα Βίνιανης του δήμου Άμφισσας
- Συνεισφορά στις εργασίες συντήρησης του ιερού ναού Αγίου Χαραλάμπους στον Αδάμαντα Μήλου
- Ενίσχυση διάφορων πρωτοβουλιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Ορόσημα 2008

Εκπαιδευτικές δραστηριότητες

- Ενίσχυση διάφορων εκπαιδευτικών εκδηλώσεων σε Μήλο και Φωκίδα
- Απονομή «Υποτροφίας Αναστασίας Αντωνιάδου» (Μήλος)
- Χορηγία υποτροφίας Αμερικανικής Γεωργικής Σχολής
- Θερινή απασχόληση φοιτητών στο μεταλλείο Φωκίδας
- Χορηγία της έκδοσης του βιβλίου *Τα Μεταλλικά ορυκτά της Ελλάδας κάτω από το μικροσκόπιο* της Ελ. Δήμου - Χωνιανάκη
- Ενίσχυση ταμείου χορήγησης υποτροφιών ALBA
- Ενίσχυση Αμερικανικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Fulbright
- Ενίσχυση Φοιτητικού Διαγωνισμού *Οικονομικής και Βιομηχανικής Επιθεώρησης* για 14η διαδοχική χρονιά
- Ενίσχυση 4ου Διεθνούς Συνεδρίου Ανθρώπινου Δυναμικού του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Επιχειρηματικότητα

- Ενίσχυση 13ου Διεθνούς Συνεδρίου της οργάνωσης «Διεθνής Διαφάνεια»
- Συμμετοχή στο πρόγραμμα «Στη Σκιά Ενός Στελέχους» του Σωματείου Επιχειρηματικότητας Νέων. Μαθητές γυμνασίου επισκέφθηκαν την Εταιρία και έμαθαν για την ιστορία, τις δραστηριότητες και τα προϊόντα της. Επιπλέον, οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν από κοντά τον Διευθύνοντα Σύμβουλο καθώς και δύο ανώτατα στελέχη της Εταιρίας που τους έδωσαν «συνέντευξη» απαντώντας σε ερωτήματα σχετικά με την εργασία τους, την επιλογή επαγγέλματος και τη ζωή ενός στελέχους σε μια επιχείρηση.
- Χορηγία 19ου Συνεδρίου Εταιρίας Ανωτάτων Στελεχών Επιχειρήσεων
- Χορηγία εκδήλωσης του ΙΓΜΕ για τη Γεωθερμία τον Αύγουστο 2008
- Ενίσχυση Ελληνικής Ένωσης Επιχειρηματιών
- Ενίσχυση συλλόγου Students in International Business και αποφοίτων Πανεπιστημίου Πειραιώς
- **Συμμετοχή στην εκδήλωση με θέμα «Βιώσιμη Ανάπτυξη και Κλιματικές Αλλαγές» που διοργάνωσε στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών το Συμβούλιο ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, με κύριο ομιλητή το βρετανό οικονομολόγο και ακαδημαϊκό Sir Nicholas Stern, γνωστό για την Έκθεση Stern, με θέμα τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής στην παγκόσμια οικονομία.**

Το κρινάκι της θάλασσας (*Pancratium maritimum*), ένα απειλούμενο είδος που φυτρώνει πάλι στο φυσικό του περιβάλλον, στην παραλία της Πλάθιενας στη Μήλο

Ευρύτερη συνεισφορά των Τμημάτων Αποκατάστασης Φωκίδας και Μήλου

Ενδεικτικά για το 2008 αναφέρονται κάποιες δράσεις που αναπτύχθηκαν από τα Τμήματα Αποκατάστασης της Εταιρίας στη Φωκίδα και στη Μήλο:

- Το Τμήμα Αποκατάστασης Φωκίδας ανέλαβε την εκπόνηση **μελέτης αποκατάστασης παλαιών εκμεταλλεύσεων στο Νομό Φωκίδας**, για τις οποίες η υποχρέωση αποκατάστασης βαρύνει το δημόσιο. Η μελέτη αυτή διενεργήθηκε στο πλαίσιο σχετικής συνεργασίας με τη Νομαρχία Φωκίδας.
- Μελέτη φυτοτεχνικών παρεμβάσεων εντός και εκτός του περιφραγμένου **αρχαιολογικού χώρου Δελφών**, την οποία ανέλαβε το Τμήμα Αποκατάστασης της S&B στη Φωκίδα, ύστερα από σχετικό αίτημα της 1^{ης} Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων Δελφών. Η μελέτη αυτή στοχεύει στην ενίσχυση της σταθερότητας του οικοσυστήματος και της αντίστασής του στις πυρκαγιές, στην αύξηση της βιοποικιλότητας με τρόπο που να εναρμονίζεται με το ευρύτερο τοπίο, καθώς και στη λήψη ενεργητικών μέτρων πυροπροστασίας που θα ενσωματωθούν στη μελέτη πυροπροστασίας του αρχαιολογικού χώρου και του μουσείου των Δελφών.
- Στο πλαίσιο της ιδιαίτερα σημαντικής απόφασης του Δήμου Μήλου να θέσει το **κρινάκι της θάλασσας** υπό την προστασία του, το φυτώριο της S&B στη Μήλο αναπαρήγαγε και προσέφερε τα φυτά, ώστε το κρινάκι να «επιστρέψει» ξανά στο βιότοπό του (στην παραλία της Πλάθιενας), όπου θα συνεχίσει να αναπαράγεται ξανά από μόνο του. Είναι ένα είδος που, κανονικά, φύεται σε ολόκληρο το ανατολικό Αιγαίο, αλλά είναι σχετικά σπάνιο πλέον, αφού η καταστροφή των βιοτόπων του έχει καταστήσει δύσκολη τη διατήρησή του. Το κρινάκι της θάλασσας καλλιεργείται επιτυχώς στο φυτώριο της S&B στη Μήλο ήδη από το 1998-99 και έχει επανειλημμένα χρησιμοποιηθεί σε αποκαταστάσεις και φυτεύσεις στη Χιβαδόλιμνη, στον Τράχηλα και στα Βουδία. Η ενέργεια αυτή του Δήμου ήταν μία ακόμα πρωτοβουλία που συνέβαλε στο να απονεμηθεί στη Μήλο το Βραβείο Αειφορίας Νήσων του Αιγαίου ΔΑΦΝΗ 2008.
- Το φυτώριο της S&B στη Μήλο καλλιέργησε και προσέφερε ένα συγκεκριμένο είδος χλόης που χρησιμοποιήθηκε για το **χλοοτάπητα του ποδοσφαιρικού γηπέδου στην Τρυπητή Μήλου**. Πρόκειται για ενδημικό είδος της Μήλου, το λεγόμενο Αύγουστος. Το φυτό αυτό είναι ανθεκτικό στις δύσκολες κλιματικές συνθήκες του νησιού, δηλαδή αντέχει στο αλάτι, στο υφάλμυρο νερό αλλά και στο δυνατό άνεμο. Παραμένει κίτρινο κατά τους χειμερινούς μήνες και πρασινίζει όταν η μέση θερμοκρασία υπερβαίνει τους 12°C. Στόχος είναι η χλόη του γηπέδου να ποτίζεται με επεξεργασμένο νερό από το νέο βιολογικό καθαρισμό του νησιού.
- Το Νοέμβριο του 2008 έγινε εκ νέου υδροσπορά στο παλιό **ορυχείο της Χαλέπας στη Μήλο** από την Εταιρία. Η νέα υδροσπορά έγινε στο πλαίσιο της συνεργασίας της S&B με τη Διεύθυνση Δασών της Νομαρχίας Κυκλάδων για την αρτιότερη αποκατάσταση του ανενεργού από το 1986 ορυχείου, το οποίο δεν ανήκε ποτέ στην S&B. Η πρώτη επέμβαση αποκατάστασης ξεκίνησε με φυτά και τεχνογνωσία της Εταιρίας το 2005 (βλ. σχετικό Απολογισμό).
- Το Τμήμα Αποκατάστασης της Μήλου συνέβαλε στην περιβαλλοντική **αναβάθμιση περιοχής ιδιαίτερου φυσικού κάλλους της Πάρου** προσφέροντας τεχνογνωσία και αυτοφυή φυτά των Κυκλάδων: από φρύγανα μέχρι δέντρα, τα οποία παράχθηκαν στο φυτώριο της Εταιρίας στην Μήλο.

Η νέα καμπάνια του ΣΜΕ

Η S&B, ως ενεργό μέλος του Συνδέσμου Μεταλλευτικών Επιχειρήσεων (ΣΜΕ), συμμετείχε στην ανάπτυξη και προώθηση της καμπάνιας «Γύρω Γύρω Όλα» του Συνδέσμου, με στόχο την ευρύτερη ευαισθητοποίηση και ενημέρωση του κοινού σχετικά με τη σημασία και χρησιμότητα των ορυκτών πρώτων υλών στην καθημερινή μας ζωή. «Τα ορυκτά αγκαλιάζουν την καθημερινότητά μας και βρίσκονται παντού και σε όλα γύρω μας», αποτελεί το βασικό μήνυμα αυτής της καμπάνιας, η οποία φιλοδοξεί να προβάλει το πόσο η σύγχρονη ζωή μας εξαρτάται από τα ορυκτά και να τονίσει την ανάγκη ορθολογικής χρήσης τους, καθώς οι ορυκτοί πόροι δεν είναι ανεξάντλητοι.

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφτείτε το www.orykta.gr.

Υποστήριξη του Διεθνούς Κέντρου για τα Εξαφανισμένα Παιδιά

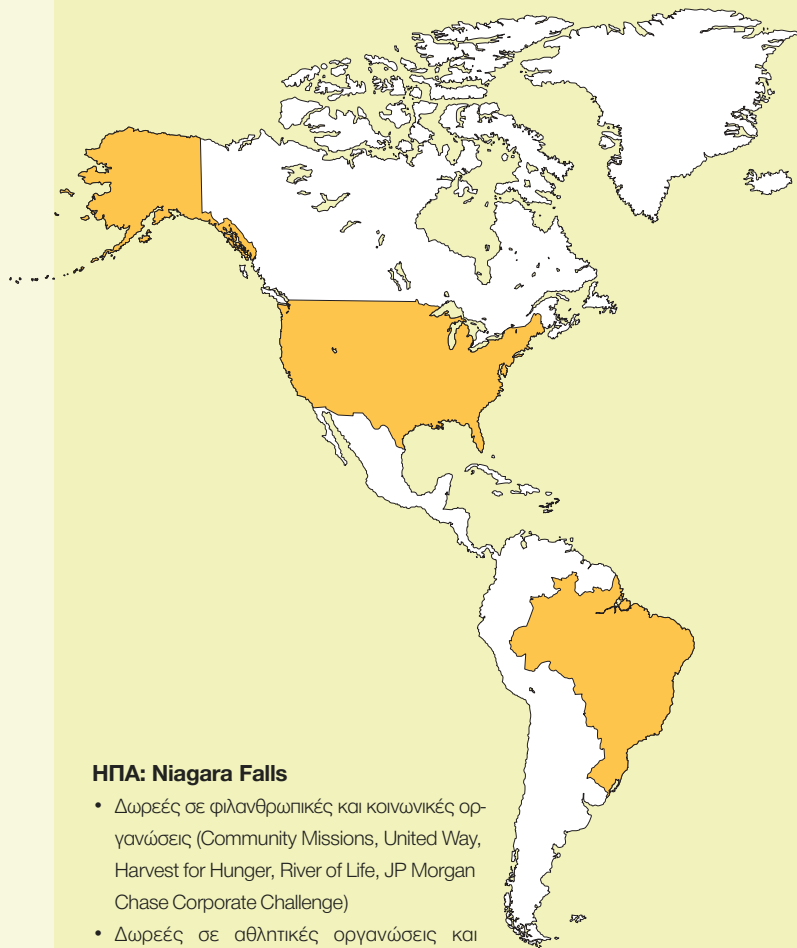
Η S&B, για τέταρτη διαδοχική χρονιά, αντί για επιχειρηματικά δώρα Χριστουγέννων, στήριξε την προσπάθεια μιας διεθνούς μη κυβερνητικής οργάνωσης, του Διεθνούς Κέντρου για τα Εξαφανισμένα Παιδιά, στην Ελλάδα, τη Γερμανία, τη Βουλγαρία, την Ουγγαρία, τη Γαλλία, την Ισπανία, την Ιταλία και τις ΗΠΑ.

Κοινωνική συνεισφορά εκτός Ελλάδας

Η S&B στοχεύει στη σταδιακή και οργανωμένη διεύρυνση της κοινωνικής πολιτικής του Ομίλου και στις άλλες χώρες δραστηριότητάς της, με κριτήρια όπως: α) το μέγεθος της δραστηριότητας της S&B σε κάθε χώρα και, ιδιαίτερα, σε σχέση με το μέγεθος της εν λόγω χώρας ή περιοχής όπου δραστηριοποιείται, β) τον αριθμό των εργαζομένων της εκεί – έμμεσων και άμεσων, γ) τον αντίκτυπο που μπορεί να έχει η δραστηριότητά της στη συγκεκριμένη περιοχή, δ) τις κοινωνικές ανάγκες που εντοπίζονται, ε) το επίπεδο ανάπτυξης των ντόπιων πληθυσμών σε κοινωνικά θέματα, κυρίως στις αναπτυσσόμενες χώρες, στ) το σεβασμό στη νοοτροπία, στα ήθη και στα έθιμα κάθε τόπου.

Οι θυγατρικές εταιρίες του Ομίλου, ιδιαίτερα σε λιγότερο ευνοημένες περιοχές, πράττουν ήδη πολλά στο πνεύμα της κοινωνικής συνεισφοράς των τοπικών κοινωνιών. Από το 2007 ξεκίνησε συστηματικότερη καταγραφή αυτών των δράσεων του Ομίλου και φέτος προστέθηκαν στον απολογισμό δράσεις από τρεις ακόμα χώρες (ΗΠΑ, Κορέα, Γαλλία). Οι σημαντικότερες δράσεις του 2008 συνοψίζονται παρακάτω.

Βόρεια & Νότια Αμερική

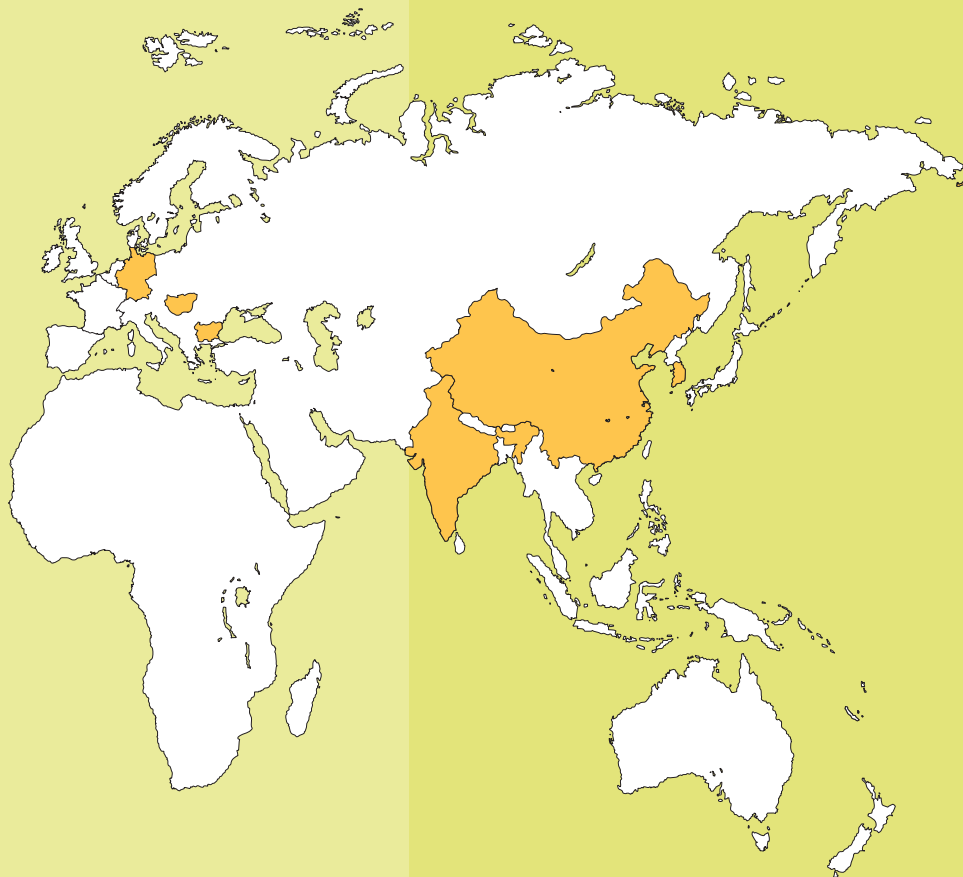

ΗΠΑ: Niagara Falls

- Δωρεές σε φιλανθρωπικές και κοινωνικές οργανώσεις (Community Missions, United Way, Harvest for Hunger, River of Life, JP Morgan Chase Corporate Challenge)
- Δωρεές σε αθλητικές οργανώσεις και σχολεία
- Δωρεά σε εκδήλωση (Bowl-a-thon) υπέρ του Σωματείου Επιχειρηματικότητας Νέων των ΗΠΑ
- Πρακτική άσκηση φοιτητών στις εγκαταστάσεις της Εταιρίας

Βραζιλία: Guaratinguet

- Τακτική μηνιαία συνεισφορά στη μη κυβερνητική οργάνωση AMIGOS (www.amigos-eine-welt.de), η οποία δραστηριοποιείται στη φαβέλα Pereirão στην περιοχή του Rio de Janeiro
- Δωρεά παιχνιδιών σε φιλανθρωπικά ιδρύματα για τα παιδιά, με την ευκαιρία της διεθνούς Ημέρας του Παιδιού
- Συνέχιση της υποστήριξης από τους εργαζομένους στην Εκστρατεία Ζεστού Ρουχιαμού (Campanha do Agasalho) του οργανισμού Lar S o Miguel Arcanjo, στο πλαίσιο της Εβδομάδας Πρόληψης Εργατικών Ατυχημάτων
- Συνέχιση της υποστήριξης στο πρόγραμμα «Guarda Mirim» του Δημάρχου με στόχο την ένταξη νέων εκπαιδευόμενων (16 - 18 ετών) στην αγορά εργασίας
- Δωρεά σε είδος στην οργάνωση «Centro Social e Ambiental Sitio do Juca»
- Στήριξη του φιλανθρωπικού έργου των μοναχών «Casa Santa Maria dos Anjos»

Γαλλία: Abbeville

- Συμμετοχή σε πρόγραμμα του Σωματείου Επιχειρηματικότητας Νέων Γαλλίας
- Συμμετοχή σε εθελοντική αιμοδοσία

Γερμανία: Neuss

- Χορηγία της Οτανί στην παιδική ομάδα ποδοσφαίρου SG Orken-Noithausen Bambini
- Χορηγός παιδικού φυλλαδίου χειροτεχνίας που εκδίδεται από την Περιβαλλοντική Υπηρεσία της πόλης του Neuss

Ουγγαρία: Egyhazaskászö

- Χορηγία τοπικής ποδοσφαιρικής ομάδας
- Ενίσχυση διάφορων εκδηλώσεων του χωριού, όπως της παιδικής γιορτής Πάσχα και Χριστουγέννων
- Εθελοντική εργασία προσωπικού της S&B Industrial Mineral Kft και παροχή εξοπλισμού για εργασίες κοινής ωφέλειας στην τοπική κοινωνία

Βουλγαρία: Kardjali

- Χορηγία θεατρικού φεστιβάλ Perperikon για 6η διαδοχική χρονιά

Κορέα: Pohang City

- Ενίσχυση τοπικών σχολικών υποδομών
- Χορηγία τοπικών πολιτιστικών, αθλητικών και κοινωνικών εκδηλώσεων

Κίνα: Xinyang, Επαρχία Henan

- Προσφορά για τα θύματα των σεισμών
- Προσφορά πρώτης ύλης προς την τοπική αρχή για την κατασκευή της κύριας οδού στη νέα βιομηχανική ζώνη
- Πρακτική άσκηση φοιτητή τους καλοκαιρινούς μήνες

Κίνα: Panshi, Επαρχία Jilin

- Προσφορά για τα θύματα των σεισμών
- Συντήρηση οδού (πόλη Hulan) και παροχή χρημάτων και εξοπλισμού για εργασίες κοινής ωφέλειας στην τοπική κοινωνία (χωριό Cuocao)

Ινδία: Durgapur

- Συνεχίστηκε για 6η χρονιά το πρόγραμμα «Πράσινη Επανάσταση», με στόχο την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και τη δημιουργία «πράσινης ζώνης» εντός και περιμετρικά του εργοστασίου. Σχεδόν 78% της συνολικής έκτασης του εργοστασίου είναι ήδη καταπράσινο
- Συνέχιση προγράμματος με στόχο «μηδέν απορροές» από το εργοστάσιο – επεξεργασία & ανακύκλωση των υδάτων για άρδευση της «πράσινης ζώνης»
- Συνέχιση παροχής χρηματικής βοήθειας προς τον τοπικό πληθυσμό
- Στήριξη αθλητικών δραστηριοτήτων του γειτονικού χωριού
- Χορηγία των βραβείων για τα τοπικά φεστιβάλ
- Δωρεά ρουχιισμού σε τοπικό ορφανοτροφείο
- Υποστήριξη ιατρικής θεραπείας μικρής ασθενούς για 5η χρονιά
- Μηνιαία χρηματική υποστήριξη ενός άπορου ηλικιωμένου ζευγαριού

Παράμετροι Απολογισμού Ομίλου S&B

Ο Όμιλος S&B καταρτίζει και δημοσιεύει ξεχωριστό Κοινωνικό Απολογισμό τα τελευταία επτά χρόνια, ο οποίος αποτελεί συμπλήρωμα και αναπόσπαστο κομμάτι του Ετήσιου Απολογισμού του Ομίλου.

Ο Ετήσιος και ο Κοινωνικός Απολογισμός του Ομίλου (αναφερόμενος ως Απολογισμός στο εξής) αποδίδουν μια περιληψη της οικονομικής, περιβαλλοντικής και κοινωνικής του επίδοσης και εξέλιξης και περιλαμβάνουν και σημαντικά γεγονότα του παρελθόντος έτους που αφορούν τη στρατηγική προσέγγιση στη βιώσιμη ανάπτυξη. Η καταγραφή και η συλλογή αυτών των στοιχείων αφορούν επίσης την πρόοδο σε σχέση με αρχές, κώδικες και εθελοντικές συμφωνίες στις οποίες έχει δεσμευτεί ο Όμιλος, όπως:

- Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες του Global Reporting Initiative και το υπό εξέλιξη συμπλήρωμα για τον εξορυκτικό και μεταλλευτικό κλάδο (GRI Mining and Metals Sector Supplement, Pilot Version 1.0, February 2005)
- Ο Κώδικας Αρχών Βιώσιμης Ανάπτυξης του Συνδέσμου Μεταλλευτικών Επιχειρήσεων
- Η Συμφωνία για το Κρυσταλλικό Πυριτικό
- Οι αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου των Ηνωμένων Εθνών

Εκτός από τον Ετήσιο και τον Κοινωνικό Απολογισμό 2008 ο αναγνώστης θα πρέπει να συμβουλευτεί και τις Αρχές Εταιρικής Διακυβέρνησης (3η έκδοση, 2007) και την ιστοσελίδα του Ομίλου S&B στα σημεία που παραπέμπει το κείμενο ή τα περιεχόμενα GRI (www.sandb.com). Το περιεχόμενο του Κοινωνικού Απολογισμού του Ομίλου S&B δεν πιστοποιείται από εξωτερικό φορέα.

Οι πληροφορίες και τα στοιχεία του Απολογισμού αφορούν την ελληνική μητρική εταιρία (S&B Βιομηχανικά Ορυκτά Α.Ε.) και εκείνες τις θυγατρικές εταιρίες του Ομίλου S&B για τις οποίες η μητρική έχει ή ασκεί τον έλεγχο της διαχείρισής τους, υπό την προϋπόθεση ότι η δραστηριότητά τους έχει σημαντική επίδραση στα θέματα που η S&B έχει αξιολογήσει ως σημαντικά για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Σε κάθε περίπτωση, και για εκείνες τις θυγατρικές για τις οποίες το ποσοστό κτήσης είναι μικρότερο του 100%, τα στοιχεία που αναφέρονται αφορούν την πλήρη δραστηριότητά τους.

Για την καταγραφή των στοιχείων και τον υπολογισμό των δεικτών που αφορούν θέματα Περιβάλλοντος, Υγιεινής & Ασφάλειας, ο Όμιλος χρησιμοποιεί διεθνώς απο-

δεκτές μεθόδους υπολογισμού και διασφαλίζει την ομοιομορφία για όλες τις δραστηριότητες παγκοσμίως. Σε κάθε ενότητα του Κοινωνικού Απολογισμού 2008, και όπου αναφέρονται πληροφορίες ή δείκτες επίδοσης, σημειώνεται και η βάση συλλογής και υπολογισμού τους, καθώς και τυχόν μεγάλες αλλαγές ή αναθεωρήσεις από απολογισμούς παρελθόντων ετών. Αξίζει να σημειωθεί ότι κεντρικά συγκεντρώνονται, αξιολογούνται και ελέγχονται για την ποιότητά τους από τα Διαχειριστικά και Καθοδηγητικά Όργανα του Ομίλου για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη:

- 64 δείκτες που καλύπτουν θέματα Περιβάλλοντος, Υγιεινής & Ασφάλειας που συλλέγονται από τον Όμιλο από το 2004. Το 2008, τα στοιχεία αυτά καλύπτουν σχεδόν το 100% των παραγωγικών εγκαταστάσεων του Ομίλου (εξαιρείται μόνο η Γεωργία που αντιστοιχεί στο 0,2%), αλλά δεν καλύπτουν τα κεντρικά γραφεία.
- Τα στοιχεία του Ολοκληρωμένου Σύστηματος Ανθρώπινου Δυναμικού, που τουλάχιστον στην Ελλάδα γίνεται με τη χρήση μιας ολοκληρωμένης ηλεκτρονικής πλατφόρμας.
- Οι πρακτικές Κοινωνικής Συνεισφοράς σε επίπεδο Ομίλου που για δεύτερη διαδοχική χρονιά πραγματοποιήθηκε με συστηματική και ομοιογενή μέθοδο.

Η πληροφόρηση και τα στοιχεία που καλύπτει ο Απολογισμός βασίζονται σε μια αξιολόγηση των ουσιαστικών θεμάτων (material issues) που η S&B έχει χαρακτηρίσει σημαντικά για τη βιώσιμη ανάπτυξη και στα οποία έχει σημαντική επίδραση. Η Εταιρία συμπεριλαμβάνει στον Απολογισμό της τα θέματα που θεωρούνται πιο σημαντικά από τα ενδιαφερόμενα μέρη. Η μη αναφορά κάποιου θέματος στον Απολογισμό δεν συνεπάγεται ότι η S&B δεν το διαχειρίζεται. Η αξιολόγηση των ουσιαστικών αυτών θεμάτων, καθώς και των προκλήσεων των σχετικών με τη Βιώσιμη Ανάπτυξη που αφορούν τον Όμιλο, είτε συνολικά είτε στις επιμέρους περιοχές όπου δραστηριοποιείται, βασίζεται σε μια σειρά διεργασιών – εσωτερικών και εξωτερικών, όπως:

- Οι αξίες, οι πολιτικές και οι διαδικασίες του Ομίλου
- Οι στόχοι που θέτει σε σχέση με θέματα Περιβάλλοντος, Υγιεινής & Ασφάλειας
- Οι δεσμεύσεις που έχει αναλάβει (αρχές, κώδικες, συμφωνίες κ.λπ.)
- Η άποψη και οι προτεραιότητες των διάφορων ομάδων «συμμετόχων» της

		2002	C	C+	B	B+	A	A+
		Σύμφωνα με						
Επίπεδο Εφαρμογής	Υποχρεωτικό	Δηλώθηκε Αυτοβούλως						
	Προαιρετικό	Ελέγχθηκε από τρίτους						
		Ελέγχθηκε από το GRI						
				Απολογισμός πιστοποιημένος από εξωτερικό φορέα		Απολογισμός πιστοποιημένος από εξωτερικό φορέα		Απολογισμός πιστοποιημένος από εξωτερικό φορέα

Όμιλος S&B - 2008

Περιεχόμενα Απαιτήσεων του Global Reporting Initiative

Τυπικές Δημοσιεύσεις Μέρος Ι: Δημοσιοποιήσεις Προφίλ

Περιγραφή	Κοινωνικός Απολογισμός 2008	Ετήσιος Απολογισμός 2008	Αρχές Εταιρικής Διακυβέρνησης (έκδοση 2007)	ιστοσελίδα www.sandb.com
1. Στρατηγική και Ανάλυση				
1.1	Δήλωση από τον ανώτερο στέλεχος του οργανισμού.	σελ. 4		
1.2	Περιγραφή των κύριων επιδράσεων, κινδύνων και ευκαιριών.	σελ. 9, 12, 19	σελ. 34-35	
2. Οργανωτικό Προφίλ				
2.1	Επωνυμία του οργανισμού.	Εξώφυλλο	Εξώφυλλο	
2.2	Κύριες εμπορικές επινοήσεις, προϊόντα ή/και υπηρεσίες.	σελ. 7	σελ. 14-15	<ul style="list-style-type: none"> http://www.sandb.com/gr/main_in.html?Emporika-simata.gif?emporika_simata.html http://www.sandb.com/gr/thig_eteriki_domi.html
2.3	Λειτουργική δομή του οργανισμού, συμπεριλαμβανομένων των κύριων τομέων, των εταιρειών εκμετάλλευσης, των θυγατρικών και των κοινοπραξιών.	σελ. 6	ρ. 14, 68	
2.4	Τοποθεσία της έδρας του οργανισμού.	Οπισθόφυλλο	Οπισθόφυλλο	<ul style="list-style-type: none"> http://www.sandb.com/gr/main_in.html?title_communications.gif?epikoinonia.html
2.5	Αριθμός των χωρών στις οποίες δραστηριοποιείται ο οργανισμός και τα ονόματα των χωρών που είτε διαθέτουν σημαντικές εγκαταστάσεις είτε είναι σχετικές με τα ζητήματα βιωσιμότητας που καλύπτονται στον απολογισμό.	σελ. 7, 20	σελ. 6-7	
2.6	Καθεστώς ιδιοκτησίας και νομική μορφή.		σελ. 38, 52	
2.7	Αγορές που εξυπηρετούνται (συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης σε γεωγραφικό επίπεδο, των κλάδων που εξυπηρετούνται και των τύπων πελατών/δικαιούχων).	σελ. 18	σελ. 6-7	<ul style="list-style-type: none"> http://www.sandb.com/gr/main_in.html?title_efarmoges_bentonit.gif?bentonitis_efarmoges.html http://www.sandb.com/gr/main_in.html?title_efarmoges_perlitiGr.gif?perlitis_efarmoges.html http://www.sandb.com/gr/main_in.html?title_efarmoges_voksitiGr.gif?boxitis_efarmoges.html http://www.sandb.com/gr/main_in.html?title_idika_orkta.gif?eidika_orkta_perigrati.html http://www.sandb.com/gr/main_in.html?title_siilpasmata.gif?siilpasmata_perigrati.html
2.8	Μεγέθη του οργανισμού που εκδίδει τον απολογισμό.	σελ. 6, 7	σελ. 4-7	
2.9	Σημαντικές μεταβολές κατά τη διάρκεια της περιόδου απολογισμού όσον αφορά το μέγεθος, τη δομή ή την ιδιοκτησία.	σελ. 4	σελ. 68	
2.10	Βραβεία που απονεμήθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου απολογισμού.	σελ. 16, 40		
3. Παράμετροι Απολογισμού				
3.1	Περίοδος απολογισμού (π.χ. οικονομικό/ημερολογιακό έτος) για τις παρεχόμενες πληροφορίες.	01.01-31.12 2008	01.01-31.12 2008	
3.2	Ημερομηνία του πιο πρόσφατου προγενέστερου απολογισμού (εάν υπάρχει).	2007	2007	
3.3	Κύκλος απολογισμού (ετήσιος, διετής κ.λπ.)	σελ. 9 (ετήσιος)	ετήσιος	
3.4	Σημείο επικοινωνίας για υποβολή ερωτημάτων σχετικά με τον απολογισμό ή το περιεχόμενό του.	σελ. 52		
3.5	Διαδικασία καθορισμού του περιεχομένου του απολογισμού.	σελ. 48		
3.6	Όριο του απολογισμού (π.χ. χώρες, τμήματα, θυγατρικές, εκμισθωμένες εγκαταστάσεις, κοινοπραξίες, προμηθευτές).	σελ. 48		
3.7	Αναφέρετε τυχόν συγκεκριμένους περιορισμούς ως προς το πεδίο ή το όριο του απολογισμού.	σελ. 48		
3.8	Βάση για την κατάρτιση απολογισμών για τις κοινοπραξίες, τις θυγατρικές, τις εκμισθωμένες εγκαταστάσεις, τις δραστηριότητες που αναστέλλονται σε εξωτερικούς συνεργάτες και άλλα νομικά πρόσωπα που μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τη δυνατότητα σύγκρισης από περίοδο σε περίοδο και/ή μεταξύ των οργανισμών.	σελ. 48		
3.9	Τεχνικές εκτίμησης δεδομένων και βάσεις για υπολογισμούς, συμπεριλαμβανομένων των υποθέσεων και των τεχνικών εκτιμήσεων που εφαρμόζονται στην κατάρτιση των Δεικτών και των υπόλοιπων πληροφοριών που περιλαμβάνονται στον απολογισμό.	σελ. 48 και όπου απαιτείται μέσω στον απολογισμό		
3.10	Παροχή εξήγησης για τις επιπτώσεις των αναθεωρήσεων των πληροφοριών που συμπεριλήφθηκαν σε προγενέστερους απολογισμούς και τους λόγους για αυτή την αναθεώρηση (π.χ. συγχωνεύσεις/εξαγορές, αλλαγή ετών/περιόδων βάσης, φύση του οργανισμού, μέθοδοι εκτίμησης).	σελ. 48		
3.11	Σημαντικές αλλαγές, σε σχέση με τις προγενέστερες περιόδους απολογισμών, στο πεδίο, στο όριο ή στις μεθόδους εκτίμησης που εφαρμόζονται στον απολογισμό	σελ. 48		
3.12	Ένας πίνακας που προσδιορίζει τη θέση των Τυπικών Δημοσιοποιήσεων που περιέχονται στον απολογισμό.	σελ. 49-51		
3.13	Πολιτική και τρέχουσα πρακτική όσον αφορά στην επίδωξη εξωτερικής διασφάλισης του απολογισμού.	σελ. 48		
4. Διακυβέρνηση, δεσμεύσεις και συμμετοχή				
4.1	Δομή διακυβέρνησης του οργανισμού, συμπεριλαμβανομένων των επιτροπών που ελέγχονται από τον ανώτατο φορέα διακυβέρνησης, ο οποίος είναι αρμόδιος για συγκεκριμένα καθήκοντα, όπως η χάραξη της στρατηγικής ή η εποπτεία του οργανισμού.	σελ. 12-13, σελ.14	σελ. 30-33	§2.3-2.5, σελ.5,6
4.2	Υποδείξτε εάν ο Πρόεδρος του ανώτατου φορέα διακυβέρνησης είναι επίσης ανώτατο στέλεχος.		ναι, σελ. 31	
4.3	Όσον αφορά τους οργανισμούς που χρησιμοποιούν συγκεντρωτική δομή για το Διοικητικό Συμβούλιό τους, δηλώστε τον αριθμό των μελών του ανώτατου φορέα διακυβέρνησης, τα οποία είναι ανεξάρτητα και/ή μη εκτελεστικά μέλη.		σελ. 31	
4.4	Μηχανισμοί που χρησιμοποιούνται από τους μετόχους και τους εργαζομένους για την παροχή συστάσεων ή υποδείξεων στον ανώτερο φορέα διακυβέρνησης.	σελ. 13, 15, 16	σελ. 39	
4.5	Σύνδεση μεταξύ των αποδοχών των μελών του ανώτερου φορέα διακυβέρνησης, των γενικών διευθυντών και των ανώτατων στελεχών (συμπεριλαμβανομένων των διακανονισμών αποχώρησης) και της επίδοσης του οργανισμού (συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής και της περιβαλλοντικής επίδοσης).			§2.2, σελ.4 & §8.1, σελ.15

Περιγραφή	Κοινωνικός Απολογισμός 2008	Ετήσιος Απολογισμός 2008	Αρχές Εταιρικής Διακυβέρνησης (έκδοση 2007)	ιστοσελίδα www.sandb.com
4.6	Διαδικασίες που εφαρμόζονται από τον ανώτερο φορέα διακυβέρνησης, προκειμένου να αποφεύγεται η σύγκρουση συμφερόντων.		§2.6, σελ.6 & §2.7, σελ.7	
4.7	Διαδικασία για τον καθορισμό των προσόντων και των εξειδικευμένων γνώσεων των μελών του ανώτατου φορέα διακυβέρνησης για την καθοδήγηση της στρατηγικής του οργανισμού σε οικονομικά, περιβαλλοντικά, και κοινωνικά θέματα.		§2.5, σελ.5 & Προσάρτημα Β, σελ.20	
4.8	Δηλώσεις για την αποστολή ή τις αξίες, τους κώδικες συμπεριφοράς και τις αρχές που αναπτύσσονται εσωτερικά, οι οποίοι σχετίζονται με την οικονομική, την περιβαλλοντική και την κοινωνική επίδοση, καθώς και το στάδιο υλοποίησής τους.	σελ. 10, 13		
4.9	Διαδικασίες που εφαρμόζει ο ανώτατος φορέας διακυβέρνησης για την παρακολούθηση της ικανότητας του οργανισμού να αναγνωρίζει και να διαχειρίζεται τα θέματα που σχετίζονται με την οικονομική, την περιβαλλοντική και την κοινωνική επίδοση, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κινδύνων και ευκαιριών και προσήλωση ή συμμόρφωση με τα διεθνή πρότυπα, τους κώδικες συμπεριφοράς και τις αρχές.	σελ. 12-14		
4.10	Διαδικασίες για την αξιολόγηση της επίδοσης του ανώτατου φορέα διακυβέρνησης και συγκεκριμένα ως προς την οικονομική, την περιβαλλοντική και την κοινωνική επίδοση.		σελ. 31	§2.4, σελ.5
4.11	Εξηγήσεις σχετικά με το εάν και το πώς ο οργανισμός εφαρμόζει την προσέγγιση ή την αρχή πρόληψης.	σελ. 32		
4.12	Καταστατικοί χάρτες, αρχές ή άλλες πρωτοβουλίες που αναπτύσσονται εξωτερικά και σχετίζονται με την οικονομία, το περιβάλλον και την κοινωνία, τις οποίες αποδέχεται ή υποστηρίζει ο οργανισμός.	σελ. 10		
4.13	Η ιδιότητα μέλους σε σωματεία (όπως τα κλαδικά σωματεία) και/ή σε διεθνείς/εθνικές οργανώσεις πρόσωσης δικαιωμάτων, στις οποίες ο οργανισμός: • Έχει θέσεις σε φορείς διακυβέρνησης • Συμμετέχει σε προγράμματα ή επιτροπές • Παρέχει σημαντική χρηματοδότηση εκτός της συνθησμένης συνδρομής μέλους ή • Θεωρεί ότι το να συμμετέχει ως μέλος σε αυτές έχει στρατηγική σημασία.	σελ. 11, 17		
4.14	Κατάλογος των ομάδων συμμετόχων που συνεργάζονται με τον οργανισμό.	σελ. 15-17		
4.15	Βασικά στοιχεία για τον προσδιορισμό και την επιλογή των συμμετόχων με τους οποίους συνδιηγείται ο οργανισμός.	σελ. 15-17		
4.16	Προσέγγιση όσον αφορά το διάλογο με τους συμμετόχους, συμπεριλαμβανομένης της συχνότητας της συμμετοχής με βάση τον τύπο και την ομάδα συμμετόχων.	σελ. 10, 15-17		
4.17	Βασικά θέματα και προβληματισμοί που προέκυψαν από το διάλογο με τους συμμετόχους και ο τρόπος με τον οποίο ο οργανισμός ανταποκρίθηκε σε αυτά τα βασικά θέματα και προβληματισμούς και τα συμπεριέλαβε στον απολογισμό του.	σελ. 10, 15-17		

Τυπικές Δημοσιεύσεις Μέρος II: Δημοσιοποιήσεις Διοικητικής Πρακτικής (DMA)

G3 DMA	Περιγραφή	Κοινωνικός Απολογισμός 2008	Ετήσιος Απολογισμός 2008	Αρχές Εταιρικής Διακυβέρνησης (έκδοση 2007)	ιστοσελίδα www.sandb.com
DMA EC	Στόχοι και επίδοση	σελ. 18	σελ. 4-5		• http://www.sandb.com/gr/main_in.html?title_apostoli_oramaGr.gif?et_apostoli_orama.html
	Πολιτική	σελ. 42	σελ. 12-13, 29		
	Πρόσθετες συναφείς πληροφορίες	σελ. 12 διαχείριση κινδύνων	σελ.10, 34-35		• http://www.sandb.com/gr/main_in.html?title_kinwniki_prosfora.gif?et_koinoniki_prosfora.html
DMA EN	Στόχοι και επίδοση	σελ. 32, 35, 36, 40	σελ. 29		
	Πολιτική	σελ. 32			• http://www.sandb.com/gr/main_in.html?title_perivallon.gif?et_periballon.html
	Επιχειρησιακή ευθύνη	σελ. 12-13, σχήμα σελ.14			
	Κατάρτιση και ευαισθητοποίηση	σελ. 22			
	Έλεγχος και παρακολούθηση	σελ.14			• http://www.sandb.com/gr/main_in.html?title_perivallon.gif?et_periballon.html
	Πρόσθετες συναφείς πληροφορίες	σελ. 4, 32, 36, 37			
DMA LA	Στόχοι και επίδοση	σελ. 20	σελ. 28		
	Πολιτική	σελ. 20, 21, 26		§5.3, σελ. 11 Προσάρτημα Γ, σελ. 20 εσώφυλλο	• http://www.sandb.com/gr/main_in.html?title_anthropino_dinamikoGr.gif?et_anthropino_dinam.html • http://www.sandb.com/gr/main_in.html?title_igini_asfaliaGr.gif?et_igini_asfaleia.html
	Επιχειρησιακή ευθύνη	σελ. 12-13, σχήμα σελ.14			
	Κατάρτιση και ευαισθητοποίηση	σελ. 22, 30			
	Έλεγχος και παρακολούθηση	σελ. 14, 26		§4.1, σελ. 9	
	Πρόσθετες συναφείς πληροφορίες	σελ. 21			
DMA HR	Στόχοι και επίδοση	σελ. 20, 24		§5.3, σελ. 11	
	Πολιτική	σελ. 21, 24			
	Επιχειρησιακή ευθύνη	σελ. 13, 24			
	Κατάρτιση και ευαισθητοποίηση	σελ. 24		§4.1, σελ.9 & §5.3, σελ 11	
	Έλεγχος και παρακολούθηση	σελ. 24			
	Πρόσθετες συναφείς πληροφορίες	-			
DMA SO	Στόχοι και επίδοση	σελ. 10, 14	σελ. 29		
	Πολιτική	σελ. 42		Προσάρτημα Γ, σελ. 20 εσώφυλλο	• http://www.sandb.com/gr/main_in.html?title_kinwniki_prosfora.gif?et_koinoniki_prosfora.html
	Επιχειρησιακή ευθύνη	σελ. 12-14			
	Κατάρτιση και ευαισθητοποίηση	σελ. 14		§5.3, σελ. 11	
	Έλεγχος και παρακολούθηση	σελ. 14		§4.1, σελ. 9 & §5.3, σελ. 11, Προσάρτημα Α, σελ. 19	
	Πρόσθετες συναφείς πληροφορίες	σελ. 15-17			
DMA PR	Στόχοι και επίδοση	σελ. 16, 19			
	Πολιτική				• http://www.sandb.com/gr/main_in.html?title_diasfalisi_poiittasG.gif?et_diasfalisi_poiittas.html
	Επιχειρησιακή ευθύνη	σελ. 13, 14			• http://www.sandb.com/gr/main_in.html?title_ere_una_anaptiksaGr.gif?et_ereuna_anaptixi.html
	Κατάρτιση και ευαισθητοποίηση	σελ. 16			
	Έλεγχος και παρακολούθηση	σελ. 31			
	Πρόσθετες συναφείς πληροφορίες	σελ. 19			

Τυπικές Δημοσιεύσεις Μέρος III: Δείκτες Επίδοσης

Δείκτης Επίδοσης	Περιγραφή	Κοινωνικός Απολογισμός 2008	Ετήσιος Απολογισμός 2007
Οικονομικοί			
EC1	Άμεση οικονομική αξία που παράγεται και κατανέμεται, συμπεριλαμβανομένων των εσόδων, του κόστους λειτουργίας, των αμοιβών των εργαζομένων, των δωρεών και άλλων επενδύσεων σε επίπεδο κοινότητας, παρακρατηθέντων κερδών και πληρωμών σε παράχους κεφαλαίου και κρατικού φορέας.	σελ. 18	σελ. 4, 7
EC7	Διαδικασίες για προσλήψεις προσωπικού από την περιοχή και αναλογία προσλήψεων ανώτερων στελεχών από την τοπική κοινότητα στις περιοχές στις οποίες δραστηριοποιείται σημαντικά ο οργανισμός.	σελ. 20, 24	
EC8	Ανάπτυξη και επίδραση των επενδύσεων σε υποδομή και υπηρεσίες που παρέχονται κυρίως για κοινό όφελος, μέσω της συμμετοχής μέσω του εμπορίου, καθώς και της συμμετοχής σε είδος ή δωρεάν.	σελ.42 έργο Πρωτοβουλία ΜΗΛΟΣ, σελ.44 τοπικά έργα υποδομής, σελ.47 συνεισφορά σε είδος ή σε υποδομές από Ουγγαρία, Κορέα, Κίνα & Ινδία	
EC9	Κατανόηση και περιγραφή των σημαντικών έμμεσων οικονομικών επιδράσεων, συμπεριλαμβανομένης της έκτασης των επιδράσεων.	σελ. 18, 19	
Περιβαλλοντικοί			
EN2	Ποσοστό χρησιμοποιούμενων υλικών που προέρχονται από εισαγωγή ανακυκλωμένων υλικών.	σελ. 39	
MM4	Ποσοστό προϊόντων που παράγονται από δευτερογενή υλικά.	σελ. 39	
MM5	Περιγραφή πολιτικών για την αξιολόγηση της οικοαποδοτικότητα και άλλων σχετικών ιδιοτήτων των προϊόντων.	σελ. 41	
EN5	Ενέργεια που εξοικονομείται χάρη στην οικονομία και τις βελτιώσεις στην αποδοτικότητα.	σελ. 40	
EN6	Πρωτοβουλίες για την παροχή προϊόντων και υπηρεσιών που χρησιμοποιούν αποδοτικά την ενέργεια ή βασίζονται σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και περιορισμός των απαιτήσεων σε ενέργεια ως αποτέλεσμα αυτών των πρωτοβουλιών.	σελ. 40	
EN11	Θέση και έκταση ιδιοκτησιών, εκμισθωμένων ή διαχειριζόμενων εκτάσεων εντός ή παρακείμενων σε προστατευόμενες περιοχές και περιοχές υψηλής αξίας βιοποικιλότητας, εκτός προστατευόμενων περιοχών.	σελ. 34	
EN14	Στρατηγικές, τρέχουσες ενέργειες και μελλοντικά σχέδια για τη διαχείριση των επιδράσεων στη βιοποικιλότητα.	σελ.35 για παραμέτρους βιοποικιλότητας Φωκίδα & Μήλο, σελ.36 για στόχο χρήσης ντόπιων φυτών/Φωκίδα, σελ. 37 για επίτευξη χρήσης μόνο ντόπιων φυτών/Μήλο σελ.38 Μελέτη Πανίδας Γκιώνας & Μελέτη Χλωρίδας Φωκίδας - Μήλου	
EN22	Συνολικό βάρος των αποβλήτων, με βάση τον τύπο και τη μέθοδο διάθεσης.	σελ. 40	
EN26	Πρωτοβουλίες για τη μείωση των περιβαλλοντικών επιδράσεων των προϊόντων και των υπηρεσιών και βαθμός μείωσης των επιδράσεων.	σελ.38 τελευταία σελ για ενίσχυση ΜΠΕ, σελ.39 για έργο απαθής μπεντονίτη προς μείωση σκόνης, σελ.41 για μελέτη LCA	
EN27	Ποσοστό προϊόντων που πωλούνται και τα επιστρεφόμενα υλικά συσκευασίας τους, ανά κατηγορία.	σελ. 40	
EN28	Χρηματική αξία των σημαντικών προστίμων και συνολικός αριθμός μη χρηματικών κυρώσεων για τη μη συμμόρφωση με την περιβαλλοντική νομοθεσία και τους κανονισμούς.	σελ. 41	
EN30	Συνολικές δαπάνες και επενδύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, με βάση τον τύπο.	σελ. 41	
Κοινωνικοί: Πρακτικές Εργασίας και Αξιοπρεπής Εργασίας			
LA1	Συνολικό εργατικό δυναμικό με βάση τον τύπο απασχόλησης, τη σύμβαση εργασίας και την περιοχή.	σελ. 20	
LA2	Συνολικός αριθμός και ποσοστό κίνησης προσωπικού με βάση την ηλικιακή ομάδα, το φύλο και την περιοχή.	σελ. 20	
LA3	Παροχές που προσφέρονται από μεγάλες επιχειρήσεις στους εργαζομένους πλήρους απασχόλησης, οι οποίες δεν ισχύουν για τους εποχικούς εργαζομένους ή τους εργαζομένους μερικής απασχόλησης.	σελ. 21	
LA7	Ποσοστά τραυματισμών, επαγγελματικών ασθενειών, απώλειας ημερών εργασίας και αποσιωπητών εργαζομένων και αριθμός θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων ανά περιοχή.	σελ. 28	
LA10	Μέσος όρος ωρών εκπαίδευσης ανά έτος/εργαζόμενο, με βάση την κατηγορία εργαζομένων.	σελ. 22, 30	
LA11	Προγράμματα για τη διαχείριση των δεξιοτήτων και τη δια βίου μάθηση, που υποστηρίζουν τη συνεχή απασχολησιμότητα των εργαζομένων και συμβάλλουν στη διαχείριση της ολοκλήρωσης της σταδιοδρομίας τους.	σελ. 22, 23	
LA12	Ποσοστό εργαζομένων που λαμβάνουν τακτικές εκθέσεις σχετικά με την επίδοση και την εξέλιξη της σταδιοδρομίας.	σελ. 21, 22	
LA13	Σύνθεση των φορέων διακυβέρνησης και ανάλυση των εργαζομένων ανά κατηγορία, σύμφωνα με το φύλο, την ηλικιακή ομάδα, το εάν ανήκουν σε μειονοτικές ομάδες και άλλους δείκτες διαφοροποίησης.	σελ. 20	σελ. 35
Κοινωνικοί: Ανθρώπινα Δικαιώματα			
HR4	Συνολικός αριθμός περιστατικών διάκρισης και ενέργειες που έχουν πραγματοποιηθεί.	σελ. 24	
HR5	Δραστηριότητες κατά τις οποίες θεωρείται ότι το δικαίωμα στην ελευθερία του συνδικαλισμού και των συλλογικών διαπραγματεύσεων ενδεχομένως να αντιμετωπίζει σημαντικό κίνδυνο και ενέργειες που έχουν πραγματοποιηθεί για την υποστήριξη αυτών των δικαιωμάτων.	σελ. 24	
HR6	Δραστηριότητες που θεωρείται ότι ενέχουν σημαντικό κίνδυνο εμφάνισης περιστατικών παιδικής εργασίας και μέτρα που έχουν ληφθεί για την εξάλειψη της παιδικής εργασίας.	σελ. 24	
HR7	Δραστηριότητες που θεωρείται ότι ενέχουν σημαντικό κίνδυνο περιστατικών εξαναγκασμένης ή υποχρεωτικής εργασίας και μέτρα που έχουν ληφθεί για την εξάλειψη της εξαναγκασμένης ή υποχρεωτικής εργασίας.	σελ. 24	
Κοινωνικοί: Κοινωνία			
SO5	Οι θέσεις της δημόσιας πολιτικής και η συμμετοχή στην ανάπτυξη της δημόσιας πολιτικής και στη δημιουργία ομάδων πίεσης (λόμπι).	σελ. 10, 11, 17	
Κοινωνικοί: Ευθύνη για τα Προϊόντα			
PR1	Στάδια του κύκλου ζωής κατά τα οποία οι επιδράσεις των προϊόντων και των υπηρεσιών στην υγιεινή και την ασφάλεια αξιολογούνται με στόχο τη βελτίωση και ποσοστό των σημαντικών κατηγοριών προϊόντων και υπηρεσιών που υπόκεινται σε αυτές τις διαδικασίες.	σελ. 31, 41	
PR3	Τύπος προϊόντων και υπηρεσιών που απαιτούνται με βάση τις διαδικασίες και ποσοστό σημαντικών προϊόντων και υπηρεσιών που υπόκεινται σε τέτοιου είδους απαιτήσεις πληροφόρησης.	σελ. 16, 31	

Την ευθύνη σύνταξης του εντύπου έχει η
Διεύθυνση Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης & Επικοινωνίας
της S&B Βιομηχανικά Ορυκτά Α.Ε.

Παρακαλούμε επικοινωνήστε τα σχόλιά σας προς:

Μυρτώ Κονταξή
Προϊσταμένη Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης
Ανδρέα Μεταξά 15,
145 64 Κηφισιά, Τ.Θ. 51528
Τηλ.: 210 6296293
fax: 210 6296074
e-mail: csrcomm@sandb.com

Ο σχεδιασμός και η καλλιτεχνική επιμέλεια έγινε από τη **3 in a box**

Ο Κοινωνικός Απολογισμός της S&B είναι τυπωμένος σε χαρτί M-real Tauro, του οποίου η σύνθεση αποτελείται κατά 100% από ίνες πρώτης ποιότητας (πολτός και εσωτερική ανακύκλωση) και παράγεται στη Γερμανία. Η Ξυλεία προέρχεται από κλαδεύσεις δασών της Γερμανίας, που προστατεύονται με πιστοποιημένα προγράμματα διαχείρισης από το Πρόγραμμα για την Υποστήριξη Πιστοποίησης Δασών (PEFC) για τη βιώσιμη διαχείρισή τους, καθώς και από ροκανίδια τοπικών ηριονιστηρίων Ξυλείας. Η φυσική κιμωλία χρησιμοποιείται ως πληρωτικό υλικό. Η διαδικασία παραγωγής του χαρτιού ελέγχεται από διαχειριστικό σύστημα πιστοποιημένο κατά DIN EN ISO 9001 και DIN EN ISO 14001. Το παρόν χαρτί είναι πλήρως ανακυκλώσιμο και δεν αφήνει επιβλαβή κατάλοιπα.

S&B Βιομηχανικά Ορυκτά Α.Ε.

Α. Μεταξά 15
145 64 Κηφισιά
Τ.Θ. 51528

τηλ. 210 6296000
fax 210 6296100

www.sandb.com